دەزگای ڕۆشنبیری و بلاوکردنەوەی کوردی
بەڕێوەبەری گشتی و سەرنووسەر
اسماعیل رسول

شارعی الخلفاء
مەیدانی الخلانی
ت ٨٨٧٥٧٩٥ / ٥ خط
ساڵی ١٩٧٠ دامەزراوە

هاوکاری
التضامن

ڕۆژنامەیەکی هەفتانەیە
٢٤ لاپەڕە
٢٥ فلسە

پێنجشەممە ١٩٨١/٩/١٠ ژمارە ٦٠٣ •
• الخميس ١٠ ايلول ١٩٨١ العدد ٦٠٣ •

بڕیاری مێژوویماندا بۆ گێڕانەوەی دەستەڵاتی تەواومان لەسەر خاکی نیشتمانی و ناوەکانمان و بە توانا و لێهاتنەوە دژی هەرکەسێ دەوەستین بەرەبەستی ئەم بڕیارە مێژوویە ڕەوایەمان بکات.
سەرۆکی فەرماندە
صدام حسین

لە یەکەم هەفتەی دووەم ساڵەی جەنگی ڕەوامانـدا

سەربازە دلێرەکانی قادسیەی صدام ئاڵای سەرکەوتن بڵندتر دەکەنەوە

سەربازە دلێرەکانی سوپای ئازامان، لە یەکەم هەفتەی دووەم ساڵی جەنگی شەرەفمەندانەماندا، دژی فارسە ڕەگەزپەرستەکان، زیاتر سووربوون لەسەر پاراستنی گیانی سەرکەوتن و مەردانەتر لە قوڵایی خاکی ئێراندا لێدانی توندیان ئاراستەی ئەو ڕەگەزپەرستە شەڕخوازانە کرد کە هەر لەسەر هەڵوێستی لە خۆبایی بوونی گێلانەی خۆیانن. لە یەکەم هەفتەی دووەم ساڵەی جەنگی ڕەواماندا سەربازە مەردەکانی قادسیە صدام دوو داستانی تری دلێرانەیان لە سەرپێل زەهاو و خەفاجیە تۆمار کرد کە پەلامارەکەی دوژمنیان لەو دوو شوێنەدا وا شکاند کردیانن بە پەندی زەمانە.

وا لێرەدا بە ژمارە زیانەکانی دوژمنی ڕەگەزپەرست لەم هەفتەیەدا ڕادەگەیەنین:

● ١٩٨١-٩-٣ :

- ٥٥٤ کوژراو پێنج بنکەی پیادە، ٢٢ دەبابە، ١٢ ئوتومبێل، یەك شەفل، ئەمباری کەرەستەو خستنە خوارەوەی دوو فڕۆکەی جەنگ.

● ١٩٨١-٩-٤ :

لەم ڕۆژەدا سەرکردایەتی گشتی هێزە چەکدارەکان بەیاننامەیەکی گرنگی بە جەماوەری گەلەکەمان ڕاگەیاند کە تیایدا مژدەی شکاندنی پەلامارەکانی دوژمنی لە سەرپێل زەهاو خەفاجیە ڕاگەیاندو سەرکەوتنی مەردانەی هێرەکانی قادسیەی صدامی دووپات کردەوە، لەو ڕۆژانەدا زیانی دوژمن

بڕوانە ل : ٧

موهیب روکن صدام حسین پێشوازی نێردراوی تایبەتی سەرۆك علی عبدالله صالح دەکات

بەڕێز سەرۆك موهیب روکن صدام حسین فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکان پێری پێشوازی نێردراوی تایبەتی برایی عقید علی عبدالله صالحی سەرۆك کۆماری عەرەبی یەمەن دوکتور احمد الاصبحی وەزیری پەروەردەو فێرکردنی کرد.

لەم پێشوازیەدا دوکتور الاصبحی کە بەڕێز عزة ابراهیم جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشی تیا ئامادە بوو نامەیەکی گفتی سەرۆك علی عبدالله صالحی گەیاند بە سەرۆکی بەڕێز کە پەیوەندی هەیە بە دوا گۆڕانەکانی باری عەرەبیەوەو دووپات کردنەوەی هاوکاری عەرەبی لەم قۆناخەدا کە نەتەوەی عەرەبمانی پیا تێ دەپەڕێت.

هاوڕێ طه یاسین ڕەمەزان لە گفتوگۆیەکی تایبەتی دا بۆ «هاوکاری»

هاوڕێ طه یاسین ڕەمەزان ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش جێگری یەکەمی سەرۆك وەزیران فەرماندەی گشتی سوپای میللی، لە دوانێکی تایبەتی دا بۆ ڕۆژنامەی (هاوکاری) بەبۆنەی ڕابووردنی ساڵێکەوە بەسەر جەنگی ڕەواماندا دەربارەی جەنگی شەرەفمەندانەمانو سەرکەوتنە مەزنەکانمانو دەوری سوپای میللی پشتیوانی هێزە چەکدارەکانمان، هەروەها دەربارەی ئاسۆی پاشە ڕۆژی ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستانو یەکێتی نیشتمانی پتەوی عیراق دواوە.

دەقی ئەم گفتوگو بەنرخەی هاوڕێ طه یاسین ڕەمەزان بۆ ڕۆژنامەکەمان لە لاپەڕەی (٢) بخوێنەرەوە.

لێکۆڵینەوەی بەرنامەکانی پەرەپێدان لە ناوچەی کوردستاندا

هاوڕێ عبدالله فاضل ئەندامی سەرکردایەتی هەرێم و سکرتێری مەکتەبی ڕێکخراوی باکووری سەر بە حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالست لەگەڵ بەڕێز جەمالی حاجی شریف سەرۆکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ناوچەی ئۆتونومیی کوردستاندا باسی جوولانەوەی جێبەجێ کردنی بەرنامەکانی پەرەپێدانی کرد لە ناوچەکەدا.

لەو کۆبوونەوەیەدا کەڕۆژی سێشەممە لە بارەگای سەرۆکایەتی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن لە هەولێر کرا هاوڕێ عبدالله فاضل گرنگیی سەردان و هاتوچۆی کاربەدەستانی دووپات کردەوە بۆ بە سەرکردنەوەی چالاکیی دەزگاکانی کار ڕاپەڕاندن و دیاری کردنی ئەو تەگەرانەی دێنە بەر کارەکانیان و ڕێگەی چار کردنیان.

هەروەها داوای کرد کە

بڕوانە ل : ٧

ڕۆژنامەو گۆڤارە عەرەبیەکان بایەخی زیاتر بە سەرکەوتنە مەزنەکانمان دەدەن

گۆڤاری (الرسالة)ی کویتی دووپاتی کردەوە کە ڕژێمی خومەینی یاری‌یەکە بەدەست پەنجەی بێگانە کە ویستی ببێتە نموونەی گاڵتەپێ‌کردن و نوشوستی دروست کراوە. گۆڤارەکە لە ڕاپۆرتێکدا کە لە دوا ژمارەی بلاو کراوە، دەستی بۆ ئەو بارودۆخە ناهەموارەو ئەو پەیوەندی‌یە کە لە ڕووی چەك و جبەخانەوە لە نێوان زایۆنی دوژمن و ڕژێمی فارسدا هەیە ئێشاوە. گۆڤارەکە ووتوویەتی ڕژێمی خومەینی بەنیسبەت گەلانی ئێران تاقیکردنەوەیەکی قورس و پڕنەهامەتی‌یەو هیچ دەسکەوتێکی لە کوشتن و بڕین و وێرانکاری‌یەوە زیاتر دەستی ئەو گەلانە نەکەوتووە چونکە کاربەدەستانی ئەم ڕژێمە کەوتوونەتە گیانی یەکترو مەبەستیان تەنیا گەیشتنە سەر کورسی فەرمانڕەوایی‌یەو هیچی تر.

هەروەها گۆڤارەکە دەڵێت: ڕژێمی خومەینی هەر لە یەکەم ڕۆژەوە دوژمنی عەرەب بووەو خۆشی نەویستوون و لە جیاتی ئەوەی ڕێگای دراوسێتی چاك بگرێتە بەر ڕووی کردە هەڕەشەو گوڕوشەکردن دژی وولاتانی دراوسێ و شەڕنانەوە دژی عیراق و عەرەب و ددان تەنان بە مافەکانی لە ئاوو خاکەکەیدا و دەست هەڵنەگرتن لە سێ دوورگە داگیرکراوەکان و دەرکردنی چەندان بانگەواز کە گوایە بەحرێن و هەندێك لە وولاتانی خەلیجی عەرەبی

بڕوانە ل : ٧

سەرۆکی فەرەنسا لەگەڵ ئەمیر فەهد کۆ دەبێتەوە

سەرۆکی فەرەنسا فرانسوا میتران پێری لەگەڵ ئەمیر فهد بن عبدالعزیز وەلی عەهدی سعودیە کۆبووەوە کە ئێستا لەسەردانی فەرەنسایە.

کۆبوونەوەکە دەربارەی پەیوەندی دوو قۆڵی و ڕێگای بەهێزکردنی بووە لەگەڵ باسکردنی باری ئێستای عەرەبی و چەند کاروبارێکی تری دەوڵەتان کە هەردوو لا بایەخیان پێ دەدەن.

گۆڤارێکی کوێت: ئێران لەدەریای خوێندا نوقم بووە

گۆڤاری «النهضە»ی کویتی وتویە حوکمڕاکانی تاران ئێرانیان لە دەریایەکی خوێندا نوقم کردووەو ژیان لەسایەی ئەو ڕژێمەدا بۆتە دۆزەخێ بەرگەی تیا ناگیری کار لەدەست دەرچووەو ئاشوبە بەسەر هەمووشتا زاڵە.

گۆڤارەکە ئەوەی دووپات کردۆتەوە ئەوەتەی خومەینی هاتووە ڕۆژنیە خوێنی تیا نەڕژێ و ژیانی مرۆڤ لەسای ئەو ڕژێمەدا لە هەمووشت هەرزان ترە.

هەڵوێست

سەرکەوتنمان نادۆڕێنین

لەیەکەم هەفتەی دووەم ساڵی جەنگی ڕەواماندا زیاتر سەربەرزین و زیاتر سەرکەوتوین و دوژمنیش زیاتر نوقمی نوشستی و شکان بووە، بە پێچەوانەی خەونەکانی دوژمنەکانی سەربەرزی عیراقەوە، وا پێمان نایە ساڵی دووەم، سەرکەوتن ئاڵاکەی بەرزتر دەشەکێتەوە دوژمنی ڕەگەزپەرست، دوژمنی سەربەستی و سەربەخۆیی و ئازادی نەك هەر گەلی عیراق بەڵکو هەتا دوژمنی گەلانی ئێران، ڕژێمی ڕەگەزپەرستی فارسەکان زیاتر دەشکێن، دەشکێن و بێ شەرمن دان بە شکاندنیاندا نانێن و بەوەمژدەخەڵەتێنن سەردەکەون. کەی سەردەکەون، ئەو هەر لە عەقڵە بۆگەنەکەی خومەینی جادووگەردایە.

گەلی عیراق و هێزە چەکدارە مەردەکانی و بەرابەری سەرۆکی فەرماندەی صدام حسین لە ١٩٨٠-٩-٢٨ وە سەرکەوتن و مەزنترین سەرکەوتنیان بەدی هێنا، عیراق سەرکەوت و ئەم سەرکەوتنە نادۆڕێنێ عیراق پێشدەکەوێت و ناگەڕێتەوە، لێدانی توند ئاراستەی تەوقی سەری ڕەگەزپەرستەکانی دەکات تا مل کەچی خواستە ڕەواکانی عیراق دەبن و بۆ پێشەوە.

فەلەستینی زەوتکراو:

بزوتنەوەی بەرگری بنکەیەکی سەربازی دوژمن وێران دەکات

بزوتنەوەی بەرگری فەلەستین بەرپرسیاری خۆی ڕاگەیاند بەرامبەر ئەو تەقینەوەی لە بنکەیەکی کۆبوونەوەی سەربازەکانی زایۆنی دوژمن لەقدسی زەوتکراو ڕوویدا.

قسەکەرێك بەزمانی بەرگری‌یەوە وتویە فیداکارانی فەلەستین کە لە خاکی زەوتکراو کاردەکەن بۆمبایەکی وەختیان لەوێ دانابوو کە تەقیەوە زیانێکی گەورەی بەدوژمن گەیاندوە.

ئەمەو زایونی دوژمن دەیان هاووڵاتی عەرەبی لە بەرەی ڕۆژ ئاوای داگیرکراو بە تۆمەتی ئەوە گرتوە کە بەربەستی داگیرکاریان دەکەن و قسەرێکی زایونیەکان وتویە ئەو گیراوانە بەرپرسیارن لەچەند کارێك پۆنەتە هوی کوشتنی چەندان سەربازی زایونی و بریندار کردنی ٢٧ی تریان.

لە لایەکی ترەوە، دەستەڵاتداریەتی داگیرکاری زایونیەکان دەستی کردۆتەوە بە هەڵکەندنی شوێنە پیرۆزەکانی مەیدانی مزگەوتی پیرۆزی قدس بەنیازی گەڕان بەدوای پەیکەری سلیماندا و ئەم کارەش ترسیکی گەورەی هەیە بۆسەر پیرۆزەی ئیسلام لە مزگەوتەکەدا.

نۆکەرانی ڕژێمی فارسی باڵوێزی فەرەنسایان لە لوبنان لەناو برد

دوو گۆڤاری ئەڵەمانیایی دووپاتیان کردۆتەوە کە نۆکەرەکانی ڕژێمی فارسەکان لێپرسراون لە لەناوبردنی باڵوێزی فەرەنسا لە لوبنان.

گۆڤاری دیری شبیگل بەپێی هەواڵی سەرچاوەیەکی باوەڕ پێکراو لە بەیروت دەڵێ هێزە کرێ‌گرتەکانی ئێران پەلاماری باڵوێزی فەرەنسایان داوە وەك تۆڵە کردنەوە لە پەنا دانی بەنی صەدرو ڕەجەوی لەلایەن فەرەنساوە.

گۆڤاری (دی فیلت)یش وتویە لەپێشەوە هەواڵی ئەوە درا باڵوێزەکە بڕفێنن و وەك ژێر دەستە بیهێڵنەوە بەرامبەر وەرگرتنەوەی پەنا بەرەکانی حوکمڕاکانی تارانەوە.

شۆڕشگێڕەکانی کورد پەلاماردەبەنە سەر هێزەکانی ڕژێمی ڕەگەزپەرستی فارس

● بەنی‌صەدر گەلانی ئێران بانگ دەکات بۆ بەهێزکردنی بەگژدا چوونی ڕژێمی دیکتاتۆری خومەینی.

● ئاژاوەو ڕەش بگیرو کوشتن و بڕین کاری ڕۆژانەیە لە ئێران.

● لەم هەفتەیەدا بە دەیان لە سێدارەدراون.

لەم دوو ڕۆژی دواییەدا ڕادیۆی تاران ڕایگەیاند کە شەڕێکی قورس لە نێوان هێزەکانی دەوڵەت و چەکدارە کوردەکاندا لە نزیك شاری (سنە)ی پایتەختی هەرێمی کوردستانی ئێران ڕوویداوەو ئەم شەڕەیش لە دوای هەوڵدانی سوپاو پاسدارەکانی خومەینی بۆ مەبەستی دەستگرتن بەسەر ئەو ڕێگایەی کە سنە لەگەڵ مەریوان دووەم شاری گرنگی هەرێمی کوردستاندا پێکەوە دەبەستێ.

ڕادیۆکە وای ڕوون کردەوە کە گوایە نزیکەی ٢٢ کەس لە چەکدارەکانی کوژراون و بریندار کراون بێ ئەوەی ژمارەی کوژراو و بریندارەکانی سوپاو پاسدارەکانی خومەینی ڕوون بکاتەوە. ڕادیۆکە وتی ئەو تێك هەڵپژانە چوار گوندی دەوروپشتی ڕێگای سنەو مەریوانی کە لە ژێر دەستەڵاتی چەکدارە کوردەکان دایە گرتبووەوەو بێ ئەوەی هیچ درێژە بەم ڕووداوە بدات.

شایانی باسە چەکدارە کوردەکان کە گشت جێگا سەرەکی‌یەکانی شاخەکانی ڕۆژ ئاوای ئێران و چەندان گوندی دەوروپشتی شارە گەورەکان کە لە ژێر دەستیانە، کردەوەی چەکدارەیان دژی دام و دەزگای خومەینی و سوپاکەی لەم دواییەدا گەلێ توند کردووە لە پێناوی ئەوەی کە بگەنە مافی خۆیان کە ئۆتۆنۆمیە بۆ گەلەکەیان.

● لە لایەکی دیکەوە ابوالحسن بەنی‌صدر لە بانگەوازێکدا کە لە پاریس بلاوی کردۆتەوە داوای لە گەلانی ئێران کردووە بۆ چوونە ڕیزی بزووتنەوەی بەرگری و لە ناو بردنی ڕژێمی خومەینی دیکتاتۆر. ئەم بانگەوازەی بەنی‌صدر بە بۆنەی تێپەڕبوونی سێ ساڵ بەسەر ڕۆژی (هەینی‌ی ڕەش) کە سەدان هاووڵاتی ئێرانی بەدەست سافاکی شا کوژرا بوون، بلاوی کردۆتەوە. بەنی‌صدر لە بەیاننامەکەیدا دووپاتی ئەوەی کردەوە کە ڕژێمی خومەینی دەیەوێت بە هەموو هەوڵ و کۆششی خۆی سەرلەنوێ ڕێکخراوی بەر ناوی (سافاك) پێك بهێنێت

لە دوای ئەوەی لەو هەفتانەی پێشوودا زیاتر لە هەزار هاووڵاتی ئێرانی لە سێدارەی داوەو لە ڕووی ئابووری و کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیری‌دا وولاتی ڕووخاندووە بەنی‌صدر ووتی: سەرکەوتنی گەلانی ئێران بەسەر ئەم ڕژێمە لە هەنگاوێك زیاتر هیچی تری نەماوە هەرووەها ووتی ئەوانەی کە دژی شا شەڕیان کردو ڕژێمی دیکتاتۆریان لە ناوبرد پێخۆشحاڵن کە دژی ئەم ڕژێمە بۆگەنە بجەنگن و لە ناوی بەرن.

● لە تارانیش لە چوارچێوەی ئەو هێرشە توندەی کە کاربەدەستانی ڕژێمی ئێران دەیبەنە سەر دام و دەزگاکانی ئاسایشی ڕژێم و بەتایبەتی بۆ سەر مەهدەوی کنی سەرەك وەزیرانی ڕژێم، آیة الله حسین منتظری ئیمامی هەینی مزگەوتی قوم داوای کرد ئەمن و ئاسایش بچەسپێنرێت و بە زووترین کات دەزگایەکی بە هێزی

بڕوانە ل : ٧

کورتە هەواڵ

● **عمان :**
ڕۆژنامەکانی کوێت بلاویان کردەوە کە لەماوەی ئەم مانگەدا مەلیك حسین گەشتێك بە وڵاتانی خەلیجی عەرەبیدا دەکات بەرلەوەی بچێ بۆ واشنتۆن کە بڕیارە لە مانگی تشرینی دووەمدا بێت.

● **وڵاتانی میرنشینی عەرەب :**
بڕیار وایە سەرۆك وەزیرانی مالطا دومنتۆف لەچواردەی ئەم مانگەدا سەر بدات لە وڵاتی میرنشینەکانی عەرەب و دەربارەی پەیوەندی وڵاتەکەی لەگەڵ کاربەدەستانی ئەویدا گفتوگو بکات.

● **فەلەستین :**
بڕیار وایە ڕۆژی یەك شەممەی داهاتوو وەفدێکی ڕژێمی سادات سەر لە فەلەستینی زەوتکراو بدات بۆ خێرایی کردن لە باشتر بەستنی پەیوەندی‌یەکانی نێوان خۆی و زایونی دوژمن‌دا

● **بەنگال :**
حزبە بەربەرەکانی کارەکانی بەنگال بڕیاریان داوە ئەو مانگرتنە گشتی‌یە هەڵوەشێننەوە کە بڕیار بوو بیکەن چونکە حکومەت ڕازی بوە لەسەر یەکێ لە خواستەکانی کە دواخستنی هەڵبژاردنی سەرۆکایەتیە تا مانگی تشرینی دووەمی داهاتوو.

Institut Kurde de Paris

هاوڕێ طه یاسین ره‌مه‌زان
له گفتوگۆیه‌کی تایبه‌تیدا بۆ رۆژنامه‌ی «هاوکاری»

به باوه‌ڕو دڵنیاییه‌وه ده‌ڕوانینه پاشه ڕۆژ

هاوکاری :

بەڕێز جێگری یەکەی سەرۆك وەزیران : رۆژنامەی ((هاوکاری)) ، بەو ناوەوەی تاکە رۆژنامەی کوردییە بەتوانایەکی زۆرەوە ، بەشداری جەنگی راگەیاندن دەکات ، دژی فارسە رەگەز پەرستە دەستدرێژکارەکانو لەسەر لاپەڕەکانی وێنەی خۆڕاگرتنی گەلەکەمان دەنوێنێو وێنەی پاڵەوانیەتی سوپامان لەجەنگی دادوەری رزگاریخوازیدا ، شادمانە چاوی بە بەڕێزتان بکەوێتو باری سەرنجتان بەخوێنەوارانی بگەیەنێو بەو ناوەوەی لەپلەیەکی سەرکردایەتی بەرزی حزبو دەوڵەتو سوپای میللیدان ، ئەویش دەربارەی باری ئیستاو ئەم پرسیارانە ئاراستەی بەڕێزتان دەکات :

– دوای رابووردنی ساڵێك بەسەر جەنگەکەماندا دژی فارسە دەستدرێژی کارەکان ، چون لەرووی عەسکەری‌و سیاسی‌یەوە ئەنجامەکانی هەڵدەسەنگێنن ؟

● جێگری بەڕێز :

بێگومان ، دوای رابوردنی ساڵێك بەسەر جەنگدا ، جەنگ بەردەوامەو گەورەیەو لە بارێکدایە کە نەتەوەی عەرەبی پیا رادەبوورێ ، لەبەر ئەوە شایانی ئەوەیە ئەنجامەکانی ئەم جەنگە لە زۆر لایەنیەوە بەتایبەتی لایەنی عەسکەری‌و سیاسی‌یەوە هەڵسەنگێنرێت ، بە نیسبەت لایەنی عەسکەری ، وەك زانراوە پێشەکی ئامانجی دیاری کراو لەبەرپەچدانەوەی دەستدرێژی هەیە لەلایەن هێزەکانی عیراقەوە بەرامبەر بەو پەلامارانەی هێزەکانی ئێران لە ٩/٤وە بۆسەر سنووری عیراق بە هەموو چەکێکەوە دەستیان پێکرد . دەتوانین بڵێین لە ٢٨-٩-١٩٨٠ وە وەك ئەنجامی عەسکەری رووت ئەو ئەنجامانەی لەلایەن سەرکردایەتی باڵای عەسکەری‌و سیاسی‌یەوە دیاری کرابوون بەدی هاتن‌و لایەنی عیراق ئەوساو ئیستاش ئامادەیی پیشاداوە بۆ شەڕ وەستاندن‌و گفتوگوکردن بەرامبەر چەسپاندنی مافەکان‌و بەرامبەر باوەڕهێنان لەلایەنی ئێرانەوە بە مافە نەتەوەیی‌و نیشتمانیەکان‌و دووپات کردنەوەی باوەڕی دەست نەخستنە کاروبارو دراوسێی باشی ، ئەوا هێزەکانی عیراق دەگەڕێنەوە بۆ ئەو سنوورەی لە ئەنجامی باوەڕهێنان بە مافەکاندا دیاری دەکرێت‌و لەوساوە تا ئیستا کاربەدەستانی ئێران چ عەسکەری‌و چی مەدەنیان بەردەوام ئەوە دووپات دەکەنەوە کە ئامادەنین باوەڕ بەمافەکان بێنن‌و ئەوە دووپات دەکەنەوە کە بەهێز هێزەکانی عیراق دەگێڕنەوە ، وابزانم هەموو عەسکەریەکی ئاگادار ، هەتا ئاگادار لە دووریشەوە ، دوای زۆر تەقەللای دووبارە بووەوە لەلایەن هێزەکانی ئێرانەوە ، ئەو هێزانە نەیان توانی هێزەکانی عیراق لەو ئەنجامانە بجوڵێنن کە لە ٢٨-٩-١٩٨٠وە بەجێیان هیناوە ، بەپێچەوانەوە ، هەندێ مەواقع هەن لەهەندێ بەرەدا هێزەکانی عیراق زیادەیان داگیر کردوە لەبەر پێویستی لایەنی زروفی عەسکەری‌و ئاسایش ، لەمەوە هەموو لەو باوەڕەداین ئەگەر باسی ئەنجامی عەسکەریمان کرد دەڵێین سوپای عیراق‌و هێزە چەکدارەکان ئەو ئەنجامە نەخشە کێشراونەیان بەدی هنیاوە ، سەرەرای ئەوە سوپاکەمان لەرووی ئامادەکردن‌و چەکدارکردن‌و لەرادەی راهێناندا لەبارێکی باشتردایە لەوەی لەسەرەتای شەڕدا تیایدا بوو ، چونکە پڕ کردنەوەی هەموو زیانی لە کەرەستەو جەنگاوەردا زامن کراوە ، نەك هەر ئەمە بەڵکو هێزی نوێ‌و کەرەستەی نوێ خراونەتە مەیدانی شەڕ ، لەپاڵ ئامادەکردن‌و بەرزکردنەوەی رادەی جەنگاوەری جەنگاوەرەکانی هێزە چەکدارەکان‌و سوپای میللی ، ئەمە لایەنی نوێ‌ی لەماوەی شەڕەوە وەرگرتوە جا لەبەر پێویستی شەڕ بان لە ئەنجامی ئەوەدا کە شەڕ پیویستی شێوازی نوێ‌و ئوسلوبی نوێ‌ی لە ئامادەکردندا هێنایە کایەوە ، ئەمە وای کردوە کە توانای جەنگاوەران لە بەرەگەکاندا توانایەکی بێگومان کردن نموونەیی بێت چاکتر لەوەی بەر لەشەڕ ، سەرەڕای شارەزایی گەورە کە سەرکردەو ئەفسەرو سەربازەکانی سوپای عیراقی بەتەواوی سوودیان لێ وەرگرت ، بەڵام لەرووی سیاسی‌یەوە ، زۆر ئاشکرایە وا باوە ئەو دەوڵەتانەی دەچنە شەڕەوە پەیوەندی سیاسی‌یان لە سنوورێکی دیاری کراودا دەبێت لەگەل دەوڵەتەکانی تردا بێگومان ناکرێ پەرە بستێنێ ئەگەر نەڵێین تا رادەیەك نزم دەبێتەوە ، بەڵام دەبینین بەنیسبەت عیراقەوە بەشێوەیەکی گشتی ، جا باسی‌یان دیاری‌کردنی دەوڵەتی دیاری کراومان مەبەست نیە لە پەیوەندی سیاسی‌دا لەگەل عیراق بەڵام بەگشتی پەیوەندی سیاسی ئابوری لەگەل وڵاتانی تردا پێشکەوتنی گەورەی بەخۆیەوە دیوە لەگەل زوربەی دەوڵەتاندا ئەمە بە سەرنجدانی خەتی بەیانی‌و ئەمەش بەشتێکی نوێ دا دەنرێ‌و کەم لە کاتی شەڕدا لە پەیوەندیەکانی دەوڵەتاندا لەگەل دەوڵەتێکدا ڕوو دەدات کە چوبێتە شەڕەوەو بێکومان هۆ بۆ ئەم شتە نوێ‌یە زۆرن‌و ئەمە ئەنجامێکی نموونەیە بێگومان لەو هۆیانە ، دەگەڕێتەوە بۆ ئەو سەرکەوتنانەی هێزە چەکدارەکانمان لە دوو هەفتەی یەکەمدا بەدیان هێناو هۆی تر هەڵویستی ئیجابی عیراقەو ئامادەبوونی بۆ چارەسەری کێشەکەی نێوان عیراق‌و ئێران بە رێگای ئاشتی‌و ئیلتزامی تەواوی بە مافەکانیەوەو بەردەوام دووپاتی دەکاتەوە کە چاوی نەبڕیوەتە خاکی کەسانی تر ، ئەمەش هەڵوێستێکی نوێ‌یە ، چونکە زوربەی شەڕەکان لەم سەردەمەدا ، زۆر کەم ڕوو دەدات سوپای سەرکەوتو بڵێ من دەکشێمەوەو مافەکانم بەسن ، جا سوپایەك لە پێناوی مافدا شەڕ بکات بەتایبەتی لەگەل دوژمنێکی وەك فارسی دوژمندا ، بەڵام بێگومان هەڵویستی عیراق هەمیشەو بە مەبدەئیەتەوە لە ئیلتزامیەوە بە مافەکانیەوە هەڵقوڵاوە بەبێ زیادی لەسەر حسابی کەسانی تر ئەمەش لە باوەڕو ئامانجەکانی حزب‌و شۆڕشەوەیەو دووپاتکردنەوەی ئەوەی کە بەهێز نابێت لەسەر حسابی کەسانی تر دەستخۆی بخات‌و بە هێزەوە حوکم بکات وەك زایۆنی دوژمن لە خاکی عەرەبدا دەیکات‌و دەستدرێژی کەراتی تر لە جیهاندا دەیکەن ، دیسان دەتوانین بڵێین ئەگەر لە ڕووی ئەنجامەکانی شەڕەوە دەستمان بۆ باری ناوخۆ ڕاکێشا ، ئەویش پێشکەوتنی گەورەی بەدی هیناوە ، وڵاتەکەمان کە چوە شەڕەوە ، بێگومان سەرکردایەتی کێشەی لە ڕووی پتەوی بەرەی ناوخۆو یەکڕیزی ڕۆڵەکانی گەلەوە نەبووە ، بەڵام ئەوەی لە دیاردە پێشکەوتوەکان‌و هاتنە پێشەوەی فەردی‌و بە کۆمەڵ لە لایەن هەموو ڕۆڵەکانی گەلەوە ڕووی دا لە بەرەگەو لە ناوەو لە قوتابخانەو کارگەکان ئەوەی دووپات کردەوە کە شەڕ یەکگرتن‌و یەکێتی‌یەکەی زیاتر پتەو کرد لەوەی بەر لە ساڵێك هەبوو وە زۆر گەردی سڕیەوە کە هەبوون ، هەرچەندە ئەو گەردانە تا ڕادەی گەورە کارتێکەر نەبوون لەسەر بەرەی ناوخۆ ، بەڵام جەنگەکە چاکەی سڕینەوەی ئەوەیشی هەبوو ، لە هەمان کاتدا هوشیاریکی تەواوی خولقاند ، هوشیاری نەتەوەیی‌و نیشتمانی لە پێناوی ئامادەکردن‌و بەشداربوون لە لایەن هاوولاتیەکانەوە لەم شەڕەدا یان لە هەر زروفێکدا ڕوو بە ڕووی نەتەوە ببێ .

هاوکاری : ئایا لەو باوەڕەدان دوای ئەو زۆرانبازیەی ناوخۆ لە ئێراندا لە لایەن حوکمڕاکانی رژێمی فارسی ڕەگەزپەرستەوە تەقیەوەو بەنی صدر لە سەرۆکایەتی لابرا بزووتنەوەی بەربەستی چەکداری‌ی بەربەرەکانی کاری ئێران توندبوو ، لە سایەی ئەو شکاندنە عەسکەری‌و سیاسیانەی تووشی دەستەی حوکمڕای ئێران بووە ، ئایا لەو باوەڕەدان ئەو تاقمە لە کاروباری دەستدرێژیان دژی وولاتەکەمان بەردەوام بن‌و ئەنجام بە پێ‌ی لێکدانەوەی ئێوە چۆن دەبێ ، ئەگەر بەردەوام بوون لەشەڕ ؟!

جێگری بەڕێز :

دەربارەی ئەم پرسیارە ئێمە خەریکی هەڵسەنگاندنی پاشە ڕۆژی باری ئێران نین ، ئەتوانین بڵێین ئەمە دەگەڕێتەوە بۆ گەلانی ئێران خۆیان چونکە سەرکردایەتی ئێران‌و کاربەدەستانی ئێران لە ڕاستیدا دوژمنی گەلەکانیانن ، گەلەکانیان سزا ئەدەن زیاتر لەوەی گەلانی تر سزا بدەن . کاربەدەستانی ئێران گەلانی ئێران دەچەوسێننەوە بەو ڕێگایەی کە حوکمی پێ دەکەن لە بەکارهێنانی ڕاونان‌و سزادان ، باری ئابووری تێك چووە دەزگاکانی دەوڵەتان ئێرانی لە نیسبەتی لە سەدانا دەرکردووە ، بێکاری بووە بە شتێکی گشتی ، ئەوەی تووشی باری ئابوریان بووە هیچ چارەسەرێکی بۆ نی‌یە سەرەڕای هەڵوێستی ئەو حکومەتە بەرانبەر هەموو نەتەوەکان‌و ڕێگای هەڵسوکەوتی لەگەل ئەو نەتەوانەدا ، هەموو ئەوانە وامان لێ دەکەن گومان لەوە بکەین کە سەرکردەکانی ئێران‌و کاربەدەستانی ئێران هەڵوێستی‌یان بەرانبەر بە عیراق بگۆڕن ، باوەڕ نەهێنانیان بە مافەکانمان بەشەڕ نەبێت چونکە هەمان ئەو عەقلیەتە حوکمی گەلانی ئێران دەکا کە گەیاندیە ئەم بارەی ئیستا دەیبینین ، ئێمە لەو باوەڕەداین حوکمڕاکانی ئیستا ناتوانن گەلانی ئێران بەرەو ڕۆخی ئاسایش بەرن هەروەها بە پەیوەندی باشیەوە لەگەل وولاتانی جیهان لەپێشەوە وولاتانی دراوستی‌و عیراق لە سەرەتاوە ، نەء ، بەڵکو ئەوەی زیاتر چاوەڕێ دەکرێ گەلانی ئێران بەرەو شەڕێکی ناوخۆ بەرێ ئێمە وای دەبنیین کە ئەمە لە

بروانە ل : ٧

لە پێناوی مافی ڕەوادا دەجەنگین

بەبۆنەی رابوردنی ساڵێك بەسەر جەنگی راوەماندا‌و پێنانە ساڵی دووەم ، رۆژنامەی ((هاوکاری)) چاوی کەوت بە بەڕێز ارشد احمد زێباری وەزیری دەوڵەت‌و داوای لەبەڕێزی کرد کە باری سەرنجی خۆیمان لەم بارەیەوە بۆ باس بکات ، وەزیری بەڕێز وتی :

لە سەرەتای ساڵی دووەمی شەڕە پیرۆزەکەمان دژی فارسە ڕەگەزپەرستەکان ، ئەو شەڕەی کە لە لایەن ئێران‌و تاقمەکەی خومەینی جادووگەر بەسەر ئێمەدا سەپێنراو لە راستیدا ئێمە ڕۆژێ لە ڕۆژان شەڕخواز نەبووین بەڵکو تەنیا مافە ڕەواکانمان داوا دەکرد . بەڵام ناچاری ئەم شەڕە بووین‌و ئەوا ڕۆژ لە دوای ڕۆژ سەرکەوتنی نوێ وەدەست دەخەین‌و دوژمن پێش دۆست شایەتی دەدات‌و هۆیەکانی سەرکەوتنمان زۆرەو زانراوەو لەمانەیش ، خودا سەرکردایەتی‌یەکی ژیرو لەسەر ووریشەوە سەرکردەیەکی لێهاتوو ئەویش موهیب روکن (صدام حسین)ە بە ئێمەی بەخشیوە . هەروەها سوپاکەمان دەزانێت لە پێناوی چی دەجەنگێت‌و بۆ ئەو مافانەیە کە فارسی دوژمن هەوڵی دەست بەسەراگرتنی داوەو ، لە لایەکی ترەوە بەرەی ناوخۆمان گەلێك بە هێزەو هەموو چینەکانی گەل لە پشت تاکە کەسێك وەستاوە کە سەرۆکی فەرماندە (صدام حسین)ەو سەرەڕای ئەو باوەڕە پتەوە کە گەل پێ‌ی هەیەتی‌و بەتەواوی لە دەورو پشتی سەرکردایەتی گرد بۆ تەوە. چونکە زۆر باش دەزانێت کە هەر کردەوەیەك کە سەرکردایەتی ئەنجام دەدات بۆ بەرژەوەندی جەماوەرە بۆیە قوربانی‌دان لە لایەن جەماوەرەوە لە پێناوی بیرو باوەڕمان بیروباوەڕی حزبی بەعس‌و شۆڕشە مەزنەکەی شتێکی ئاساییە .

لێرەدا دەبێت ئەوەشمان لە بیر نەچێت کە مافی هەموو لایەنێك لەم وولاتە ئازیزەی نیشتمانی عەرەبیدا دەستە بەرکراوە . هەرچەندەیش فارسی دوژمن بە ژمارەو چەك‌و جبەخانە لە ئێمە زۆرترن بەڵام لە ماوەیەکی کورتدا بوون بە هیچ لەگەل ئەو هاریکاریەیش کە ئیمپریالیزمی جیهانی هەر لە کۆنەوە لەگەل ئێرانداو تا ئیستایش دەیکرد تا وەکو ئێران وەك پۆلیس لە ناوچەی خلیجی عەرەبیدا بجوولێتەوەو پارێزگاری بەرژەوەندی‌یەکانی بکات .

بروانە ل : ٧

روانین و بۆچوون دەربارەی دیاردەی خومەینی

لطیف نصیف جاسم

- ٢ -

هەموو هەڵسوڕان‌و هەڵس‌و کەوتێکی تاقمەکەی خومەینی لەگەل جەوهەرو بەهای ئیسلامدا ناکۆك بووە ، کە ئەمە ئەوە دووپات دەکاتەوە خومەینی لە ئیسلامەتی‌و بە هاکانی لای داوە ، دیسان رەفزکردنی بانگەوازی عیراق بۆ وەستاندنی شەڕ لە مانگی رەمەزانی پیرۆزدا لە کاتێکدا کە سوپاو پاساوڵەکانی تووشی نوشستی گەورە بوون‌و بەدەستی سوپای ئازاو بەتوانای عیراقەوە کە گەیشتۆتە قوڵای خاکی ئێران تالاو دەنۆشن ، سەرەڕای ئاشکرا بوونی درۆو خۆهەڵکێشانی خومەینی دەربارەی ناردنی جەنگاوەر بۆ رزگارکردنی فەلەستین ، لەجیاتی ناردنی بیست ملیون سەرباز هەروەك پروپاگەندەی دەکرد تا فەلەستین رزگار بکەن ، وەك ئێمە بزانین « رنکو »ی کوڕی منتظری نارد بۆ ئاژاوە نانەوە لە لوبنان ، ئەم شێوازەو ئەم دیاردەیە سڵمان پێ ناکەتەوەو نامان ترسێنێ‌و لە دیاردەی خومەینی نەترساوین چونکە قەوارەی دەناسین‌و بەڵام بێگومان پێویستی بە ئارام‌و درێژە پێدان‌و کەمێ نەفەس درێژی‌و کاری ورد هەیە لە هەموو لایەنەکاندا چی لەلایەنی سیاسی‌و ئابوری‌و کۆمەڵایەتی‌و عەسکەری‌دا لە حاڵەتی ئەو بەیەکدا بڕانەی کە دوای ئەوە رووی‌دا دەستەی فارسەکان لە ٩/٤ دا دەست درێژیان کردە سەر مەخفەرەکانی سنوورو لە زەرباطیەو مەندەلی خانەقینیاندا ، پێویست بوو ئەم دەست درێژیە بەرپەچ بدرێتەوەو پێویست بوو مافەکانی عیراق بستێنرێتەوەو پێویست بوو بەرگری لە عیراقیەکان بکەین‌و لەبەر ئەوە شەڕ قەوماو تا ئەمرۆش بەردەوامە . عیراق بە درێژایی ماوەی شەڕ دووپاتی کردەوە ، کە بەرنامەکەی بەرنامەیەکی عاقلانەو بەرنامەیەکی ژیرانەیە چی لەرووی سیاسی‌و چی لەرووی ئابووری‌و لە رووەکانی بیناکاری‌و راگەیاندن‌و رووەکانی ترەوە کە راستی بەرنامەی فیکری‌و ئایدولۆژی پتەو کرد .

لەم خاڵەوە ، دەبێ باسی دیاردەی خومەینی‌و دیاردەی بیناکاری لە عیراقدا بکەین ، کام دیاردە راسترەو کام دیاردە دەمێنتەوەو زیاتر سەختەو رەگی لەخاك‌و لەئاسماندا پتەوە ، ئایا دیاردەی خومەینی‌یە یان تاقی‌کردنەوەی عیراق ، راست ترو وردتر ، ئەوە سەرکردایەتی ژیری سەرۆکی فەرماندە صدام حسین هەموو وردەکاری ژیانی گۆڕی بە بەرنامەی کار بۆ هەڵسۆڕاندن‌و راپەڕاندن ، بەرامبەر بەوە بەرنامەیەکی لەرێ لادەرو کۆنەویست‌و دواکەوتوو بەرنامەی خومەینی‌یە کە لەشی‌کردنەوەو بۆچووندا دیاریان دەکەین .

با سەرنجی دیاردەی خومەینی بدەین چۆن دەژی‌و چۆن ئیستا بەرەو روخان دەچێ ، دیاردەی خومەینی بەهەندێ پڕوپاگەندەوە هات خۆی بە ئیسلام دەردەخست‌و پرۆپاگەندەی داد وەری‌و یەکسانی‌و برایەتی نێوان نەتەوەو ئاینەکانی دەکرد .

واهات بەڵێن بدات بەگەل یەکسانی‌و داد پەروەری کۆمەڵایەتی بۆ بەدی بهێنێ دوای ئەوەی لە ئەنجامی خۆسەپاندی شادا بەسەر ئێراندا زۆر تاڵاوی چەشت .

وا هات گوایە جیاوازی چینایەتی ناهێڵی‌و هاوسانی کۆمەڵایەتی‌و رۆشنبیری لە نێوان هاووڵاتیەکاندا بەدی دەهێنێ بە تایبەتی ئێمە دەزانین گەلانی ئێران لەژێر باری نەخوێنەواریەکی فراوان‌و نەزانی‌و خرافات‌و دواکەوتنا دەناڵێنێ ، ئەم دیاردەیە واهات لەسەر ئەساسی ئەوەی کە بۆ یەکگرتنی هەموو موسڵمانە چی لەناو ئێران‌و چی لە دەرەوەی ئێران‌و خومەینی وای ئیدعا دەکرد کە دیاردەی ژیانی نوێیە ئەو بێجگە لەو هۆو شتانەی تری کە دەزگاکانی راگەیاندن هەریەکەیان لای خۆیانەوەو هەریەکەیان بەمەبەستی خۆی تەپڵیان بۆ لێدەداو هەموویان نیشانەی کورت بینی‌و تەسك روانین بوون بەرامبەر بەم دیاردەیەو بابزانین لە ماوەی دوو ساڵی رابووردوا لە ئێران چی رووی داوە .

بروانە ل : ٧

Institut Kurde de Paris

تۆنێلەکە

نوسینی : گۆرکی

هیوا عمر احمد
لە ئینگلیزییەوە کردویەتی بە کوردی

گومەشینە مەنگەکە لە نامێزی شاخە سەرکەشو بەفراوی‌یەکاندا مات‌بووبوو . باغچە چڕو تێرەکان لە گردو نشێوی‌یەکەوە تا ڕۆخی ئاوەکە کشابوون . خانووە سپی‌یەکان ڕوویان لە ئاوەکە بوو . هێمەیەك بالی بەسەراکێشابوون ، لەکەروێشکە خەوی ساوایەك ئەچوو . بەیانی بوو . تازە خۆر سەری لە دەمی کەل کێشابوو . بۆنی گوڵی بان گردەکە بەو ناوەدا بڵاوبووبووەوە . هێشتا دڵۆپە شەونمی سەر گەڵای دارو قەدی گیاکان نەڕەویبوونەوە . ڕێگاکە وەکو گوریسێکی خۆڵەمێشی تا بناری شاخەکە هەڵکشابوو ، هەرچەندە بەردەڵانیش بوو ، بەڵام وەکو بەری باڵندە سافو لوس‌و نەرم دەرئەکەوت .

لە تەنیشت کەڵەکە بەردەکانەوە ، کرێکارێکی ڕەش داگیرساو دانیشتبوو، مەدالیایەکی لە مل دابوو ، هاتبووە سەر سنگی . ئازایی‌و هەست ناسکی لە دەم‌و چاوی دائەخوێنرایەوە . دەستە گەنم ڕەنگەکانی لەسەر ئەژنۆی دانابوو ، ئەیڕوانی‌یە دەم‌وچاوی ئەو ڕێبوارەی ، لەژێر دار مازووەکەدا وەستابوو . ووتی :

- (جەناب ، ئەم مەدالیایەی ئەیبینی پاداشتی بەشداری-بوونمە لە دروست کردنی تونێلی - سیمپلون -دا) .

سەیرێکی مەدالیاکەی کرد کە ئەبریسکایەوە ، بزەیە گرتی .

- (بەڵێ گشت کارێ هەر هێندەی سەختە تا بە ئێڤانەکاندا ڕۆئەچی‌و فێرئەبی خۆشت‌بووێ . ئیتر گیرۆدەی ئەبی‌و لات ئاسان ئەبێ) .

کەمێ سەری ڕاوەشاندو زەردەخەنەیەکی بە دەم خۆرەکەوە گرت ، خۆی گورج کردەوەو کەوتەوە قسەکردن‌و دەست بزوتن :

- (هەندێ جاریش ترسناك بوو . زەویش هەست‌و هۆشی هەیە ، وانی‌یە ؟ . کاتێ بناری شاخەکەمان هەڵدڕی‌و چووینە ناو کەندەڵانەکەیەوە، لێمان شێت‌بوو . دڵمانی بە هەناسە گەرمەکانی داخورپاندو گێژی کردین . ئێسکی لەشمان دایە ژان . نقومی ئاوی گەرمی کردین‌و بەردی بەسەر دارمانین . هەر کە ئاوەکە بەر ڕوناکی ئەکەوت ، ڕەنگی سور هەڵئەگەڕا . باوکم ئەیووت، لەبەر ئەوەی گوایە ئێمە زەوی‌یەکەمان بریندارکردووە ، لە خوێنی خۆی‌دا ئەمان گەوزێنێ . بێ گومان ئەمە تەنیا خەیاڵ‌بوو . بەڵام کە مرۆڤ بەناخی زەوی‌دا ڕۆئەچێ‌و ئەم قسانە ئەبیستێ، تاریکی‌یە ترسناك‌و ئاو پرژێنی بێزار کەرو زرمەی بەر یەك کەوتنی ئاسن‌و بەردەکان وای لێ ئەکات ، گشت شتێ بە گونجاو بزانێ . لەبەرامبەر ئەو شاخەی ماچی ڕووی هەورەکانی ئەکرد ، وەکو کورتە بنە وابووین . خۆزگە بە چاوی خۆت ئەتدی ئەم مرۆڤە بچوکانە چ کەلەبەرێکیان خستبووە بناری ئەو شاخە . ئەو ساتە باشتر لە قسەکانم ئەگەیشتی . شریخەی تەقەمەنی‌یەکان‌و گرمەی ڕمانی خاکەکە لە قاقای پێکەنینی پیاوێکی شێت ئەچوون) .

سەبرێکی دەستی خۆی کردو زرێزەی پانتۆڵەکەی کەمێ ڕێك‌کردەوە ، بە شانازی‌یەوە قسەکەی تەواوکرد :

- (هەرچەندە مرۆڤ بچوکە ، بەڵام گەر بیەوێ کاربکات ، ئەتوانێ ببێتە هێزێکی گۆڵنەدەر .

باوەڕم پێ بکە ئەو ڕۆژە کورتە بنەیە ، بتوانێ چی بوێ بیکات ، باوکم لەسەرەتاوە باوەڕی بەمە نەبوو بۆیە هەمیشە ئەیووت: (برینی شاخێك لە لایەکەوە بۆ لاکەی تر ، دەست دانە لە کاری خوا . ئەو شاخانەی بۆ کەرت‌کردنی زەوی دامەزرانـدووە مریەمیش تەنیا پشت لەوانە ناکا کە خۆشیان ئەوێ . ئێمە بەم کارە لە خۆمانی ئەڕەنجێنین) .

پاشان باوکم کە هەستی‌کرد لەشاخەکە بە هێزترو گەورەترین ، ئیتر وەکو من بیری ئەکردەوە . کابرایەکی چاك‌و نە خوا ترس‌بوو ، لە ڕۆژانی جەژن‌دا لەسەر مێزێ دائەنیشت‌و شوشەیەك خواردنەوەی لەبەردەم خۆی دائەناو ئامۆژگاری من‌و هەندێ لە هاوڕێکانمی ئەکرد . خۆشترین‌و بەکارترین قسەی ئەوەبوو بە خۆشەویستەکانی ئەووت (منالانی خوا) ، پێی ئەووتین :

(منالانی خوا ، ناتوانن بەم جۆرە بە گژ زەوی‌دا بچن ، بریندارى بکەن ، لێتان شێت‌گیر ئەبێ‌و بەرەنگارتان ئەبێتەوە . هەموو کەس ئەزانێ ، دڵی زەوی ئاگرە ، کاتێ دەستمان بەر دڵی شاخەکە ئەکەوێ ، شالاوی ئاگرینمان بۆ ئەهێنێ . گیانی زەوی شتێکی ترە، بەکێلان یارمەتی سروشت نەدەین بەزێ . ئەمەیان ئەرکی سەرشانی مرۆڤە - سەیرکەن تاپێچینە ناو شاخەکەوە ، هەواکەی گەرمترو هەناسەکانمان تەنگتر ئەبێ) .

پیاوەکە نەرمە پێکەنینێکی بۆ کردو بە قامکەکانی سمێڵی باداو گوتی :

- (تەنیا باوکم وا بیری ئەکردەوە ، لەڕاستیشدا ئەمە دروست‌بوو . کاتێ گەیشتینە دڵی شاخەکە ، پلەی گەرما زۆر بڵندبووەوە. ژمارەی نەخۆش‌و مردووەکانمان تا ئەهات بترئەبوو . ئاوە نا تاوێ شەنگڵێکی گەرم ئەتەقی‌یەوە. دوو کرێکاری خەڵکی - لۆگانۆ - شێت‌بوون ، لەشەویشدا هەندێکیان لە سوچ‌و کوچەکاندا وڕێنەیان ئەکرد یا لە خەودا ئەپەڕین‌و لەسەر جێگەکانیان هەڵئەبەزینەوە . باوکم ترسی لێ‌نیشتبوو کۆکە کۆکەکەشی تا ئەهات لێی پیس ئەکرد.

پێی ئەووتین : (ڕاستم نەکرد ، ڕاستم نەکرد ، ئێوە چۆن سروشتان پێ ئەبەزێ ؟)

پاشان لە جێ داکەوت‌و جارێکی‌تر ڕاست نەبووەوە ، پیاوێکیان پێی ووتم .

(پاولۆ ، کاری من لەکار ترازاوە . بچۆرەوە ماڵەوە، بۆخۆت بحەسێرەوە) .

چاوەکانی قوچاندو ماوەیەکی درێژ بێ دەنگ‌بوو) .

کابرا هەستایە سەرپێ‌و لەشاخەکە ڕاما . پاشان ئیستێك ووتی :

- (پاشان دەستی گرتم‌و لە خۆی نزیك‌کردمەوە ووتی -(پاولۆ - کوڕەکەم- پاولۆ - منیش هاتوومەتە سەر ئەو باوەڕەی شاخەکە ئەبەزێ ، باوەڕئەکەی ، وانی‌یە پاولۆ ؟) . ووتم بەڵێ وایە ، بڕوام پێ‌یەتی . ووتی (باشە کوڕەکەم ، پێویستە مرۆڤ باوەڕی بەوە هەبێ کە ئەیکاو دڵنیاش بێ لە سەرەنجامەکەی‌و باوەڕیشی بەو خوایە هەبێ کە لە هەموو کارێکی چاك‌دا یارمەتی ئەدا . ڕۆڵە مشکۆڵەزمەت ئەکەم،گەر ئەو کارە هاتەدی‌و تونێلەکە تەواوبوو ، وەرە سەر گۆڕەکەم‌و بڵێ «باوکە تونێلەکە تەواوبوو . ئەوسا من گوێم لێت ئەبێ‌و ئەمت بیستم») .

دوو ڕۆژ پێش مردنی من‌و هاوڕێکانمی ڕاسپارد کە لە تونێلەکەدا ، لەو شوێنەدا کە کاری کردوە بینێژن . سیازدە هەفتە پاش کۆچی دوایی باوکم ، لەناو شاخەکەدا بەوانە گەیشتین کە لەلاکەی ترەوە بەرەو ئێمە زەوی‌یەکەیان هەڵئەدڕی . ئای جەناب ڕۆژێکی چەند سەیربوو ،کە چووینە تاریکایی ئەو ژێر زەوی‌یەوە کە ئەیتوانی بە تەکانێ بمان پلیشێنێتەوە، دەنگی دڕینی زەوی‌یەکەمان لە لایەن کرێکارەکانی لاکەی کەوە ئەبیست ، ڕۆژ بە ڕۆژیش تا ئەهات گەورەو ئاشکراتر ئەبوو .

خۆشی سەرکەوتنمان مەستی کردبووین ، هەروەکو بەراز کارمان ئەکرد ، هەستمان بەبێزاری‌و ماندووبوون نەئەکرد سوێندت بۆ ئەخۆم وەکو منداڵ نەرم‌و نیان‌و جوانمەرد بووبووینەوە . ئای ئەگەر ئەتزانی لەو ژێر زەوی‌یە تاریکەی چەندان مانگ نەمرانە هەڵمان کۆڵی ، چەند ئارەزووی بینینی مرۆڤەکانی لاکەی ترمان لە خۆشی بیرەوەری‌یەکەدا، ئەکرد) .

خوێن پەڕی‌یە دەم‌و چاوی. چاوە نەرمەکانی لەچاوی گوێگرەکەی بڕی‌و بە دەنگێکی نەرم‌و خۆشەوە قسەکەی تەواوکرد :

- (کاتێ دوا چینی زەوی‌یەکە ڕوخاو تیشکی زەردی بڵێسەکان دەم‌و چاوی چەند کرێکارو مەشخەڵ هەڵگری ڕۆشن - کردەوە ، فرمێسکی شادی لە چاوەکانمانەوە گلۆر ئەبووەوە ، ئەو ڕۆژە خۆشترین ڕۆژی ژیانم بوو، قریشکەی سەرکەوتن‌و شادی بەرزبووەوە . هەر کاتێ ئەو ڕۆژەم بیردێتەوە ، ئەزانم کە ژیانم بە فیڕۆ نەچووەو بە کارێکی پیرۆزەوە بەسەرم بردووە .

جەناب ، کاتێ هاتینە دەرەوە بەرخۆرە تاوەکە ، زۆرمان بەسەر زەوی‌یەکەدا کەوتین‌و بەدەم گریانەوە، زەوی شاخە بەزاوەکەمان ماچ‌ئەکرد . ئەو ڕۆژە لە گشت ڕۆژێ زیاتر هەستم کرد کە پەیوەندیم بە خاکەکەوە چەند بەتینە،وەکو دڵخوازێ خۆشم ئەویست‌و شەیدای بووبووم .

بێ‌گومان ، چوومە سەر گۆڕەکەی باوکم (ئەشمزانی مردووان هیچ نابیستن) بەڵام لەبەر ئەوەچووم ، ئەبێ ڕێز لە ویستی ئەو مرۆڤانە بگرین کە لە پێناوماندا تێکۆشاون‌و هێندەی ئێمە نەبێ کەمتر ئازاریان نەچێشتووە .

بەڵێ چوومە سەر گۆڕەکەی باوکم‌و پێم بەزەوی‌یەکا داو خۆم مشکۆڵە زمەی ڕاسپاردەکەی نەکردو گوتم -(بابە تونێلەکە تەواوبوو، مرۆڤ سەرکەوت بابە کارەکە هاتەدی) .

ئەدەب و
ڕەگەزەکانی ئەدەب

٦

لە بەشەکانی پێشووی ئەم زنجیرەیەدا ووترا : ئەدەب بریتی‌یە لە « دەربڕینی تاقیکردنەوەیەکی هەست لە وێنەیەکی قەشەنگ‌و دڵڕاکێشەردا » .. دیارە ئەم دەربڕینە ، دەربڕینێکە لە جیهانی جوانی‌دا ، واتە هۆگری جوانی‌یە ، بەم هۆیەوەیش لقێکە لە لقەکانی هونەرە جوانەکان ، **هونەرە جوانەکان کە بریتی‌یە لە نیگارکێشان ، پەیکەرتاشی ، سەماو ئاواز : هەموویان سەرئەنجامی هەوڵ‌و تەقەللای ئادەمیزاد نیشان‌دەدەن بۆ تێگەیشتنی سروشتی ژیانی کۆمەڵایەتی‌ی لەپاشانـدا دەربڕین‌و دووبارەکردنەوەی ئەم تێگەیشتنە بە پێی یاسای جوانی ناسی‌و جوانی پەرستی .**

بەم پێیە نووسەرێك‌و شاعیرێك‌و هونەرمەندێکی ئارازو پەیکەرتاشی‌و تەلارکاری (میعماری) یان نیگارکێشان، هەموویان لەوەدا یەك‌دەگرنەوە کە خاوەنی هەستێکی ناسك‌و ووردن ، جوانی بە شێوەیەکی تایبەتی‌و قووڵ کاریان تێ‌دەکات کە چارە نی‌یە دەبێت کاریگەری ئەم جوانی‌یە دووبارەکەنەوە ئایا ئەم دووبارەکردنەوەیە بە گۆرانی‌یەکی سەرکەوتوو بێت ، یان بە ڕۆمانێکی مێژوویی ، یان دێت بە قەبارە ئەم کاریگەری‌و پەیکەرێ دادەتاشێ ؟ ! .

دیارە ئەم دەربڕینە بڵاو جوانە لە هەموو کەس ناودشێتەوە ، چونکە بەهرەیەکی تایبەتی‌یە کە لەتاقیکردنەوەکانی جیهاندا بە هەموو دەوڵەمەندی‌و ڕەنگین‌و فراوانی‌و ئاڵۆزبەو دەتوێتەوەو هێز پەیدادەکات تا لە پاشاندا دەبێتە بەرهەم. کەواتە نووسەرو شاعیر بەم پێیە بە کەسێکی هونەرمەند دەژمێررێت لە هەموو شتێکدا کەسایەتی‌یەکی تایبەتی هەیە ، کە زۆرترو زووترو بە هێزتر لە خەڵکی کە دەجووڵێ‌و ، ووردەکاری‌و نهێنی‌یەکانی ژیان کارامەتر تێ‌دەگات‌و وەکو لەمەوبەر ووترا دەیەوێ دووبارەی‌کاتەوەو نەمری بەم تێگەیشتن‌و کاریگەری‌یە ببەخشێ . ڕاستی نووسەرو شاعیر بەم دەربڕینە دەیەوێ لەرینەوەو تەوژمەکانی ویژدان‌و هەستی خۆی بە دەورو پشت بگەیەنێت .

دیارە ئەدەب کە لەتەك لقەکانی کەی هونەرە جوانەکاندا یەك دەگرێتەوە بەوەی ئەمیش هۆگری دەربڕینی جوانە ، ئەگاری تایبەتی خۆی هەیە وەکو هەموو لقێکی کەی هونەرە جوانەکان. ئەم جیاوازی‌یەش لە کەرستەی دەربڕینەکەیدایە . لەکاتێکدا کەرستەی دەربڕین بۆ لقەکانی کەی هونەرە جوانەکان : قەبارەو بزووتنەوەو نۆتەو ڕەنگە ، بەرامبەر بە پەیکەر تاشی‌و سەماو ئاوازو نیگارکێشان، کەرستەی دەربڕینی ئەدەب: ووشەیە .

چونکە مرۆڤی نووسەرو یا شاعیر بە ووشەو بەهرەیەکی تایبەتی لە ووشەسازی‌و بنیادنانێکی تایبەتی ڕستەو ووشەکاندا : بەرهەمەکەی خۆی دەخاتە بەرچاو . کەواتە ئەدیب‌و نووسەرو شاعیر هونەرمەندێکی داهێنەری تواناکاری زاڵ‌بووە لەزماندا، کە دەتوانێت گەوهەری خودی خۆی‌و ویژدانی خۆی بە بنیادنانێکی زمانەوانی‌ی کاریگەرو قەشەنگ دەربڕێت .

● د. احسان فؤاد ●

کورتە چیرۆك و داستان و سکێچ

دەمێ باسێ چیروکێ تێتەکرن ، یا فەرە بێتە دیارکرن کا ژچ پێك هاتیە . ئەم دزانین کورتە چیروك ، بهەمی ڕێکێت خوڤەو بسەرو بەرێ خوڤە چیە . گوتنەکا پەخشانیە یا بەرچاف یا هێساو ڕۆن ، کورت‌ترە ژداستانێ .

چیروکێت رومانتیکی ئێکەمین جار دیاربوون . لکیرێ دیاربون ، دکۆڤارێت ژنکادا . باسێ عەگیدی‌و مێرانیێ دکر وان چیروکا ، هەر وسا باسێ سەربورو سەرهاتیێت بسەهم دکر . چیروکێت زەلاما ئەوژی دیاربون ، بابەتێت ڤان چیروکا لایێ وەرزشی وەرگرت ، وەبێ کوشتن‌و دزیا وەگشت کریارێت دی یێت دژی مروڤایەتیێ .

ل هزرا من دوو تشت تێنە گوتن دەرباری کورتە چیروکێ ئەڤ تشتە هەکە بێن ئێکەمین جار سەحکەینێ، دێ بینین جودایی یا دنابەینێدا هەی ، جودایەکا وەسا دیاردبیت کە ژخورایی یا پەیدا بوی ، بێ مروڤی بدەستێت خو پەیداکرین . ئەڤ هەردوو تشتە ئەڤەنە :

ئێك : کورتە چیروك باسێ هندەك تشتا دکەت یێت کو بسەرێ ئێکی هاتین .

دوو :

کورتە چیروکا نوی ژەن ، یا بسەرکەفتی، هەڤالبەندی‌و پەیوەندیەکا گەش خویا دکەت ژلایێ لێك ئینانێ‌ڤەو ئاوازی. نەوەکێ جورێت دی یێت نفیسانێت تورەیی ، هزرانا سترانکی تێ نەبیت . براستی ئەڤ هەردوو تشتە ، ئەڤ هەردوو حالەتە ، باشقەیا چیروکێ ژسکێچی‌و داستانێ ئاشکرا دکەت . کورتە چیروك باشقەیە (جودایە) ژسکیچی وێنەکێ تورەیی‌یە - چمکی هندێ کورتە چیروکە ، باسێ هندە تشتا دکەت بسەرێ ئێکی هاتین ، لدەمێ سکێچ ، باسێ کەسەکی‌یە، یان وارەکی یا ئەردەکی‌یە، باسەکێ وەسا یێ مری بێ گیان .

ئەگەر بێتو سەحکەینە کەسانێت سکێچی ل مەشهەدێت ل پەی هەڤ تێن ، ڕۆژەکێ ژسپێدێ‌و هەتا ئێڤارێ ، دێ بینین ئەو کەسان هەر ئەون بێت بەرێ ، لهەر سپێدەیەکێ وە لهەر ئێڤاریەکێ . وە ئەگەر هندە بزاڤ هەبن یان هندە کریار ، ئەڤ تشتە چەند تیشکەکا تەنها بسەر کەسی‌دا بەرددەن . کەسێ دسکێچی‌دا دووبارە ڕێکا خویا هەر یا بەرێ دگریت . مانا هەر کریارا بەرێ دوبارە دکەتەڤە . لنك سکێچی هەر وسا نە کێماسیە کو کریار پتر ژجارەکێ‌و دوواو سێ‌یا بزڤریتەڤە ژسەری .

چیروك یا دلڤلفینەکا ، بێ ڕاوستیاندا . تشتێ بەرێ تێ‌دا دوبارە نابیتەڤە. کەس لتم دحالەتەکێ لڤلڤینێ‌دا یە . ئەڤ کەسێ دچیروکی‌دا نەسەرگێژیە ، بچ قاس ڕێڤەچونێ قوناخا وی دێ‌کێشیت ، وەب چ لەز .

داستان جودایە ژکورتە چیروکێ بگەلەك تشتا ، لێ هەر دوو دگەهتە ئێك بهاتنو چونێت کەسا .

هەکە هات‌و کریار ودویرو درێژبن ، تڤیبا لڤێرێ (درێژی) دداستانێ‌دا هەبیت ، وە هەر وەسا (دەم پێ بەر فرەهبیت بو کریاراو تشتێت پەیوەندی بڤان کریاراڤە هەبن .

« ئالان‌پو » کورتە چیروکێ هۆسا دبینیت چاخێ دبێژیت :

« کورتە چیروك هندە کریارن ، ئێك پێ ڕادبیت، ئان گەلەك . هەر پەیڤەك دچیروکێ‌دا باسێ ڤان کریارا دکەت ئان دبیتە هاریکار ژبو بەحسێ ژێ کرنێ»

چێ دبیت کریار هاتبیتە ستاندن بشێوەکێ ڕاست ، بێ‌ی کوریشك‌و توی تەپ ، لێ ئەڤە نەجهێ هێزێ بە دئێکەتیا نفیسینا چیروکا بسەرکەفتیێ‌دا .

پەیوەندێت دنابەرا کەسادا هەبن ، دکورتە چیروکێ‌دا ، نەیا فەرە دداستانێ‌دا هەبن . هەر چیروك نفیسەکێ ئان هەر داستان نفیسەکێ وەکی هونەرێ نفیسینا چیروکێ، کەسانێت ئاشکرا ، پێك ڤە بەستنا چیروکێ ، زمانێ

دچار چو ڤەکا «رموز»ادا یان یا ئاشوبێ . کورتە چیروك باهرا پتر کمەسێت نە سەرەکی ڤ‌پشت گوهێ خوڤە تاڤێت . لدەمێ داستان نفیس لدور دزڤریت ، تلاخو درێژ دکەتێ ، وەبەرێ ڕوناهیاخو ددەتە وان ژی .

نفیسەڤانێ کورتە چیروکێ ، خالەکێ ددیمەنی‌دا ، دەست‌نیشان دکەت ، چاڤ دکەت ، مەبەستا وی پێ ئەوە ، کو چیروك هەمی پالاخو بدەتە ڤێ خالێ وەخو بستۆ ڤێ خالێ ڤە بگریت . تڤیبا نفیسەڤانێ کورتە چیروکێ ، تەکنیکا نفیسینا چیروکێ بکار بینیت بکورتی ، چێ دبیت داستان نفیس ژی ڤان تشتا بکار بینیت . دکورتە چیروکێ‌دا هەمی گرێك پێکڤە دگرێدانە گرێدانەکا موکم. سەرکەفتنا چیروکێ دمینیتە لسەر کەسا ، بەری هەر تشتەکێ دی ، هەتا بەری زمانی ژی . مانا کەس چیروکێ بلند دکەت . چاخێ دنێرینە دەنگو ئاوازا، پەیڤا ، دێ‌بینین کورتە چیروك یا نێزیکی هۆزانا سترانکی‌یە ، هەر وەکی دچیروکا « ئەدوەر ئیلت»یدا یا کورت « لیڤی » . ئەوا کو سێستەمێ گەلەکێ بزەحمەت هەیە ، یێ ئاشوبێ ، وە سەرهاتیێت‌و سوحبەتێت بترس‌و سەهم نەڤێت تێ‌دا . هەروەسا چیروکا « همنگوای » جهێ پاکێ ، تیر ڕۆناهی » تێتە خاندن هەر وەکی داستانەکا هوزانی ، لسەر ژێر‌و مرێ .

دکورتە چیروکا بسەرکەفتی‌دا ، بەسنا هندەکێ ژێ بهەمی‌ڤە یا ئاشکرایە ، هەر وسا یا هندەکێ بهندەکێ‌ڤە . هەر تشتەك تڤیبا لگەل تشتێ دی دچیروکی‌دا شوول‌بکەت.

ئەڤ تشتە هەمی ژنەرانە بێنە کرن بئابورەکا تارەزا، یاکو دڤێت لپێش چاڤێت چیروك نفیسی بیت لبەرێ سعید ..

روست هیلس
وەرگێرانا نزار محمد

ئەم چیرۆکە

ڕەشەبابوو ، گەرماو گڕە
ساڵنا سەواو ، زەوی بێ شێ
کەس نازانێ ، بڕجی سەبوون لە کوێوە دێ، ناکوێ ئەچێ !
بۆ من نەورۆزێ هاتە خوار
ئێستەش نازانم لە کوێوە ،
سەعاتی دڵ گەڕایەوەو کەوتەوە چرکە لە نوێوە
کچێکی شۆخ ، نیگایەکی دەریای قووڵی هەزار سۆزبوو
هەتا ئەهات بینایی بوو، شینایی بوو،هەر پیرۆز بوو
لە شەپۆلی سینەو مەمیا
مەودای چاوم ئەهات ، ئەچوو
لەناو پەلەی پەرچەمیدا وەکو ئاوارە گوم ئەبوو
لە باڵایا ، لەکاڵایا ، لەدووان‌و هاتوچۆیدا
هەر چەند گەڕام خەو شێ نەبوو ،
کوا جوانی وا ، کەس نەی دیوە ، کەس نای ناسێ لە پێناسا
جێگەی باسی نابێتەوە نە ئێستکەو دەنگوبا سا
کەچی قومێك لەبەفراوی نزارێکیم نەخواردەوە
تەنها بەیکی ئاهێکمی بەدڵ خۆشی نەناردەوە
ڕۆیشت ، ڕەنگە وەکوو خەوێك
دوای چەند ڕۆژێ لە بیری چم
بەڵام ، بەهاری ئایندەش ، بە قوربانی نەورۆز نەبم .
حەسیب قەرەداخی

Institut Kurde de Paris

كه ئافره‌ت هه‌ڕاج ده‌كرێ

كێشه‌ی خوازبێنی له‌م سه‌رده‌مه‌دا بووه به‌گیروگرفتێكی كۆمه‌ڵایه‌تی‌و به‌ته‌واوی ته‌شه‌نه‌ی كردووه‌و رۆژ به‌رۆژ به شوودانی ئافره‌ت به‌نرخی گران ، كۆمه‌ڵی ده‌رده‌سه‌ری نوێ ده‌نێته‌وه‌و به‌رده‌وام ئه‌م باره كۆمه‌ڵایه‌تی‌یه ئاڵۆز تر ده‌بێ ،

ش . ع
نووسینگه‌ی هه‌ولێر

له ژماره‌یه‌كی ڕابردووی « هاوكاری »دا ، وه‌كو ته‌ته‌للا ، ریپورتاجێكمان له‌گه‌ڵ كۆمه‌ڵێ بڵاوكرده‌وه كه به‌وپه‌ڕی راستگۆیی ده‌رباره‌ی ئه‌م دیارده‌یه قسه‌یان كردو والێره‌شدا به هه‌مان مه‌به‌ست بیروڕای چه‌ند خوشكێكی تر بڵاو ده‌كه‌ینه‌وه .

● **خوشكه عائده داود ، كرێكار له نه‌قابه‌ی گشتی كرێكاران له وه‌ڵامی ده‌ڵێ :**

ـ ئافره‌ت رازی‌بێ ، یا نه‌بێ ، گرینگ نیه به‌لای كۆمه‌ڵه‌وه ، چونكه به‌خته‌وه‌ری راسته‌قینه به‌تێڕوانینی هه‌ندێ له خێزانه‌كان سامانه‌و به‌س ! لای هه‌ندێ له كچه‌كانیشمان بریقانه‌وه‌ی خشڵه‌و‌به‌س! لای هه‌ندێكی‌ـ تریش دوواموودیلی سه‌رده‌م‌و كۆشك‌و ته‌لار . . . به‌ڵام گرینگ ئه‌وه نیه كه پاشه رۆژی ئه‌م خێزانه ده‌ڕوخێ، یان بنیات ده‌نرێ ، ئه‌مه‌یه تێڕوانینی ره‌ش بینی كۆمه‌ڵ .. كه ئافره‌ت له هه‌موو ره‌فتارو مافێكی مرۆڤانه رووت ده‌كاته‌وه . . .

● **مامۆستا رۆژیده محمد علی ، له قوتابخانه‌ی گاره‌ی كچان، له وه‌ڵامی پرسیارێكی تردا ده‌رباره‌ی به‌خته‌وه‌ری راسته‌قینه له نێو خێزاندا ده‌ڵێ :**

ـ به‌لای منه‌وه ، ئافره‌ت به‌شوودان له‌رێی سامانه‌وه كارێكی به‌دی كۆمه‌ڵایه‌تی‌یه‌و هۆیه‌كی سه‌ره‌كی‌یه له هۆیه‌كانی رووخانی خێزان.. به‌ڵام داخه‌كه‌م مه‌سه‌له‌كه به‌قسه چاره‌سه‌ر ناكرێ ، .. به‌م شێوه‌یه ، وه‌كو مۆمێكی گز ، خێزان ده‌توێته‌وه‌و پێتاپه‌یتا ده‌بچرێ‌و په‌یوه‌ندی پیاوو ژن له‌یه‌ك ئه‌ترازێ‌و خێزانه‌كه زمانی په‌شیمانی ده‌گه‌زێ ... به‌ڵام پاشی چی .. منیش به‌لای خۆمه‌وه مه‌سه‌له‌كه ده‌به‌ستمه‌وه به هۆش‌و بیری كۆمه‌ڵ كه ده‌گونجێ له‌م تێڕوانینه هه‌ڵه‌یه پاك بكرێته‌وه .

● **به‌ڵام قوتابی گیابه‌ند سه‌عدی ، بۆ وه‌ڵامی ئه‌و پرسیاره‌ی كه ئایا سامان ده‌توانێ خێزانێكی به‌خته‌وه‌ر دروست بكات .. ده‌ڵێ :**

ـ ئه‌وه‌ی تۆ باسی ده‌كه‌یت ، چه‌وسانه‌وه‌یه ، چه‌وسانه‌وه‌ی ئافره‌تیش شتێكی تازه‌نیه گه‌لێ جار ، بكره ، ئافره‌ت له مافه راسته‌قینه‌كانی رووت ئه‌كاته‌ـ وه‌و نایه‌ڵێ خۆزگه‌و ئاواتی خۆی هه‌تا به‌رامبه‌ر به هاوسه‌ری پاشه رۆژی خۆی ده‌ربڕێ .. با به چاوی مرۆڤ ته‌ماشای ئافره‌ت‌بكرێ . . نه‌ك شتی‌تر .

● **به‌لای نازه‌نین خانه‌وه، ده‌بێ كۆمه‌ڵ له‌وه رابهێنین كه به‌خته‌وه‌ری راسته‌قینه‌ی نێوان ژن‌و پیاو، تا راده‌یه‌كی زۆر به‌نده به تێگه‌یشتنی ژن‌و پیاوه نه‌ك شستی رووالّه‌ت كاری ... ئه‌و ئافره‌ته‌ش كه به ووشه‌ی بریقه‌دارو رازانه‌وه هه‌ڵده‌خه‌ڵه‌تێ ، ناتوانێ رۆژێ له رۆژان هه‌ست به به‌خته‌وه‌ری بكات‌و چاره‌سه‌ری ئه‌م كێشه‌یه‌ش به‌گۆڕینی راسته‌قینه‌ی كۆمه‌ڵ دێته‌كایه‌وه ، نه‌ك ته‌نیا هۆش‌و بیری ئافره‌ت، چونكه ئافره‌ت ناتوانێ به‌بێ یارمه‌تی‌دانی كۆمه‌ڵ كۆت‌و پێوه‌ندی لاسایی بكاته‌وه‌و بكاته تروسكه‌ی پاشه‌رۆژی رووناك .**

● خاتو ـ ئه‌مه‌ل ـ ی فه‌رمانبه‌ر له چاره‌سه‌ركردنی كشت‌وكاڵ بۆ وه‌ڵامی هه‌موو پرسیاره‌كان ده‌ڵێ : ئه‌م كێشه‌یه به‌نده به گه‌لێ پاشماوه‌ی مێژوویی ، له‌به‌رئه‌وه چاره‌سه‌ركردنی به‌قورسی ده‌مێنێ ، به‌ڵام ئه‌مه هه‌رگیز مانای ره‌ش‌بینی ناگه‌یه‌نێ ، به‌ڵكو داوا له سه‌راپای كۆمه‌ڵ ده‌كرێ ، ئه‌م جله‌كۆنه له‌به‌ر خۆی داوڕێ‌و ئیتر به كردار هه‌وڵی ئه‌وه بده‌ین لایه‌نه مرۆڤایه‌تی‌یه‌كانی ئافره‌ت، بێ‌شێل نه‌كه‌ین .

بۆ ئه‌وه‌ی منداڵه‌كانتان به‌ده‌ستی خۆیان بخۆن ......

پێش قوتابخانه‌و له‌سێ یا چوار ساڵیدا گه‌لێ خووره‌وشت فێر ده‌بێت . هه‌ندێ له‌م خووره‌وشتانه باش‌و ناباب ده‌بێ ، هه‌ندێكیشیان خه‌راپ‌و ناله‌بار ده‌بێ . دیاره راست كردنه‌وه‌ی ئه‌م خووره‌وشته هه‌ڵه‌و خه‌راپانه ئه‌ركی كه‌س‌وكارو قوتابخانه ـ وباخچه‌كانی ساوایان ده‌بێت .

هه‌ندێ له‌و خووره‌وشته خه‌راپانه‌ی كه منداڵ له‌ساڵه‌كانی سه‌ره‌تای ته‌مه‌نی به‌هۆی نه‌بوونی په‌روه‌رده‌یه‌كی زانستی‌و راسته‌قینه فێری ده‌بێ مژینی ئه‌نگوسته به‌تایبه‌تی له‌كاتی ده‌ركه‌وتنی ددانه شیریه‌كان ، ئه‌مه‌ش ده‌بێته هۆی نارێكی ددانه‌كان‌و بووك‌و ده‌م . هه‌روه‌ها قرتاندنی نینۆك به‌ده‌م‌و به‌ئجه له لووت وه‌ردان .

به‌ڵام خه‌راپترین خووره‌وشت كه به‌شێوه‌یه‌كی سه‌لبی كارده‌كاته سه‌رمنداڵ ئه‌وه‌یانه كه‌كار له‌كه‌سایه‌تی منداڵ ده‌كات‌و وای لێ‌ده‌كات مرۆڤێكی شه‌رمن‌و بڕوا به‌خۆنه‌بوو ده‌ربچێت . بۆیه ئامۆژگاری زانایانی په‌روه‌رده بۆ كه‌س‌وكاری منداڵان ئه‌وه‌یه كه هه‌ر له‌سه‌ره‌تایی ته‌مه‌نه‌وه منداڵ رابێنن به‌وه‌ی كه پشت به‌خۆی ببه‌ستێ ، ئه‌مه‌ش به‌راهێنان له‌سه‌رئه‌وه‌ی كه ورده‌ورده خۆی پێویستیه‌كانی خۆی جێ‌به‌جێ بكات . منداڵ هه‌ر له‌كۆتایی ساڵێ یه‌كه‌می ته‌مه‌نیه‌وه ده‌توانێ زۆر له‌وشتانه ئه‌نجام بدات كه پێشتر دایك‌و به‌خێوكه‌رانی بۆیان ئه‌نجام داوه . به‌ڵام زۆر له‌دایكان ، له‌رواتكه‌ی سۆزو خۆشه‌ویسته‌وه خۆله هه‌موو گه‌وره‌و بچوكێكی منداڵ هه‌ڵده‌قورتێنن‌و درێژه به‌یایه‌خ‌دانی منداڵ ده‌ده‌ن تاماوه‌یه‌كی درێژی ته‌مه‌نیان : ماوه‌ی ئه‌وه‌یان نادەن كه خۆیان بیرله‌خۆیان بكه‌نه‌وه‌و كاری خۆیان به‌خۆیان رایپه‌رێنن .

یه‌كێ له‌و هه‌ڵه گه‌ورانه كه دایكان به‌زۆری ده‌یكه‌ن ئه‌وه‌یه كه له‌نه‌ك منداڵه‌كانیان داده‌نیشت له‌سه‌ر خوانی نان‌خواردن خۆیان نان به‌ده‌می منداڵه‌كانیانه ـ وه‌ده‌كه‌ن . وه‌ڵامی ئه‌م جۆره دایكانه بۆ ئه‌م كاره‌یان ئه‌مه‌یه كه منداڵه‌كه‌یان كه‌م‌خۆره یانازانێ خۆی نان‌به‌ده‌می خۆیه‌وه بكات یابه‌ده‌ستی ئه‌ونه بێت ناخوات . دیاره ئه‌م هه‌ڵسووكه‌وته‌شی ئه‌نجامێكی خراپی ده‌بێ ، به‌وه‌ی كه ئه‌م منداڵه تاته‌مه‌نی هه‌رزه‌كاری هه‌رخۆی به‌بچووك ده‌زانێ ، ناتوانێ پشت به‌خۆی ببه‌ستێ‌و كاروباری خۆی راپه‌ڕێنێ‌و بڕیار له‌سه‌رشت وه‌ربگرێت . ئیتر منالێكی شه‌رمن‌و شڵه‌متی ده‌رده‌چێ له‌م‌باره‌یه‌وه یه‌كێ له‌زانایانی ده‌روونی فه‌ره‌نسی ده‌گێڕێته‌وه ، ده‌ڵێ جارێكیان چاره‌سه‌ری لاوێكی ته‌مه‌ن ٢٥ ساڵیم ده‌كرد ، كاتێ ئه‌م لاوه ژنی هێنا ، ژنه‌كه‌ی هانای بۆهێنام‌و ووتی ئه‌م پیاوه زۆر خاوو داهێزراوه، ناتوانێ هیچ كارێك به‌ته‌واوی راپه‌رێنێ ، بكره له‌كاتی نان‌خواردنیش من كه‌وچك‌و چه‌تاڵ‌و چه‌قۆی بۆ نه‌هێنم‌و چێشته‌كه‌ی بۆنێ نه‌كه‌م ناتوانێ خۆی هیچ بكات ، چاوی ئه‌منه كه بچمه ناخی ژیانیه‌وه‌و خۆله هه‌موو هه‌ڵسوو كه‌وتێكی هه‌ڵسووم ، به‌مه زوویه‌ۆم ده‌ركه‌وت كه ئه‌مه له منداڵیه‌وه زۆر به‌ناز په‌روه‌رده كراوه‌و دایكی نه‌یهێشتووه ده‌ست بۆ هیچ كاروبارێك به‌رێت ، به‌مه منداڵێكی لێ‌نه‌هاتوو خاوو شه‌رمن‌و باوه‌ڕبه‌خۆ نه‌بوو ده‌رچووه ئێستاش كه ڕووبه‌ڕووی ژیان بووه نازانێ چۆن هه‌نگاو بنێت بۆناو ژیان‌و بتوانێ خۆی و هاوسه‌ره‌كه‌ی‌و كه‌سانی تر سه‌رفراز بكات به‌مه درێژه به‌باسه‌كه‌ی ده‌دات‌و ده‌ڵێ پاش ئه‌وه‌ی كه ورده ورده كه‌وتمه چاره‌سه‌ركردنی له ئه‌نجامدا وای لێ‌هات كه مرۆڤێكی به‌تواناو بڕوا ده‌ربچێت‌و بتوانێ نه‌ك هه‌ر كاروباری خۆی راپه‌رێنێ به‌ڵكو یارمه‌تی كه‌سانی تریش بدات به‌تایبه‌تی هاوسه‌ره‌كه‌ی بۆبه‌دی‌هێنانی كاروباری رۆژانه‌یان .

ـ به‌فرین صالح موروود ـ

خوارده‌مه‌نی نوێ

مریشكی به‌گاری‌و كرێم

شته پێویسته‌كان

٢ مریشك ، ٤ پیاز
١ كه‌وچك خواردن، رۆن
خوێ
١ كووپ كرێم
١ فنجان سه‌لسه‌ی سپی
١ كه‌وچك سه‌لسه‌ی ته‌ماته
ئاوی دوو لیمۆ
تۆزێك بیبه‌ری سوور
یه‌ك كه‌وچك بچووك كاری
٢ سه‌لكه سیری جنراو

چۆنیه‌تی دروستكردنی،

پیازه‌كه پاك ده‌كرێت‌و ده‌جنرێت، پاشان له‌گه‌ڵ سیره جنراوه‌كه ده‌خرێته مه‌نجه‌ڵێك‌و بۆ ماوه‌ی پێنج ده‌قیقه ده‌كولرێت .

پیازو سیره‌كه ده‌خرێته ناو تاوه‌و له ناو رۆنه‌كه سوور ده‌كرێته‌وه‌و مریشكه‌كه له‌ت‌له‌ت ده‌كرێت‌و به‌سه‌ر پیازوسیره‌كه ریز ده‌كرێت، پاشان خوێ‌و بیبه‌ره‌كه‌و كرێمه‌كه‌ی ده‌كرێته سه‌رو بۆماوه‌ی نیو سه‌عاتێك ده‌خرێته سه‌ر ئاگرێكی له‌سه‌ر خۆ كاتێك مریشكه‌كه ئاوه‌كه‌ی ده‌مژدرێ ، سه‌لسه‌ی‌سپی‌و سه‌لسه‌ی ته‌ماته‌كه‌ی ده‌كرێته‌سه‌ر پیازو كرێمه‌كه ، پاشان تێكه‌ڵاوه‌كه بۆ ماوه‌ی پێنج ده‌قیقه ده‌خرێته سه‌ر ئاگر، له دواییدا كاری‌و بیبه‌ره سووره‌كه‌و ئاوی لیمۆكه‌ی ده‌كرێته سه‌رو ده‌خرێته ناو قاپێك‌و به‌گه‌رمی پێشكه‌ش ده‌كرێت .

بۆ ئه‌وه‌ی منداڵێكی ژیرت ببێت!

پزیشكه‌كان ئامۆژگاریت ده‌كه‌ن له‌كاتی سك پڕیدا شیره‌مه‌نی‌و گۆشت‌و ماسی‌و هێلكه به‌زۆری بخۆیت بۆ ئه‌وه‌ی منداڵێكی ژیرت ببێت .

× له پێناوی ئه‌وه‌ی منداڵێكی ناته‌واوت نه‌بێت‌و منداڵی ناته‌واو ئه‌و منداڵه‌یشه كه‌وا پێش كاتی خۆی له دایك ده‌بێت‌و ئه‌وه‌یه كه‌وا قورسایی له ٥و١ كیلوگرام كه‌متره . . ژماره‌یه‌ك له پزیشكه‌كان ژیری چه‌ند منداڵێكیان تاقی كردۆته‌وه ، له ئه‌نجامی ئه‌م تاقی‌كردنه‌وه‌یاندا بۆیان ده‌ركه‌وتووه كه‌وا ئه‌گه‌ر بێتو كورپه‌له كاتێك له ناو سكی دایكی‌دا ده‌بێت خواردنێكی چاكی له رێگه‌ی دایكه‌وه پێ بدرێت ده‌بێته هۆی ئه‌وه‌ی مێشكی ئه‌و منداڵه به ته‌واوه‌تی پێ بكات له دواییدا ده‌بێته هۆی ئه‌وه‌ی منداڵه‌كه ژیر بێت .

به‌ڵام ئه‌گه‌ر هه‌ر ناته‌واوی‌یه‌ك له خواردنی ئه‌و كورپه‌له له كاتێكدا له سكی دایكی ده‌بێت رووبدات ده‌بێته هۆی له‌دایك بوونی منداڵێكی ناته‌واو له مێشك‌و له له‌شی‌و له دواییدا ژیدی له‌لای ئه‌و منداڵانه كه‌م ده‌بێته‌وه .

له به‌ر ئه‌مه پزیشكه‌كان ئێستا هه‌وڵ ده‌ده‌ن كه منداڵی ناته‌واو له‌دایك بوو زوو به زوو چاره‌سه‌ری بكه‌ن .

Institut Kurde de Paris

سەرکەوتن بۆ قادسیەی صدام

سعید جاف ئەندامی مەکتەبی سیاسی پ.د.ك

ئەوا ساڵێك بەسەر جەنگە پیرۆزەکەمان ، ئەو جەنگەی کە فارسی رەگەزپەرستی دوژمن دژی وولاتەکەمان بەرپای کرد بە مەبەستی دەست وەشاندن لە شۆڕشەکەمان کە بۆتە مەشخەڵێكو رێگا لەبەردەم ئەو گەلانەی کە حەز لە سەربەستیو سەربەخۆیی دوور لە چەوساندنەوەو کلکایەتی دەکەن رووناك دەکاتەوە ، تێپەربوو .

ئەو جەنگەیش هەرگیز روو نەئەدا ئەگەر ئەهاتایەو تاقمی رەگەزپەرستی خومەینی کە دەستی خستۆتە بینەقاقای گەلانی خەباتکەری ئێرانو لە رووانگەی لەبۆچوونە بیرە شۆڤێنیەبۆگەنەکانیداو سەرۆکەکانی حەزی لەناردنی ئاژاوەو وێران کردنی عیراقو بگرە ناوچەکە هەمووی نەبوایە ، بۆ پاراستنو پاسەوانی کردنی بەرژەوەندی - یەکانی ئیمپریالیزمی ئەمەریکاو زایۆنی رەگەزپەرست وەك بەردەوام بوونێك لەسەر پەیرەوی شای گۆڕکراودا لە دەست بەسەراگرتنی مافەرەواکانمان لە ئاوو خاکمانەوە .

گرنگترین شتیش کە ئەو جەنگە پەردەی لەسەر لابرد ئەو جیاوازی‌یەیە کە لە نێوان عیراقو ئێراندا هەیە لە بواری ناوخۆو جیهانی‌یەوە . سوپا دلێرەکەمان گەلی سەرکەوتنی بە بەهامی وەچنگ خستو چووە قووڵایی خاکی ئێرانەوەو بەمەیش شارو دێهاتەکانمان لەوێران بوون دوورخستەوەو ، لێدانی کوشندەی بە سوپای دوژمن گەیاند ، سوپاکەمانو دوای تێپەڕبوونی ساڵێکی رەبەق بەسەر (قادسیەی صدام)دا زۆرتر لە توانایدایە روو بەرووی دوژمنەکانی بوەستێت لە هەوەڵ رۆژی دەست پێکردنی ئەم جەنگەو باوەڕی بە هێزترەو تاقیکردنەوەکەی پتەوترەو چەكو وەرەکانیشی بەتین‌ترە. گەلی عیراقی ئەبەردیش بە کوردو عەرەبو کەمایەتی‌یە نەتەوە براکانیش زیاتر لە دەوروپشتی سەرکردایەتی‌یە ژیری‌یەکەی کۆبۆتەوەو باوەڕی بە مافەکەی‌و دادپەروەری‌ی مەسەلەکەی بە هێزترەو ئامادەیە بۆ قوربانی‌دانو بەخشش بۆ بەردەوام بوونی گیانی سەرکەوتن تاوەکو سەرکەوتن دێتە دیو مافەرەواکانمان دەدرێنەوە .

بەڵام بارودۆخی ئێران بە پێچەوانەوەیە ، لە حاڵەتی پارچە پارچەبووندایەو سوپاکەی بەتاڵی‌ی تێك شکاوو ملکەچی‌ی بەزین دەتلێتەوەو گەلانی ئێران کەوتوونەتە ژێر گورزی براکوژی‌و نەهامەتی پڕ مەترسی خنکاندنو کوشتنو برسێتی‌و بێکاری‌و وێرانی‌ی ئابووری‌و هەفرەس هێنانی کۆمەڵایەتی لە چارەی ئەو گەلانە نووسراوە کە بەدەستی تاقمی مەلایەکان تووشی نەهامەتی هاتووەو بەدەستیانەوە ئازار دەچێژێ‌و وەکو مەڕ بەرەو قەسابخانەکان بەناوی ئاینی ئیسلامەوەو ئیسلامیش لەو کارو کردەوەو نیازە بۆخڵەکانیان بێبەشنە ، راپێچی دەکەن .. ئەمە لە رووی بارو دۆخی ناوەوە ، بەڵام لە بواری نێو دەوڵەتانەوە ، ئەوا دەوڵەتو گەلان لە سەرانسەری جیهاندا بە قووڵی‌ی لە دادپەروەری‌ی مەسەلەکەمانو نیازی چاکمانو راستی هەڵوێستەکەمان تێگەیشتن .. لەبەر ئەوە دەبینین لە هەموو بوارێکی نێو دەوڵەتاندا پشتگیری مەسەلەکەمان دەکەن .. کەچی لە ئێراندا بە پێچەوانەوەیەو ئەو دەوڵەتە بەدەستی گۆشەگیری‌ی نێو دەوڵەتان دەناڵێنێ دوای ئەوەی هەموو ئەو هەوڵانەی لەلایەن کۆنگرەی ئیسلامی‌و دەوڵەتانی بێلایەنو نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ چارە دۆزینەوە بۆ ئاشتی بە هەڵوێستە ئاژەواکانی پووچەڵ کردەوە .. سەرەڕای ئەمانەیش هەرەس‌هێنانی ئابووری‌یەکەی‌و رازی نەبوونی ژمارەیەکی زۆر لە دەوڵەتانەوە بۆ مامەڵەکردن لەگەڵیدا لەبەر ئەو ئاژاوەو ناکۆکی‌یەی سەرانسەری گرتۆتەوە .

لەم دواییەیشدا بە ئاشکرا بۆ جیهانی ئیسلامی‌و رای گشتی‌ی جیهانی روون‌بووەوە ئەو دروشمانەی کە ئەو تاقمە تاوانبارە پروپاگاندەی پێوەدەکردو بانگەوازەکانی لە دوژمنایەتی کردنی ئیمپریالیزمو زایۆنیزمو پشتگیری کردنی مافی عەرەبی فەلەستینی‌دا شتێکی پڕوپووچە ، ئەوەبوو قەناعەکەی رووپان وەچوو کاتێك کە ئاشکرا ئەو تاقم بۆخڵەی خومەینی پەیوەندی‌یەکی پتەوەی لەگەڵ زایۆنیزمو ئیمپریالیزمی ئەمەریکا هەیەو گەلێ کەس لە هاوولاتی خۆیان وەك بنی صدرو رەجەوی بوونە شاهیدی پەیوەندی‌یەکەو بێجگە لە کەوتنی فرۆکە ئەرجەنتینی‌یەکەو ددان پیانانی وەزیری دەرەوەیان .

ئەوەی کە جێی سەرنج‌راکێشانە ئەوەیە کە هەندێ لە رژێمە عەرەبەکان چوونەتە ژێر هەنگڵی ئەو تاقمەیەو ئەمەیش ئەوە دەگەیەنێت کە ئەم رژێمانە لە هەمان سەرچاوە بۆگەنە ئاو دەخۆن کە تاقمەکەی خومەینی ئاو لێ دەخواتو ئەمیش لە زایۆنیزمی رەگەزپەرستو ئیمپریالیزمی ئەمەریکا دوژمنی گەلان خۆی دەنوێنێت .

بە پتەوی یەکێتی نیشتمانی‌و یەکگرتنی بەرەی ناوخۆو گردبوونەوە لە دەوروپشتی سەرکردایەتی‌یە ژیرەکەی‌و بەردەوامی‌ی نەخشەی گەشەپێدانو پرۆژەکانی بەرەنەستاندن هەموو ئەمانە بەبێ هیچ گومانێك وولاتەکەمان دەسەلمێنێت ، هەروەها ئەمەیش بەلگەیەکە بۆ ئەوە کە گەلی عیراقمان بە کوردو عەرەبو کەمایەتی‌یە نەتەوەکان گەلێك بە تەنگەوەی پارێزگاری کردنی شۆڕشو داکۆکی کردن لێ‌ی‌و ئامادەبی ئەو هێزانەی کە بەرەی نیشتمانی‌و نەتەوەیی پێشکەوتنخوازیان پێك هێناوە بۆ گیان فیدای‌و قوربانی‌دانو بەهێزکردنی بەرە تاوەکو سەرکەوتنی تەواو دێتە دی بەسەرکردایەتی شۆڕەسواری پاڵەوان صدام حسین هەروەها شتێکی پێویستیشنە کە لێرەدا پیشان بدەین کە یەکێك لەو کارە هەرە گرنگانەی قادسیەی صدام خستنی‌یە روو دیاربوونی دۆستو دوژمن بوون چ بەتاکە کەسو چ بەرژێم جا چ لەناوەوەبێت یا لە دەرەوەو هەڵاوێرکردنیان بەم جۆرە لە دوو ئۆردوگا زیاتر نەبوو ، ئۆردوگای دۆستان ئەوانەن کە شان بەشانی شۆڕش دەوەستنو بە ئاشکراو دیارو بە ماڵو مەعنەویات بەرگری لێ دەکەنو ئۆردوگای دوژمن کە لایەنی فارسی دوژمن دەگرنو یارمەتی دەدەن کە بەسەر مافی عیراقو عەرەب سەربکەوێت ، جێگایشی بۆ ئەمە نی‌یە کە لەسەر ئەو گردەی لە نێو هەردوو ئۆردوگاکاندایە بوەستێتو چاوەڕوانی بکات بۆ ئەوەی هەڵوێستێکی هەڵپەرستانە بگرێتە بەر .

ئەو جەماوەرەی کە باوەڕی بە بیروباوەڕەکانی شۆڕشی ١٧-٣٠ی تەمووز هێناوە ، ئەوەی سەلماند کە شایستەی ئەوەیە کە شەڕی خەباتکردن لەپێناوی کەرامەتو شەرەفو بەرگری‌کردن لەو دەستکەوتانەی کە لەسایەی شۆڕشە پیرۆزەکەیدا هاتۆتەدی بگرێتە بەرو پارێزگاری بکاتو ، رێگا بەوانە نادات کە لەریزی دوژمنەکان بوەستێتو مەحاڵیشە ئەو دۆستانەی لە بیر بچێتەوە کە هاریکاریان کردووە بۆ وەدەست‌هێنانی مافە رەواکانیدا .

چونکە ئەوە کە مێژوو بە خوێنە گەشەکانی کە لەمەیدانی جەنگدا دەرێژێت دەنووسێتەوە ، هەروەهایش

بروانە ل : ٧

ئاشکرایە دایكو باوك دەورێکی گرنگتر لە سەرەکی دەبینن بۆ پێکەوە نانی خێزانێکی وەها کە لەگەڵ چەند [illegible] نموونەی تردا بێنە بناغەیەکی پتەو بۆ دروست بونی [illegible] و کۆمەڵەی کە بە هەموو مانایەك شایستەی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی بێت بتوانێ پەیڕەوی هەموو بۆچونو پەیوەندی‌یەکی کۆمەڵایەتی بکات ... ، بە پێچەوانەشەوە لە ئەنجامی ئاوا بوونی ئەو دوو هاوسەرە لە ناو خێزاندا کەلێنێك دەکەوێتەوە ، کەچو زۆر دەبێتە هۆی پەرەوازە بوونی ئەندامەکانی بەتایبەتی - کچو ئافرەتەکانیان - کە ئەمەش ئەرکی سەرشانی هەموو لایەکو لە سەری هەموویانەوە لێپرسراوانی دامو دەزگا میری‌یەکان ئاوڕێکی لێ بدەنەوە ..

فریا عبدالله حسین

لە دەستکەوتەکانی ئەمرۆمان هەنگاوێکی تر بۆ سوودی ژیانی کۆمەڵایەتی

لە راستیشدا ئەمەش وە نەبێت لە ئەمڕۆی وڵاتەکەماندا خرابێتە پشت گوێ ، بەڵکو لە بەسەرکردنە-وەیەکی خێرای ئەو یاسا کۆمەڵایەتیانەی کە دەرچووە دوپاتی راستی مەسەلەکە دەکەنەوە ....

لەم روانگەیەوە کاك محمد جزا عارف بەڕێوەبەری دەزگای چاودێری کۆمەڵایەتی لە سلێمانی دەڵێ :

بەسەرکردەی فەرماندەی تێکۆشەر صدام حسین بایەخێکی گرنك بەم لایەنە دراوە ئەویش بە کردنەوەی چەند دامو دەزگایەکی کۆمەڵایەتی لە پارێزگاکانی ولاتدا کە هەموو پێداویستی - یەکانی باری کۆمەڵایەتی بۆ رەخسێنراوە .. بۆ نمونە لە رێکەوتی ١٧-٣-١٩٨١دا بەرێوەبەرێتی چاودێری کۆمەڵایەتی لە پارێزگای سلێمانی داکراوەتەوە کە بریتی‌یە لە دەزگای چاودێری منالانو پیرو پەككەوتەکانو دایەنگەی نەوەکان (حضانە الاجیال) لەگەڵ دەزگای چاودێری کچاندا کە ئەمەیان هەموو خۆ ئامادە کردنێکی بۆ جێ‌بەجێ کراوەو نیاز وایە بەم زوانە بکرێتەوە ئەگینا ئەوانی کەی دەمێکە کراونەتەوە رۆژنامەی هاوکاریش لە کاتی خوێندا هەموو بەشەکانی تری بەسەرکردوەتەوە و لەم سەردانەشماندا **کاك محمد جزا بە شێوەیەکی پوختە کراو بۆی باسکردینەوە، بەڵام سەبارەت بە بەڕێوەبەرێتی دەزگای چاودێری کچان کە وەك لە سەرەتاوە وتمان دەزگایەکی نوێیە ناوبراو دەڵێ :**

هەرچەندە ئەم دەزگایە بە رەسمی لە ١-٤-١٩٨٠دا لە سلێمانی کراوەتەوەو تا ئێستاش بەردەوام هەوڵ دەدرێت بۆ سەر ژمێری-کردنیان بە نیازی پێشوازی لێکردنیان تا ئێستا رمارەیەکی ئەوتومان جنك نەکەوتوە بەڵام لەم دوایەدا سەرژمێری‌یەکی بە جێمان لە رێگای چەند لیژنەیەکی تایبەتیوە کردوە بۆ وەرگرتنیان کە دەبێ مەرجی وەرگرتنیان کە دەبێ مەرجی وەرگرتنیان بە پێی یاسای ژمارە (٥١ی ساڵی ١٩٥٤) تیا هەبێ لەوانەش دەبێ عێراقی یان عەرەبی بێتو دایكو باوکی یان یەکێکیان نەمابێتەو بۆ خۆی لە بنەماڵەیەکی هەژار بێتو تەمەنیشی لە نێوان (٦-١٨) ساڵان بێت .

پاشان کاك محمد جزا سەبارەت بە ئامانجی دەزگای ناوبراو وتی : وەك دەزگاکانی کە زیاتر بریتی‌یە لە ئامانجێکی مرۆڤایەتی‌و کۆمەڵایەتی کە هەوڵی چاودێری کردنی کچان پەروەردە پەروەردە کردنیان ئەدات سەرەڕای فێرکردنو شارەزا کردنیان لە بواری ئیشو پیشەکانی دەستدا بۆ ئەوەی بتوانن لە پاشە رۆژا ژیانی خۆیان مسۆگەر بکەن . .. هەروەها وتی : ئێستا-مەڵبەندەکەمان جێگای زیاتر لە (٥٠) کەسی تیا دەبێتەوە بەو مەرجەی هەموو چەشنە هۆیەکی حەوانەوەو پشوودانی

بروانە ل : ٧

چالاکیەکانی بەرێوەبەرێتی رۆشنبیری جەماوەر لە سلێمانی

پ. هاوکاری لە سلێمانی لە ماوەی ئەمساڵدا بەرێوەبەرێتی رۆشنبیری جەماوەر لە سلیمانی . ئەم چالاکیانەی نواندوە .

١ - کردنەوەی لقی بەرێوەبەرێتی رۆشنبیری جەماوەر لە قەزای هەڵەبجەو ئامادەکردنی هەموو پێداویستیەکی سەرکەوتنی ئیشو کاریان .

٢ - دابەش کردنو بەخشینەوەی ژمارەیەکی زۆری وێنەی سەرەك کۆمار لە سلێمانی‌و قەزاو ناحیەکانیدا .

٣ - هاوبەشی کردنی هەموو لایەنەکانی ئاهەنگو چالاکی پارێزگاکە بە بۆنەی جەژنەکانی تەمموزەوەو رازاندنەوەی بارەگای بەرێوەبەرێتی‌یەکەو هەڵواسینی گەلێ وێنەی سەرەك کۆمارو دروشمی تایبەتی ئەم بۆنەیە .

٤ - لێدوانو باس کردنی‌و شی‌کردنەوەی لایەنەکانی جەنگی قادسیەی صدام بۆ فەرمانبەرو کرێکارانی دائیرەکە لە لایەن بەرێوەبەری رۆشنبیری - یەوە .

٥ - کردنەوەی پێشانگایەکی هەمیشەیی بۆ نامیلکەکانی حزبو ووتەکانی سەرۆك صدام حسین لە بارەگاکانی بەرێوەبەرێتی‌یە - کەداو دابەش کردنی هەندێکیان بەسەر ئامادەبووانی پێشانگاکەدا .

٦ - هاوبەشی تیپی گەلی‌یەکەیان لە هەموو ئاهەنگەکانی ٧ی نیسانو چواردەو سی‌و حەقدەی تەمموزدا .

٧ کردنەوەی پێشانگایەکی فولکلۆری لە ناو دائیرەکەیاندا بەرێز پارێزگاری سلێمانی کردی‌یەوەو جەماوەرێکی زۆر ئامادەی بوو بوون .

٨ - پێشاندانی شانۆگەری (دواگۆرانی) لەلایەن قوتابیانی پەیمانگای هونەرە جوانەکانەوە ئامادەکردنی محمود زامدارو دەرهێنانی هونەرماند حمە علی .

٩ - کردنەوەی پێشانگای گرافیك بۆ بەرهەمەکانی هونەرمەند فائق نوری سعید لە هۆڵی کتێبخانەی گشتی.

١٠ - سازکردنی کۆڕێکی فراوان بۆ چیرۆك نووس محمد موکری بۆ باسی چیرۆك .

١١ - سازکردنی کۆڕێکی فراوان بۆ یادی رۆژنامەنووسی کوردی‌و داوەت کردنی رۆژنامەنووس جمال خەزنەدار بۆ پێشکەش کردنی باسێك بەم بۆنەیەوە.

١٢ - سازکردنی کۆڕێك بۆ دکتور جمال رشید مامۆستای مێژوو لە زانکۆی سلێمانی بۆ پێشکەش کردنی باسێك دەربارەی مێژووی کۆن .

١٣ - سازکردنی کۆڕێکی هونەری فراوان بۆ هونەرمەندی خوالێخۆشبو مامۆستا علی مەردان .

١٤ - سازکردنی کۆڕێکی رۆشنبیری بۆ ئازاد عبدالواحد دەربارەی تەمو مژ لە ئەدەبی کوردیدا .

١٥ - پێشکەش کردنی شانۆگەری (چەند تابلۆیەکی مەهابادی) لە نووسینو دەرهێنانی کمال رؤوف هەنجیرە . کە تێکۆشانو خەباتی گەلی ئێرانی لە پێناوی رزگار بووندا دەرئەخات .

١٦ - تیپی میللی‌یمان هاوبەشی ئاهەنگی خەڵات - کردنی رۆژنامەنووسانی ناوچەی کوردستانیان کرد کە بەبۆنەی جەژنی رۆژنامە نووسی عێراقەوە لە هەولێر سازکرا .

١٧ - پێشکەش کردنی شانۆگەری (دوواگۆرانی) لە هەولێر بە بۆنەی وەرزی شانۆگەری‌یەوە .

١٨ - پێشکەش کردنی شانۆگەری ناڵە لە هەولێر بە بۆنەی وەرزی شانۆگەری یەوە .

١٩ - دابەش‌کردنی ١٠٠ شریتی کاسێت کە سرودو گۆرانی نیشتمانی‌و نەتەوایەتی تیا تۆمار کرابوو بە بۆنەی شۆڕشی ١٧-٣٠- تەمموزەوە .

هەروەها ئەو بەرێوەبە-رێتی‌یە پێشەکی کردنەوەی هەموو کۆڕو چالاکیەکانی تری تەرخان کردبوو بۆ باس کردنو لێکۆڵینەوەی قادسیەی صدام .

پ. هاوکاری لە سلێمانی

گوندی «کۆڕێ» و چەند سەرنجێك

● « کۆڕێ » گوندێکی خنجیلانەی جوانو قەشەنگە، دەکەوێتە نێوان هاوینە هەواری صلاح‌الدینو شەقلاوەوە ، جێگایەکی زۆر دیلگرو ئاووهەوایەکی ئێجگار خۆشو فێنکی هەیە. ژمارەی خەڵکی ئەم گوندە ، وەکو بەڕێز دکتور «جمال ابراهیم» پزیشکی گوندەکە پێی وتین ، (خۆی دەدا لە دەوروبەری ..٢٥٠ کەس).. قوتابخانەیەکی سەرەتایی تێکەڵی تیایە ، لەگەڵ قوتابخانەیەکی ناوەندی‌و دائیرەیەکی کشتوکاڵیشی تیایە ..

دوو گازینۆش لە سەرە رێگاکەدا هەن .. شوێنەکانیان زۆر خۆشن . بەڵام گوێ‌نەدانو پەرپووڵی‌ی بە خواردنو پاكو تەمیزی بە هەردوو گازینۆکەوە دیارە ...

لە (مەڵبەندی تەندروستی - لقی کۆڕێ) چاومان بە بەڕێز دکتور جمال ابراهیم کەوتو دەربارەی وەزعی تەندروستی خەڵکی گوندەکە بۆ «هاوکاری» دواو وتی :

- باوترین نەخۆشی لەم گوندەدا ، نەخۆشی «زگ چوونی هاوینی» یە ، کە ئەمەش منداڵ تووشی دەبێ‌و ، هۆیەکەشی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو ئاوە پاك نەکراوەیەی کە خەڵکی گوندەکە دەیخۆنەوە ..

● دکتۆر رۆژی چەند نەخۆش سەر لەم مەڵبەندە دەدەن ؟

- رۆژی (٤٠) نەخۆش بە شێوەیەکی گشتی سەر لەم مەڵبەندە دەدەن ...

● کوتانی منداڵان لەم گوندە دەستی پێ‌کراوە ؟

- بە نیسبەت کوتانی (بی ، سی ، جی) دژی سیل‌و کوتانی (سی‌ینە) ش لێرە دەستی پێ‌کراوەو بەگوێرەی قۆناغو ماوەی پێویست منداڵانی گوند دەکوترێن .

● چەند کەس لەم مەڵبەندە کار دەکات ؟

- (کادیری تەندروستی ئەم مەڵبەندە لە پزیشکێكو برین پێچێكو کرێکارێکی (فنی) و یاریدەدەرێکی ئەجزاخانە پێك هاتووە .)

بێ‌گومان وا دەرکەت کە پزیشکی ئافرەتی لێ‌نیە، لەوانەیە پزیشکێکی ئافرەت بۆ گوندێکی ئاوا بچووك زۆر بێ لەم وەختەدا ، بەڵام هەر هیچ نەبێ پێویستی بە سستەرێك هەیە کە بەردەوام لەو مەڵبەندە تەندروستی‌یەدا کار بکات ، چونکە وەکو زانیمان کرێکارە (فنی) یەکە کە خوشکێکە بۆ ماوەیەکی دیاری کراو لەوێ دانراوە ...

هەروەها شتێکی ئاشکراشە کە بۆ نەخۆشی لە پڕو بە مەترسی گوندەکە پێویستی بە ئەمبۆلانسێکیش هەیە ..

هەروەها داوا لە بەرێوەبەرایەتی پرۆژەکانی ئاویش کراوە کە بیر لە دامەزراندنی پرۆژەی ئاوی خاوێنو پاککراوە بۆ خەڵکی ئەم گوندە بکەنەوە ...

عبدالوهاب تاڵەبانی
نووسینگەی هەولێر

Institut Kurde de Paris

کۆڕێک دەربارەی

ڕۆژی پێنج شەممەی ڕابووردوو ، بەبۆنەی ڕابووردنی ساڵێك بەسەر جەنگی ڕەوامانـدا دژی فارسە ڕەگەزپەرستەکان و لەچوارچێوەی چالاکیەکانی دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردیدا بەم بۆنە پیرۆزەوە ،
دەزگاکەمان لەگەڵ کۆمەڵەی ڕۆشنبیری کوردی ، کۆڕێکی فراوانی لە هۆڵی کۆمەڵە سازکرد . کە بەڕێز جێگری وەزارەتی ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن مامۆستا عبدالجبار محسن تیایدا ئامادە بوو ، لەگەڵ کارگێرانی دەزگاکەو حەماوەرتکی زۆر

● **بۆ ڕێزی گیانی شەهیدان .**
کۆڕەکە بە وەستان ، دەقیقەیەك بۆ ڕێزی گیانی پاکی شەهیدانی قادسیەی صدام دەستی پێ کرد .

● **وتاری بەڕێوەبەری گشتی**
لەدوای ئەوە ، بەڕێز مامۆستا اسماعیل رسول بەڕێوەبەری گشتی دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی وتاریکی خوێندەوە، دوای بەخێرهاتن کردنی میوانەکان باسی دەوری وشەی کوردی بەگشتی و چالاکیەکانی دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی و چاپکراوەکانی ئەم دەزگایەی کرد لە پاراستنی گیانی سەرکەوتنماندا لەجەنگی ڕەوامانـدا دژی فارسە ڕەگەزپەرستەکان.
لە وتارەکەیدا وتی (چالاکی ڕاگەیاندنی دەزگاکەمان تەنیا لەسنووری بەرپەچوانەوەی دەست درێژی فارسەکانەوە دەست پێ ناکات و پشتیوانی جەنگی قادسیەی صدام تەنیا ئەم کۆڕە نیەو بەمەشـ دوای نایەت ، مادەمێکی جەنگ بەردەوامەوە ، دەزگاکەمان و ڕۆژنامەکانی و چالاکیە هەمە جەشنەکانی لەگەڵ هەموو دەزگاو ڕۆژنامەکانی وەزارەتەکەمان ، لەڕیزی پێشەوەی بەرگری کردن لە قادسیەی صدام و جەنگی سەربەرزی وەستاوەو لەگەڵ سەربازو جەنگاوەراندا لە هیلی پێشەوە بەشداری هەستی هەڵچوبانی کردوە لە مەیدانی شەڕ) .
هەروەها وتی : (دەربارەی سەرکەوتن نووسیان ، پشتیوانی گیانی سەرکەوتنیان کردو وێنەی پیاوان و ئافرەتانیان لەمەیدانی ئاوەدانی و بیناکاری و گەشەپێدانی ئابووری داو لەپشت هێڵەکانی شەڕەوە تۆمار کردوە ، وێنەی ئەوانەی پێداویستەکانی سەرکەوتنی جەنگ زامن دەکەن ، لەسەر دەستکەوتەکانی شۆڕشیان بۆ گەلی کوردمان نووسی وێنەی ڕووناکی تاقی کردنەوەی ئۆتۆنۆمیان کێشا . . . نووسیان و بەردەوام دەنووسن و مادەمێکی ڕووباری ژیان ناوەستێ هەر دەنووسن) .

● **باسی یەکەم**
مامۆستا هاشم حسن عقراوی

لە دوای ئەوە یەکەم باس لە کۆڕەکەدا پێشکەش کرا ، کە لەلایەن مامۆستا هاشم حسن عقراوی‌یەوە بوو باسەکەی دەربارەی دەوری پتەوی یەکێتی نیشتمانی عیراق بوو لە سەرکەوتنی جەنگی ڕەواو شەرەفمەندانەمان دژی فارسە ڕەگەزپەرستەکان ، مامۆستا عقراوی ئەوەی دووپات کردەوە ، کە دوای بەرپابوونی شۆڕشی ١٧-٣٠ تەمموزی پیرۆز بەسەرکردایەتی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالست بەپێی ئەو ڕێبازە ڕاستەقینەیەی گرتیە بەر یەکێتی نیشتمانی گەلی عیراق بوو بە قەڵایەکی سەختی پاراستنی نیشتمان و دوای ئەوە باسی ئەو هەوڵە ناڕەوایانەی کرد کە هێزەکانی ئیمپریالی و کۆنەپەرست دەیان داو دەیدەن بۆ کۆسپ خستنە ڕێگای کاروانی یەکێتی نیشتمانیمان بەڵام دەستی بۆ ئەوە کێشا کە هەموو ئەو پیلان و تەقەلـلا ناڕەوایانە لەبەردەم سەختی بنەڕەتی یەکێتی نیشتمانی گەلی عیراقدا بەسەرکردایەتی سەرۆکی تێکۆشەر صدام حسین وردو خاش بووەو جوڵاندنی ڕژێمی فارسە ڕەگەزپەرستەکانیش لەچوارچێوەی ئەو پیلانانەدا بووە کەدژی عیراقی شۆڕشـ دەکرێ ، بەڵام دەست درێژی فارسە ڕەگەزپەرستەکانیشـ هەر بەسەرکەوتنی عیراقی شۆڕش بەئەنجام درا .

● **باسی دووەم**
مامۆستا عبدالستار طاهر شریف
باسی دووەم لەکۆڕەکەدا، لەلایەن مامۆستا عبدالستار طاهر شریفەوە پێشکەش کرا . کە بریتی بوو لە شی کردنەوەیەکی مێژوویی هەڵویستە دوژمنایەتی کارەکانی فارسە ڕەگەزپەرستەکان دژی سەربەستی و سەربەخۆیی عیراق و چۆن لە دێرزەمانەوە هەر ئەوان هەڵویستی دوژمنایەتیان هەبووەو ویستویانە لەسەر حسابی عیراق دەسەڵاتی خۆیان فراوان بکەن و مەبەستیان داگیرکردنی خاك و ئاوی عیراق بووە ، دوای ئەوە هاتە سەر باسی دەوری گەلی کوردمان لەجەنگی ڕەواماندا دژی فارسە ڕەگەزپەرستەکان کە چۆن ئەم جەنگە پتەوی یەکێتی نیشتمانی عیراق و برایەتی هەردوو نەتەوەی کوردو عەرەبی زیاتر بەهێز کرد بە پێچەوانەی ئاوات و خواستەکانی دوژمنانەوە .

● **بروسکە بۆ سەرۆکی فەرماندە**
لە کۆتایی کۆڕەکەدا ئامادە بووان بروسکەیەکیان ئاراستەی سەرۆکی فەرماندە صدام حسین کرد کە بەڵێنیان دا کە وشەی کوردی هەمیشە لەخزمەتی یەکێتی نیشتمانی گەلی عیراقدا دەبێ بەرابەری سەرکردەی دلێر صدام حسین و پاراستنی دەستکەوتە مەزنەکانی شۆڕشی مەزنمان لە بەدی هێنانی ئامانجە پیرۆزەکانماندا لەیەکێتی و سەربەستی و سۆشیالستی‌دا .

چەند دەنگێک دەربارەی کۆڕەکانی چیرۆک و ڕەخنەی کوردی

دیارە لێدوان و لێکۆڵینەوە دەربارەی هەموو ئەو بابەتانەی کە وەبیری مرۆڤدا دێت بەبێ هیچ جەشنە گشتی و تایبەتی‌یەك بەلای کەممەوە ئەگەر ئەنجامێك وەدەست نەگەیەنێت ئەوادەتوانێ چەند هێڵێك و بۆچوونێکی ئەوتۆی بۆ دەستنیشان بکات و ببێتە بناغەیەکی پتەو بۆ وەدەست هێنانی کارێکی پوختەتر .

هەر لەم ڕوانگەشەوە دەستەی نووسەرانی گۆڤاری (بەیان) لە دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی لە ڕۆژانی ٤ ، ٥ ، ٦-٩-١٩٨١ لە هۆڵی کۆبونەوەیدا میوانداری ژمارەیەك لە چیرۆك نوسان و ڕەخنەگرانی ناوچەی کوردستان کرد بە نیازی لێکۆڵینەوەو دەمەتەقێ دەربارەی ئەو دوو بوارە ئەدەبی‌یەی ناوبراو بە مەبەستی ئامادەکردنی مەلەفێکی تایبەتی بۆ گۆڤاری (بەیان) .
لەم دەرفەتەدا سەبارەت بە بەسەر کردنەوەیەکی ڕۆژنامەنووسی ئەم کارە چاومان بە هەندێکیان کەوت لەوانە

چیرۆك نووس کاك حەسەن جاف سەبارەت وە ئەنجام گەیاندنی پلەی ئەدەبەکەمان لەڕێی سازکردنی ئەم جەشنە کۆڕو لێکۆڵینەوانەوە ووتی :

- لەڕاستی‌دا هەموو چاوپێکەوتن و دیدارو کۆبونەوەی ئەدیبانێك خۆی لە خۆیدا هەنگاوێکی باشەو لە سوود وەرگرتنی بێ‌بەش نی‌یە ، بۆیە بەم پێودانگە سازکردنی ئەم جەشنە کۆڕانە بۆ لێدوان لە چیرۆکی کوردی و باس کردنی کەم و کوڕی و گیرو گرفتەکانی و دەستنیشان کردنی هۆو ڕێبازی چارەسەر کردنیان و یەکتر بینینی بەرەو ڕووی چیرۆك نوسان و ڕەخنەگران و وتووێژ کردنیان دەربارەی ئەم لایەنانە بەسەربەستی‌یەکی تەواو هەنگاوێکی زۆر پیرۆزو لەبارەو خۆم وا تێدەگەم تارادەیەکی باش دەبێتە هاندەرو پاڵپێوەنەرێك بۆ هەموومان بۆ ئەوەی بەخۆماندا بچینەوەو هەوڵێکی دڵسۆزانە بدەین بۆ خۆ پێگەیاندن و ڕۆشنبیر کردن و قاڵبوون لەم لقەی ئەدەبدا، تاکو بە هەمومان بتوانین ئەدەبێکی ڕەسەنی کوردی ئەوتۆ داهێنین شایانی ناوە پیرۆزەکەی بێت .

پاشان کاك محمد فریق حسن سەبارەت بە ڕادەو پلەی سەرکەوتووی کۆڕەکە ووتی :
دەتوانم بڵێم کۆڕێکی فراوانە ، ژمارەیەکی چاك لە چیرۆك نووس و ڕەخنەگرانی ئەم سەردەمەی تێدا بەشدارە. دیارە کۆبوونەوەی ئەم ژمارە لە ڕۆشنبیران بۆ دەمەتەقێ و ئاڵ و گۆڕ کردنی بیروڕا لەم بوارە بەربڵاوە فراوانەدا هەر بە چاك دەشکێتەوەو لە خۆیدا نیشانەی زیندویی و بەرەو پێشەوە چوونی هونەری چیرۆك نووسینە . . . هەروەها لەدەم و دووی نوسەرو ڕەخنەگرەکاندا سووربوون لەسەر بەرەوپێشەوە چوون و هونەری چیرۆك نووسینە . . . هەروەها لەدەم و دووی نوسەرو ڕەخنەگرەکاندا سووربوون لەسەر بەرەو پێشەوە چوون و هەڵبژاردنی ناوەڕۆکی چاك و خۆ بەستنەوە بە ڕەوتی مێژوو زمانی پاك و پاراوو لە ئامێزگرتنی ئامانج و ئاواتی میللەتەکەمان دەخوێنرێتەوە ... بەشبەحاڵی خۆم کۆڕی وەها گەرم و گوڕم کەم دیوە... باوەڕ بفەرموون پرسیاری وەها هەیە ئەگەر جلەو بۆ وەڵامەکەی شل کرێ تا فەردای بەیانی قسەی لەسەر دەکرێ و کەسیش بێ‌تاقەت نابێ .. .. دڵپاکی‌ی برادەرانی بەشداریش لەو لاوە بوەستێ .... خۆشی لەوەدایە نووسەران بەرەو ڕوون و پێچانەوەی تێدا نی‌یە .. . یەك شوێنی ڕای ئەوی دی دەکەوێ و تێبینیی لەسەر تۆمار دەکات و مەسەلەی کوت‌وپڕ قوت دەبێتەوەو .. . ورووژاندنی زۆر تێدایە . . ئەمانەش لە تۆمارکردنی ڕاپۆرتێکی ڕۆژنامەنووسی ئاسایی‌دا سەرهەڵنادەن بریا ئەو برایانەی کە جێگایان دیارە لەم لقە گرنگەی ئەدەبدا چ وەك ڕەخنەگرو چ وەك چیرۆك نووس لێرە بونایە تاکو بەڕاو بۆ چوونەکانیان ئەوەندەی دی کۆڕەکەیان دەولەمەند بکردایە .

دوا بەدوای ئەمیش کاك انور محمد طاهر ووتی :
- براستی ئەڤ هەمی ئاخفتی‌و گۆتنی لسەر چیروکا کوردی هاتیە کرن جهێ دل خوشیا مە بوو چنکی چیروکا کوردی هەتانهو جهێ گەلەك لێ‌کۆلینەوە دارسانە گەلەك دجهێ خودایە کو چیرۆك نڤیس دبەرام‌بەری ئیك‌دا دانیشن بەحسی چیروکا کوردی بکەن بەحسێ نەخۆشیێت چیرۆکێ ئۆرادێ چیرۆك گەهشتی‌یە .

ل ڤان دانیشتنێت ڤات سێ[3] ڕۆژا هاتیە کرن گەلەك برادەر تەنك‌و چەلێت چیرۆکێ کرت مێزا ڤەکولینێ

ئامادەکردنی
فریا عبدالله

بروانە ل : ٧

کۆڕی دەستەی نووسەرانی «گۆڤاری بەیان» دەربارەی چیرۆکی کوردی

بۆ ماوەی سێ ڕۆژ ، دەستەی نووسەرانی گۆڤاری (بەیان) کۆڕێکی ساز کرد بۆ باس کردن و شی کردنەوەی باری چیرۆکی کوردی کە ژمارەیەك لە چیرۆك نووس و ڕەخنەگرەکان بەشداریان تیا کرد . بێجگە . . لە دەستەی نوسەرانی گۆڤارەکەو چەند ڕۆژنامە نووسیکی دەزگاکە .

یەکەم دانیشتنی کۆڕەکە لە لایەن مامۆستا اسماعیل ڕەسوڵ بەڕێوەبەری گشتی دەزگاکەو سەرنووسەری گۆڤاری (بەیان) ەوە کرایەوە کە بەخێرهاتنی میوانەکانی کردو ئەویشی درکاند کە ئەم کۆڕە یەئەم کۆڕ نابێت کە دەستەی نووسەرانی (بەیان) لە چوارچێوەی چالاکیەکانیا نیازی هەیە بیکات بەڵکو بەدەستەوەیە کۆڕی تر بۆ باسی شیعرو ڕەخنەی ئەدەبی سازبکات .
دوای ئەوە هیوای خواست کە لێکولینەوەکان لەم بارەیەوە مەوزوعی و سەرکەوتوبێ و ئینجا دەست کرا بە لێکولینەوەی ئەو پرسیارانەی دەستەی نووسەرانی گۆڤارەکە بۆ باس کردنی چیرۆکی کوردی دانابوو .
ئەوەی شایانی باسە ئەم چیرۆك‌نووس و نووسەرانە بەشداریان کردبوو (جمال بابان ، د. کاویس قەفتان ، مصطفی صالح کریم ، ڕۆوف بێگەرد، احمد محمد اسماعیل، محمد فریق حسن ، کمال غمبار، حسین عارف ، فؤاد مجید میسری ، ڕۆوف حسن ، ئازاد عبدالواحد ، انور محمد طاهر ،) .

هاوڕێ طە یاسین ڕەمەزان لە گفتوگۆیەکی تایبەتیدا بۆ «هاوکاری» پاشماوە

ماوەی چەند ڕۆژێکی کەمدا بێ، خۆی ئەمە ڕوویداوە بەڵام دەتوانین بڵێین لە سنوورێکی دیارکراودایە ، ئێمە هیوامان گەورەیە کە گەلانی ئێران و هەموو هێزە خێرخوازەکان هاوکاری بکەن و خۆیان سەرکردەو لێپرسراوی دڵسۆز بۆ گەلانی ئێران بدۆزنەوە ، ئەوسا ئێمە دڵنیا دەبین کە سەرکردەی بەو جۆرە لە پێناوی سوودی گەلانیان کار دەکاو ڕێگای ئاشتی بۆ کێشەی شەڕ دەدۆزێتەوە ئەویش باوەڕهێنانە بە مافە ئاساییەکانی عیراق کە ئەمە چاری ئاساییە لە پێناوی دامەزراندنی پەیوەندی چاکدا لەگەڵ عیراق .

هاوکاری :

گەلەکەمان لە پشت سەرکردایەتی بەتوانایەوە کە سەرۆکی فەرماندە تێکۆشەر صدام حسین ڕابەری دەکا لە پێناوی پاراستنی ئەو سەرکەوتنەدا دەجەنگێ کە بەدی هێناوە ، لە هەمان کاتدا کاروانی بیناکاری و پێشخستنی ئابووری بەرەو پێش دەبا ، ئایا بەڕێزتان ئاسۆی ڕاپەڕاندنی نەخشەی گەشەپێدانی ئابووریمان لە سەردەمی جەنگدا بۆ ڕوون دەکاتەوە ؟!

جێگری بەڕێز :

دەربارەی ئەمە ، کە کارتێکردنی جەنگە لەسەر گەشەپێدان و ئایا ڕاپەڕاندنی لە ڕادەی پێویستدا بووە، وەك زانراوە نەخشەی گەشەپێدانی ١٩٨١ لە ڕۆژگاری جەنگدا دانراوە ، لای هەموو جیهانیش زانراوە کە نەخشەو بەرنامەی گەشەپێدانی لە ڕۆژگاری شەڕدا لە چوارچێوەی دەست پێوەگرتن و لە چوارچێوەی دیاریکردنی پڕۆژەکاندایە لەگەڵ پێداگرتن لەسەر بایەخدان بەیەك لایەن کە پەیوەندی ڕاستەوخۆی بە ڕۆژگاری شەڕەوە هەیە ، بەڵام دەبینین لەگەڵ ئەمەیشداو لەگەڵ بەستنەوەی نەخشەی گەشەپێدان بە ڕۆژگاری شەڕەوە بەڵام قەوارەیەکی گەورەی ڕاپەڕاندنی بەرنامەی لە هەموو لقەکاندا گرتۆتە خۆی کە بێگومان ئابووری لە پێشەوەیەتی لەگەڵ ئەو لقانەی کە گەشەپێدان وا لێ دەکا پشتیوانی تەقەللای جەنگ بێت ، بێگومان هەر لقێ لە لقەکانی ئابووری دەبێ لە خزمەتی وڵاتدا بێ و ئابووریش چەند ئەلقەیەکی بەستراوەیە بە لقی ترەوە کە پەرەسەندن و پێشکەوتنی یەکسان و سەرجەمە لەگەڵ نەخشەی ڕێکخستنی ئابووری ڕاستەقینە بۆ ئەوەی باشترین پاڵپشت بێت بۆ تەقەللای جەنگ . لە پێش هەموو شتێکەوە سەرەتا توانای دارایی دیاری دەکا لەگەڵ ئەوەشدا قەوارەی بەرنامەی ٩٨١ زیاترە لە قەوارەی ساڵی ٩٨٠و ، زیاترە لە قەوارەی ٩٧٩ لە ٢٨٪ لە ساڵی ١٩٨٠ زیاترەو لە ٦٥٪ لە ساڵی ١٩٧٩ . بێگومان بەرنامەکە دادەنرێ بە ساڵی یەکەمی نەخشەی پێنجینەی ٩٨١ – ٩٨٥و لە ڕادەی بڕیاردراویش هەمان ماوە زیاترە هەرچەندە ئێمە ناتوانین تێکڕای نیسبەتی تێچوون دیاری بکەین بەڵام لە ماوەی هەڵسەنگاندنی هەشت مانگی ڕابردووی ئەم ساڵدا دەتوانین بە دڵنیاییەوە بڵێین نیسبەتی ڕاپەڕاندنی کار لەساڵی ١٩٨١ بەرزترە ، ئەمەیش

بێگومان بەستراوە بە ووردی نەخشەی باڵاوەو لە هەمان کاتدا بەستراوە بە تواناو دڵسۆزی و بەردەوامی کاری هەموو کارگێران لە دەزگا دیاریکراوەکاندا بۆ تەختکردنی هەموو کۆسپ و گیروگرفتی کە لەوانەن ڕۆژگاری شەڕ دروستیان بکەن . لەگەڵ ئەوەدا باری شەڕ بەستراوە بە کێشەی گواستنەوەو بەندەرەکان و زۆر گیروگرفتی ترەوە لەگەڵ هەموو ئەمانەیش دەڵێین ، تەواوی ڕاپەڕاندن وەك نیسبەت و قەوارە لە ساڵی ١٩٨٠ گەورەتر دەبێ لەبەر ئەوە ئێمە دەڵێین شەڕ نەبۆتە هۆی دواخستنی بەرەوپێشەوە بردنی وڵات نە ساڵێك و نە چەند مانگێکیش ، ئێمە دەڵێین شەڕ نەبوایە گەشەسەندن لە ساڵی ١٩٨٠ گەورەتر نەئەبوو باوەڕ ناکەم ڕاپەڕاندن گەورەتر بوایە ، بە پێچەوانەوە ، شەڕ شتی نوێی هێنایە کایەوە ، بایەخ درا بە هەندێ لایەنی دیاریکراو لە بەرنامەی گەشەپێداندا لە نەخشە کێشان و بایەخدانی پێشەکیدا زیاتر لەوەی لەوەو پێش هەبوو کە ئەمەیش شتێکی گەورەو گرنگە ، لە ڕاستیدا شتێکی نوێ دەخاتە سەر نەخشەی گەشەپێدان ئەویش بایەخدانە بە پاشەڕۆژو ووردبینی زیاتر بەو جۆرەی نەخشەی گەشەپێدان لە خزمەتی ڕووبەڕووبووندا بێ و لە خزمەتی پێداویستەکانی جەنگدا بێ و هەروەها لە خزمەتی بیناکاری ئابووریدا بێ .

هاوکاری :

لە کاتێکدا ، گەلی کورد ، لەگەڵ هەموو نەتەوە غەیرە فارسیەکانی تردا دەچەوسێنرێنەوەو ڕووبەڕووی بێ مافی و تا ڕادەی لەناوبردنیان دەبن بە دەست خوێنڕێژەکانی خومەینییەوە لە ئێراندا شۆڕش لە عیراقدا زۆر دەستکەوتەی گەورەی بۆ گەلی کوردمان بە ئۆتۆنۆمیەوە بەدی هێناوە ، ئایا بەڕێزتان باسی ئاسۆی پاشەڕۆژی پەرەسەندنی ئۆتۆنۆمی لە کوردستانداو پڕۆژەکانی پاشەڕۆژمان لە مەیدانی گەشەسەندن و ئابووریدا بۆ دەکات ؟

جێگری بەڕێز :

دەربارەی پەرەسەندنی ناوچەی ئۆتۆنۆمی ئێمە لەو باوەڕەداین ، گرنگترین شت بۆی دەڕوانین ئەوەیە ، چۆن گیانی نیشتمانپەروەری لای هەموو ڕۆڵەکانی گەل و هەموو نەتەوەکان پێدەگەیەنین و هەموان شانازیان بە وڵاتەکەیانەوە عیراق لە پاشەڕۆژدا لە یەك ڕادەدا بێت هەروەها بە دەوریانەو لە مەیدانی بەرەبیدا ، ئەو گیان و شانازییەی کە زۆر دوژمن ویستویەتی زەفەری پێ بەریت و ویستیان وای پیشان بدەن یان هەندێ وا هان بدەن کە پەیوەندیان بە خاکی ئەم نیشتمانەوە لە پاشە ڕۆژدا لە ڕادەی پێویستدا نەبێت ، لەم شەڕەدا دەبینین ، هەتا ئەگەر دوژمنان بە هەوڵ و تەقەللای خۆیان یان لە ماوەی ئاژاوەچیەکانەوە ، هەندێ ساردو سڕی لای هەندێ لە ناوچەی ئۆتۆنۆمیدا دروست بکەن لە ڕووی هاوڵاتیەوەو لە ڕووی خاك و شانازی کردنەوە بە

عیراق وەك یەك نیشتمان ، دەبینین ئەم شەڕە بووە هۆی مەحوکردنەوەی و ئەم واقعە لە ماوەی دەوری ڕۆڵەکانی ناوچەی ئۆتۆنۆمیەوە دەردەکەوێت ، چی لە کاروباریاندا لە دائیرەکانیان یان لە دام و دەزگاکانی ئۆتۆنۆمیدا یان دەوریان لە ناوچەکەدا لەبەر پەچدانەوەی ئاژاوەچیەکان و دەوریان لە بەشداربوونیان لە شەڕدا بەتایبەتی لە ماوەی ڕیزەکانی سوپای میللییەوە لە هەموو بەرەگەکاندا ، بێگومان گیانی نیشتمانپەروەری قووڵتر کردەوە بە لایەنی یەکێتی وڵاتی عیراقدا لە پەرەسەندن و قووڵکردنەوەی تاقیکردنەوەی ئۆتۆنۆمی وەك نموونەیەك لەم جۆرە تاقیکردنەوانەو لە مەیدانی عەرەبی و جیهانیشداو ئەنجام ئەم تاقیکردنەوەیە چەندە بەشێوازی نوێ و ئوسلوب لە لایەن ڕۆڵەکانیەوە دەوڵەمەند بکرێ لەو باوەڕەدام بایەخێکی گەورەی دەبێ لەپێشەوە بۆ عیراق و بۆ بۆ نەتەوەو بۆ هەموو جیهان، لەبەر ئەوە ، هەرچەندە ئێمە ناتوانین باس لە سەرجەمی شێوازو پەرەسەندنی کارکردن لە دام و دەزگاکانی ئۆتۆنۆمیدا بکەین ، بەڵام دڵنیاین ئەو دەرسانەی جەنگ دایان زۆر لایەنی قووڵ کردەوە زامنن بۆ ئەوەی ئەم تاقیکردنەوەیە تا ڕادەیەکی گەورە دەوڵەمەند بکرێ و زیاتر پێگەیشتوی بکات و لە لایەن هاوڵاتیەکانەوە کوردو عەرەب زیاتر لە باوەش بگیرێ و بپارێزرێ کە ئەمەش زامنی بەڕاستی ئەوەیە تاقیکردنەوەکە نموونەیی بێ وەك هەر تاقیکردنەوەیەك لە عیراقدا دەکرێ ، چونکە تاقیکردنەوەکانی شۆڕش لە عیراقدا ، تاقیکردنەوەی نوێ و نموونەین و هەر لایەکی وێنەی عیراق وەك یەك دەنوێنێ و دڵنیاین لەوەی کە ئێستا وای لێ هاتوە ، هەموو عیراقیەکان بە چاوپۆشین لە هەر نەتەوەیەکن ، هەموو سوورن لەسەر سەرخستنی هەموو تاقیکردنەوەکانی شۆڕش بە گشتی و بە شێوەیەکی بنەڕەتی ئۆتۆنۆمی ، جا ئەم ڕاستییە وامان لێ دەکات پڕ باوەڕو دڵنیابین لە پاشەڕۆژی ئەم تاقی کردنەوە یەو پەرەسەندن و پێشکەوتن لە عیراقداو ئەمە هیوای هەموو عەرەبێکشە لە هەموو ناوچەی عەرەبیدا چونکە تاقیکردنەوەی حزبی شۆڕشی عەرەبەو یەکەم تاقی کردنەوەیە لە ناوچەکەدا لە ڕووی تێگەیشتنی ڕاستەقینەی مەسەلەی نەتەوەکانەوە .

هاوکاری :

بەو ناوەوەی فەرماندەی گشتی (سوپای میللی)ین هیواداریین دەوری ئەم سوپایەمان لە جەنگی ئێستاماندا و پشتیوانیکردنی بۆ هێزە چەکدارەکانمان لە بەرەگەکانی پێشەوە بۆ ڕوون بکەنەوە ؟

جێگری بەڕێز :

مەسەلەی سوپای میللی ، لەو باوەڕەدام لەم مەسەلەیە زۆر دواوین و بەشداربوونی سوپای میللی زانراوەو بریتییە لە بەشداربوونی هەموو گەل ، لە ڕاستیدا ئێمە کە باسی سوپای میللی دەکەین ، تەنیا مەبەست کۆمەڵێ جەنگاوەر نیە ئامادە کرابن ، وەك دەزانن بەشدارانی سوپای میللی بریتین لە کرێکارو موچەخۆرو جوتیارو کارگێرانی کەرتی سۆشیالستی و تایبەت ، ئەگەر تا ئێستا بۆ هەندێ نەلوابێ بەشداری

بکات ئەوە بەستراوە بە وەخت و ئیمکاناتەوە چونکە ئەرکی هەموو هاوڵاتیەکی شەرەفمەندی ئەم وڵاتەیەکە دەتوانی چەك هەڵگرێ ، لە سەریەتی بچێتە ڕیزەکانیەوە تا گەلەکەمان گەلێکی جەنگاوەربێ و شان بەشان و پشتیوانی بە هێزی هێزە چەکدارەکانمان بێ ، ئەمەش بەدی هاتوەو بەدیهێنانی گەلێکی جەنگاوەر ، لەو باوەڕەدام گەلێکی وا دەتوانێ هەموو ئامانجەکانی کە لە پێناویا تێ دەکۆشێ بەدیبهێنێ . سوپای میللی دەوری خۆی لە بەرەی ناوخۆشدا بە باشی بینیوە لە هەموو مەوقعەکانداو دام و دەزگاکان کە ڕاسپێردراوە بە پاراستنیان و دەوری پیرۆزیش لە بەرەگەکانی جەنگدا هەیوە لە هەموو وڵاتداو لەو باوەڕەدام یەك جەنگاوەری سوپای میللی نامێنی شەرەفی لە جارێ ئەگەر نەڵێین زیاتری بەشداربوونی نەبێت ، لەبەر ئەوە ئێمە شادمانین بەوە جەنگاوەرانی سوپای میللی پێی هەستاون لەم جەنگەداو لە هەمان کاتدا ئەم تاقیکردنەوەیە هەڵێکی باشی داو ئەنجامی گەورەو مەزنی هەبوو لە پێناوی پەرەسەندن و قووڵکردنەوەی تاقیکردنەوەکەو فراوانکردنیدا ، ئێمە لەو باوەڕەداین ئەمە بە فراوانی و ئاشکرا دەرکەوت و ڕیزەکانی دەوری باڵایان بینی هەرچەندە دوژمنان زۆر هەوڵیان دەدا گومان بخەنە بەردەم توانای چەك هەڵگرتن لە لایەن هاوڵاتیەکانەوە بۆ بەرگری لە نیشتمان ، بەڵام ئەو ئەنجامەی دەرکەوت مانایەکی گەورەی هەیەو بەستێکی پتەوە بۆ بەرپەچدانەوەی دوژمن .

هاوکاری :

لە کۆتاییدا هیواداریین بەڕێزتان ووتەیەك ئەگەر چی کورتیش بێ ئاراستە بکەن بە بۆنەی ڕابووردنی ساڵێکەوە بەسەر جەنگەکەماندا دژی تاقمە جاهلەکەی خومەینی ؟

جێگری بەڕێز :

وا ئێمە پێدەنێینە ساڵی دووەمی جەنگەوە ، وڵاتەکەمان لە بەرەگەی ناوخۆدا بەهێزترە ، زیاتر یەکگرتوە ، هێزە چەکدارەکانمان زیاتر جێی شانازی و سەربەرزییە ، پێشکەوتن و بیناکاری لە وڵاتدا زیاتر لە گەشەسەندنایەو دەڵێین ئەم وێنە نوێیە لەم وڵاتەدا کە ئەنجامی بیناکاری بەردەوامی ١٣ ساڵی سەرکردایەتی و گەلە ، دەڵێین دوژمن و دۆست ئەم تواناو لێهاتنەیان بە لاوە کوت وپڕ بوو ، بێگومان دوژمن لەمەودوا حسابی تازە بۆ عیراق دەکات لە ڕووبەڕوو بوونەوەیدا لە پێشکەوتن و سەرکەوتنا ، ئەمەش لەسەر هەمووان پێویست دەکات وەك هاونیشتمانی و هەر یەکە لە مەوقعی خۆیەوە زیاتر سووربێ لەسەر کارکردن بەتوانای باشترو هەمیشە لەسەر ئەو ئەرزیەتە بێ کە شەڕوەستاندن بە کۆتایی ڕووبەڕوو بوون لە وەڵاتدا نەزانی بەرامبەر دوژمن و بەرامبەر ئەوانەی چاویان تێبڕیوین و ئەو سەرکەوتنانەی لە ساڵی ڕابووردودا بەدی هاتن هاونیشتمانیەکان هان بدات زیاتر سووربن لەسەر پاراستنی ئەو سەرکەوتنانە لە پێناوی ئاوەدانیاو لە پێناوی ڕێبڕین لە هەر هەوڵێ بیەوێ ئەم سەرکەوتنانە توشی نوشستی بکات و سوپاس .

دیاردەی /پاشماوە

لە ڕادەی دیاردەی یەکگرتنەوە ، ئەو جەماوەری کە دژی شا ڕاپەڕی هەمان جەماوەرە کە ئێستا لە ژێر باری سزاو بەندیخانەو بێمافیدایەو ئەو کەس و شەخسیات و کۆمەڵ و دامەزراوانەی شۆڕشیان دژی شا بەرپاکرد هەر ئەوانەن سزا دەدرێن و پان دەکرێنەوەو لەسێدارە دەدرێن و لەژێر قامچی پیاوە ئاینی و تاقمەکەی خومەینیدان ، تێك چوونی باری ئابووری بەهەموو شێوەو شێوازیەوە تا گەیشتنە ڕادەی (٤) ملیون بێکار بەڵگەی هەڵەی ئەو ڕێبازە ئابورییەیە کە خومەینی متمانەی پێکردوە .

ئەو دابڕانە دەوڵەتیە توندەی کە تووشی ڕژێمی ئێران بووە بەڵگەی سەرنەکەوتنی خومەینییە ، ئەوەی لە خوێن ڕشتن و لەسێدارە دان و دابڕان لە ئێراندا ڕوو دەدەن و ئەو موحکەمە دروینانەو لیژنە هەمەچەشنەکان کە دور لە یاسا حوکم دەدەن و بەبێ چاودێرو ئەوەی ناو دەبرێ بە پاسداری شۆڕش کە بۆتە جێگری سوپا بۆ گەمارودانی سوپاو لێدان و کوشتنی سەرکردەو سەربازو ئەفسەرو ئامیرەکان بەڵگەی سەرنەکەوتنی دیاردەی خومەینییەو بوونی کەلێنێکی گەورەی وا کە ناتوانرێ ئێستا سەر ئەنجامی دیاری بکرێ ، کاروبارەکانی ئەم دوایەی خومەینی کردوونی بە دورخستنەوەی ئەوانەی بەشداریان لە شۆڕشی ئێراندا کردوو بە ڕیایان کرد بەڵگەی پاشکەزبوونەوەی خومەینی و پاشگەزبوو نەوەی دەستەکەیەتی لەو خەڵکەی لە شۆڕشدا بەشداربوون و بانگەوازی بۆ ئەوەی هەموو گەل بگوڕێ بە ساواك دژی دەستە نیشتمانیە بەربەرەکانی کارەکان بەڵگەی سەرنەکەوتنی دیاردەی خومەینییەو بچرانی ئەو دەسپیچەی بەکاری دەهێنا بۆ ترساندنی خەڵك و تۆقاندنیان .

● ماوەیتی ●

لێکۆڵینەوەی /پاشماوە

ئاگاداری تاقیکردنەوەی ئوتونومیی وڵاتانی دیکە بن و لەگەڵ تاقیکردنەوەکەی عیراقدا بەراووردیان پێ بکەن و لایەنە چاکەکانی تاقیکردنەوەکەی خۆمان و ئەوەی لەهی ئەوان جیاوازە ڕوونی بکەنەوەو هەڵوێستی بیری مرۆڤانەی حزب و شۆڕش لە هاوڵاتان بگەیەنن .

پەنجەشی بۆ گرنگیی بەستنی کۆڕو دیدەنی درێژ کرد بۆ ئەم مەبەستە، تاکو مەوداکانی شەڕی قادسییەی صدام روون بکرێتەوەو دەوری هەر هاوڵاتێك لە لای خۆیەوە لە پشتگیریی کردنی ئەو شەڕە مەزنەو چەسپاندنی سەرکەوتنەکانیدا دیار بکرێت .

لەیەکەم هەفتەی /پاشماوە

تێکرا لە سەرپیل زەهاو خەفاچیە گەیشتۆتە زیاتر لە پێنج هەزار کوژراوو هەزاران بریندارو (١٤٢) دەبابەو (٣٥) بنکەی ساروخ و (٦) شەفڵ و ژمارەیەکی زۆر سەربازی دەردەستکراوی دوژمن .

بەڵام زیانی تری دوژمن لە بەرەکانی تری شەڕدا بەم جۆرە بووە : ٦٦ کوژراو، یەك دەبابە یەك لۆری و یەك ترەپ و دوو ئەمباری چەك و یەك ڕوانگە .

● ٥-٩-١٩٨١ :

٣٨٤ کوژراو ٢٥ دەبابەو ١٨ ئوتومبێل و ٩ تۆپ و هەشت ساروخ و یەك بومبا هاوێژو شەفڵێك و ٣ بنکەی کەرەستەو دوو ڕوانگە .

● ٦-٩-١٩٨١ :

٤٠ کوژراو حەوت دەبابەو ٣ سەربازبەرو دوو ڕوانگەو یەك تۆپ و سێ شەفڵ و یەك بنکەی ساروخ و شەش بنکەی کەرەستەی چەك .

● ٧-٩-١٩٨١ :

٤٨٣ کوژراو ٩ دەبابەو ٣ سەربازبەرو ٢٠ لۆری و یەك بنکە ساروخ و سێ بنکەی زەخیرەو سێ ڕوانگە .

● ٨-٩-١٩٨١ :

١٩١ کوژراو یەك دەبابەو (٤) سەربازبەرو هەشت لۆری و ٣ تۆپ و دوو شەفڵ و شەش بنکەی کەرەستەو حەوت ڕوانگە .

● ٩-٩-١٩٨١ :

٢١٢ کوژراوو ٩ دەبابەو ٤ سەربازبەرو (ئوتومبیل و ٣ تۆپ و یەك شەفڵ و ٧ بنکەی کەرەستەو دوو ڕوانگە .

لەپێناوی /پاشماوە

بۆیە دەبینین ڕژێمی ئێستای خومەینیش هەر وەکو ڕژێمی شای کوێر بە گۆڕ کراودا هەمان سیاسەتی دەستدرێژی بەکار هێنا دژی نەتەوەی عەرەب و بەتایبەتیش وڵاتی عیراق .

گەلێك خەڵکی کینە لە دڵ وایان دەزانی کە عیراق ناتوانێت لە هەفتەیەك زیاتر بجەنگێت ، بەڵام بە یارمەتی خوداوە توانیمان ساڵێك بجەنگین و ئێستا پێ دەنێینە ساڵی دووەمەوەو گەورەترین مزگێنیش بەیانی ٢-٩-٩٨١ی سەرکردایەتی گشتی هێزە چەکدارەکان بوو کە تیایدا سەربازەکانی صدام حسین لە هەموو بەرەکانی جەنگدا سەرکەوتنی گەورەیان وەدەستهێناو سوپای دوژمن تەفرو تونا کردو زیانێکی گەورەی پێگەیاند . گەلی عیراق ئامادەی خۆبەخت کردنە هەتا ئەگەر دوو ساڵ بەردەوام بوو ، لەگەڵ ئەو هەموو سەرکەوتنانەیش عیراق گەلێ جار ڕایگەیاند کە ئامادەیە شەڕ ڕاگرێت و لە خاکی ئێران بکشێتەوە ئەگەر هاتوو ئێران ددان بە مافی تەواوی عیراق بنێت لە ئاوو خاکدا . بەڵام دارو دەستەی فەرمانڕەوای ئێران چاوی خۆی قوچاندووەو لە وێرانی و چەرمەسەری و نەهاتی زیاتر هیچی تر بۆ گەلانی ئێران نایەوێت . لە ڕووی ئابووریەوەو تا چەند نەخشەی گەشەپێدان

ڕاپەڕێنراوە ، ئەوا ئابووریمان بەهێزەو هاوڵاتی عیراقی هەست ناکات کە شەڕ لە ئارادایەو هەموو گەڕیدەو ڕێبواری بێگانەیش ئەم ڕاستییە دەسەلمێنێت . نەخشەی گەشەپێدانیش بەردەوامەو نیسبەتێکی بەرزی جێبەجێ کراوە ، چونکە هەموو هاوڵاتییەك لە کانگای دڵەوە بۆ بەردەوام بوونی گیانی سەرکەوتن کار دەکات. هەروەهایش لە ناوچەی ئۆتۆنۆمی کوردستانیش کە نەخشەی گەشەپێدان بەردەوامەو سەرکردایەتی حزب و شۆڕش گەلێك بە تەنگەوەی بایەخدان و پێشخستنی ناوچەکەیە . دەزگاکانی ئۆتۆنۆمی لە هەموو ڕوویەکەوە فراوانییەکی لە ئەندازە بەدەر بەخۆیەوە بینیوەو پارەیەکی زۆر تەرخان کراوە بۆ ئاوەدانکردنی ئەو وێرانکارییەی کە تاقمی بە کرێگیراو لە ساڵی ١٩٧٥دا لەم ناوچەیەدا کردبووی ، هەروەها تاقیکردنەوەی ناوچەی ئۆتۆنۆمی کوردستان تاکە نموونەیە لە هەموو وڵاتەکاندا .

بەڵام بەنیسبەت ئەنجوومەنی یاسادانان ، لە سەرەتاوە ئەندامەکانی دادەمەزران ، کەچی لە دەورەی ئێستایدا ئەنجوومەنەکە بە شێوەی هەڵبژاردن دروست بووو بە پێی یاسای ئەنجوومەنی یاسادانان گەلی کورد نوێنەرانی خۆی لە ناوچەکەدا هەڵبژاردو هەردوو سەرۆکی ئەنجوومەنی یاسادان و ڕاپەڕاندن بوونە ئەندامی

ئەنجوومەنی وەزیران و دەسەڵاتی وەزیریان پێدراوەو ئەمەیش کارەکەیان ئاسان دەکات کە ڕاستەوخۆ گیروگرفتی ناوچەکە بخەنە بەردەم سەرکردایەتی شۆڕش .

بۆیە دەبینین گەلی کوردمان لە دەورو پشتی سەرکردایەتی حزب و شۆڕش گردبۆتەوەو ئامادەی خۆبەخت کردنە لە ژێر سەرکردایەتی سەرکردەی لێهاتوومان صدام حسین بۆ ئەو چاکەیەی کە بۆ ناوچەکە لە ژێر سایەی ئەودا هاتۆتە دی و گەورەترین بەڵگەیشمان وەستانی گەلی کوردمانە شان بەشانی گەلی عەرەبی برای و جەنگین دژی فارسی ڕەگەزپەرست و ئەمەیش لە ناو هێزە چەکدارەکان و سوپای میللیدا بە ئاشکرا دیارە . چونکە زۆر چاك دەزانێت کە لە پێناوی پاراستنی ئەو هەموو دەسکەتانە دەجەنگێت کە دەستی کەوتوە بە پێچەوانەی گەلی کوردمان لە کوردستانی ئێرانداو گەلانی تری ئێران کە بە دەست داردەستەی خومەینییەوە دەچەوسێنەوە .

لە کۆتاییدا گەرمترین پیرۆزبایی ئاراستەی سەرۆکی فەرماندە صدام حسین دەکەم بەبۆنەی تێپەڕبوونی ساڵێك بەسەر جەنگە پیرۆزەکەمان دژی فارسە ڕەگەزپەرستەکان و ئەو سەرکەوتنانەی کە سەربازەکانی صدام حسین لە گشت بەرەکانی جەنگدا وەدەستهێناون .

سەرکەوتن بۆ /پاشماوە

ئەوەی لێرەدا شایانی باسە ئەوەیە کە گەلانی ئێران و لەپێش هەموویشیانەوە گەلی کورد کە سەودای سەربەستییە بە هیچ جۆرێك قایل نابێت کە تاقمی خومەینی لە زوڵم و جەورو ستەمی خۆیدا بەردەوام بێت و دەبێت خەباتی خۆی درێژە پێبدات بۆ ڕووخاندنی و لەناوبردنی ئەم تاقمە تاوانبارە کە چەندان ڕوباری لە خوێنی بێگوناهانی ڕۆڵەکانی ئێران دروستکردووەو هێشتا

هەر تێنوێتییەکەی نەشکاوەو هەموو ڕووداوەکانی ئێستای ئێران ئەوە دەردەخەن کە گەلانی ئێران نیازی ئەوەیان هەیە هەڵوێستێکی کاریگەر بگرنە بەر بۆ سنووردانان بۆ دیاردەکەی خومەینیەت ، هەر لەبەر ئەمەیشە کە خەباتی چەکدارانەی خۆی و ڕووبەڕووبوونە پاڵەوانێتییەکەی بە گوڕ کردووەو دەستی کردووە بە کوشتن و لەناوبردنی پیاوە خراپەکان و ڕەوانە کردنیان بەرەو دۆزەخ .

چەند /پاشماوە

کۆ ژبەر چ چیروکا کوردی ل گاراونێ چیروکا جیهانێ هەر ڤێ سپێدەێ بابەتەکێ دیسان گرنگ هاتە بەحسێ کردن ئەوژێ . . . چیرۆك و ڕەخنە بێتر ژ هەمی برادەرا سەروان بیرو باوەرا بوون .. کۆهەتاڤێ گاڤێ مە ڕەخنگەر نینە .. یان ئەڤاتێتە نڤیسینی هەمی چەند هەولدان ژێ هندە برادەرا.

هەروەها کاك احمد محمد اسماعیل سەبارەت بەو بابەتانەی لە کۆڕەکەدا لێدوانی لەسەر کران ووتی : بە خۆدا چونەوەو تێڕامان لە کارەکانی پێشوومان بەنیازی دەستخستنە سەر کەم وکوڕی و ناتەواویەکانی

نیشانەیەکی بەجێ و ڕەوایە پێشکەوتن و هەنگاونانی چاك بێ ئەمە مەیسەر نابێت . کورتە چیرۆکی کوردیش لەگەڵ تەمەن کورتیدا توانیویەتی شتێ بەشتێ بکات بەڵام وەکو پێویست نییەو بەتەمای باشترو باشتریشین ، چیرۆك نووستان و شاعیرو ئەدیبەکان زۆر جار لە دانیشتنە تایبەتیەکانی خۆیاندا باسی چیرۆك و کەموورییەکانی چیرۆکیان کردووە .. هەموو لایەك هەستیان بەوە کردبوو دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی بە بەستنی ئەم کۆڕەی هەنگاوێکی چاکی نا هەروەها لەکاتی خۆشیابوو .

ڕۆژنامەو گۆڤارە /پاشماوە

بەشێکن لە ئێران و لێی جیا نابنەوە .

هەروەها ڕۆژنامەی (السیاسة)ی کوێتی بڵاوی کردۆتەوە کە بارودۆخی نالەباری ئێران شتێکی سروشتییەو ڕەنگدانەوەی

ڕەفتاری ئەو تاقمە زۆرانبازەی سەرکردەکانیەتی . . ڕۆژنامەکە لە ووتارێکی شیکردنەوەی بارودۆخی ئێراندا نووسیویەتی ئەم ڕژێمە هەمان سیاسەتی شای گۆڕ بە گۆڕکراوی بەکار هێناوە .

Institut Kurde de Paris

خەونی مرۆڤ لە پێشانگاکەی دارا محمد علیدا

لەو ماوەیەدا کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی کورد لە هەولێر ، پێشانگاکەی پێنجەمی بۆ هونەرمەند دارا محمد علی کردەوەو لە پێشانگاکەدا ٣٦ تابلۆی نوێی هونەرمەند خرابووە ڕوو .

لە کاتی پێشانگاکەدا گەلێ پرسیاری نوێ هاتە پێشەوەو بۆ ئەم مەبەستە دانیشتنێکمان لەگەڵ دارای هونەرمەنددا سازکرد .

● **کاکە دارا دەمانەوێ بزانین ویستوتە لەم پێشانگایە نوێیەدا چی بڵێی ؟**

× مرۆڤی ئەم سەردەمە، لێکدانەوەیەکی فراوانی هەیە بەرامبەر بە ژیان و شتەکان، دەرك بە هەموو کێشەو ڕووداوەکان دەکا ، تەنیا هەندێ لایەن نەبێ کە کاری هونەرمەندە بە ڕاستگۆیی نوێی دەخەینە پێش چاوو دەڵێین خەوت نەبەت .

● **ئایا وەکو هونەرمەندێك ئەم پێشانگایەت بە شتێکی تاقی کردنەوەیەك ئەزانیت ؟**

× ژیان لە تاقی کردنەوەی بەردەوام دایەو هونەرمەند هەوڵ ئەدات شتێکی پیرۆزتر بخاتە کایەوەو بۆ ئەمەش شەونخونی دەکات و منیش ئەم پێشانگایەی خۆم بە شتێکی نوێی ژیانی خۆم ئەزانم .

● **چۆن لەم پێشانگایەدا مامەڵەت لەگەڵ ڕەنگدا کردووە ؟**

× دەڵێم ، مەسەلەی کێشەیەکی گەورەیە ، مامەڵەکردن لەگەڵ ڕەنگدا هەوەنتەنیەو ڕەنگکاری پێویستی بە تاقی کردنەوەیەك هەیە بەبێ پشوودان و پێویستی بە زانینی نهێنییەکان و پەیوەندی گونجاندنیان هەیە لەگەڵ یەکتردا ، هەتا تەنکی و ئەستووری ڕەنگیش جۆرە دەربڕینێکی خۆی هەیە . . لەوانە دەربڕینی نەزعەی خۆشی و ناخۆشی و دەروونی و شی کردنەوەی لایەنە دەروونیەکان و دەگاتە ڕادەیەك کە بۆت دەدوێ . . بۆ هەر تابلۆیە کم مامەڵەیەکی تایبەتیم لەگەڵ ڕەنگدا کردووە .

● **کەلەپوورو نوێبوونەوەو داهێنان لەلای تۆدا چۆن یەکتر دەگرنەوە باوەش ؟**

× بێ گومان دەزانین کە ئەدەبی کوردی و شیعر خاوەن « باك گراوند »ەکی بەهێزە . . هەروا زانستی دابێ و بۆ وەدەستهێنانی ئەوەو ئەو کەلتوورەی کە لە ئەدەب و هونەردا هەن دەبێ باش هەرس بکرێ و شی بکرێتەوەو مامەڵەیەکی شارستانی لەگەڵدا بکرێ . . دەتوانم بڵێم ئەم باك گراوەندەمان نیە ، ئەو شتانەی کە لە ئەشکەوت و گردو قەڵاو ئەمارەتە کۆنەکانی کورد ماونەتەوە پارێزراون ، بەڵام وەکو تابلۆ کەڵکیان لێ وەرنەگیراوەو کۆمەڵی ڕۆژئاوا چەندەها مۆزەخانەو گالێری خۆیان هەیە بۆ ئەمە بەتایبەتی لە تابلۆوپەیکە ردا . .

داواکارم کە هوندرمەندە ڕەسەنەکان ئاوڕ لەم لایەنەبدەنەوە .

● **چی تر ؟**

× دووبارەی دەکەمەوە نابێ هونەرمەندە کوردەکان لە چاوەڕوانی گۆدۆدا بن . .

شێرزاد عبدالرحمن :
نووسینگەی هەولێر

هەمەڕەنگ

تەرخان کردنی ١١ هەزار دینار بۆ هۆڵێکی شانۆیی

لەم ماوەیەداو لە چوارچێوەی تەقەللای دەزگای سینەماو شانۆ بۆ بەرەو پێشەوەبردنی هونەری شانۆیی لە شاری هەولێردا، ١١ هەزار دینار تەرخان کراوە بۆ چاککردنەوەی هۆڵی ئیبن مستەوفی ، ئەم هەواڵە سەرۆکی لێژنەکە بە «هاوکاری» ڕاگەیاندوووتی : تەرخانکردنی ئەم پارەیە پالپشتێکی گەورەیە بۆ هونەری کوردیو لەم ماوەیەشدا نزیکەی ٣٠ هەزار دیناری تەرخان دەکرێ و هۆڵی مستەوفی ، ئەم پێداویستییەکی شانۆیی تێدا زامن دەکرێ .

شانۆگەری « وەلیدیوانە » لە هەولێر

لەو ماوەیەدا تیپی نەتەوایەتی سەر بە دامەزراوی سینەماو شانۆ دەست دەکات بە پێشکەشکردنی شانۆگەری « وەلیدیوانە » لە نووسینی شێرزاد عبدالرحمن و دەرهێنانی هاشم زەینەڵ و شانۆگەرییەکە ٨ هەزار دیناری بۆ تەرخان کراوە بۆ جێبەجێ کردنی پێویستیە هونەرییەکانیو نزیکەی چل ئەکتەر بەشداری لە نواندنیدا دەکەن .

بروسکەیەك بۆ بەرجاوی

ئێستگەی تەلەفزیونی تامیم

خۆ ڕزگارکردنتان لە کاتی پێشکەشکردنی گۆرانیدا بە دەرخستنی گۆرانی بێژەکە بە تاقی تەنیا لە چوارچێوەی دیکۆرێکی دەستکردا چونە دەرەوەتان و پیشاندانی دیمەنەکانی ناوچەی کوردستان و بەسەرکردنەوەی هەڵپەرکێ فۆلکلۆرییەکانمان هەنگاوێکی پیرۆزە ... بەڵام ئەوەشتان بەسەردا تێنەپەڕێت کە هەموو جەشن و شێوە هەڵپەرکێی هەموو نەتەوەیەك بە ئاوازێکی تایبەتی خۆیەوە بەندە کەچی لە زوربەی تابلۆکانیدا هەڵپەرکێیەکی خوا وەکیلی تێهەڵکێشی گۆرانییەکی تر دەکەن کە هیچ پەیوەندییەکیان لە ڕووی ئاوازو هونەری ئیقاع و جوڵانەوەدا پێکەوە نییە کە ئەمەش لە بری ئەوەی زیاتر تابلۆکان برازێنێتەوە دەبێتە مایەی بێزار بوونی بینەر چونکە خۆمان واتەنی هەر یەکەی دەهۆڵێك دەکوتێ و کەسیان ئاگای لە کەسیان نییە .

فریا عبدالله

دیمەنێك... خۆزگا وانەبوایە

چێشتەنگاوە ، ماست بەکێکیان نەبێ ، کەوا دیارە فرۆشەکانی شەقڵاوە ، چەند قاپێکی ماوە،بەدیاریەوە ماستەکانیان فرۆشتووە ، وەستاون ، تا ئەویشیان لێ ببێتەوەو ، دوایی پێکەوە بەرەو ئاوایی بێنەوە . . خۆزگایە . . .

شارەوانی شەقڵاوە جێگایەکی تایبەتی پاك و تەمیزی بۆ تەرخان دەکردن، وەکو دروستکردنی سەکۆیەکی کومێ بەرزو بە کاشی فەخفوری داپۆشرێ . . . ئەو کاتە وێنەکە جوانترو دلگیرتر دەبوو . .

عبدالوهاب تاڵەبانی

جیهانی منالان

چیرۆك بۆ منالان

سەگ و پیشیلە

سەگێك و پشیلەیەك بوو بە دەمەقاڵەیان و ڕۆیشتنە لای قازی .

پشیلەکە دەڵێت :

جەنابی قازی ! من لە لای خەڵك زۆر خۆشەویست ترم لە سەگ .

سەگەکەش دەڵێت :

گەورەم ! من لە پشیلە خۆشەویست ترم .

قازیش دەڵێت :

- باشە هەر یەك لە ئێوە چی لە دڵیدایە بیلێت و منیش گوێ ڕادەگرم .

پشیلە دەڵێت :

- گەورەم تۆ ئەزانی کە من لە ناو ماڵاندا دەژیەو ئیش و کارێکی زۆرم بە سەر شاندا کەوتووە ، من ڕاوی مشك و قالۆنچە دەکەم و مارو دوو پشکیش دەکوژم ئەمە هەمووی بەو توزە خواردنەی کە لە خەڵك دەهێنێتەوەو منداڵانیش هەندێ جار لە بەشەکەی خۆیان بەشم دەدەن بەڵام ئەمە زۆر کەمەو هەرگیز تێرم ناکات چونکە هەر وەك دەزانی ئیش زۆرەو توانایەکی زۆری دەوێت .

قازی دەڵێت :

- ئەمە ڕاستە .

پشیلەش دەڵێت :

- تۆ مەسەلەکە هەر لەوەدا نەوەستاوەتەوە ، بەڵکوو منداڵان کلکم ڕادەکێشن و توکم لێ دەکەنەوەو سمێڵم هەڵدەکێشن و بە شەق لێم دەدەن لەگەڵ ئەوەشدا من هەر خۆم گرتووەو دەڵێم دەبێ من دڵم لەوان فراوان تر بێت تا بتوانم باشتر خزمەت بکەم .

ئینجا قازی ڕوو دەکاتە سەگەکەو دەڵێت :

- ئیستا نۆبەی تۆیە ، فەرموو بزانم چی دەڵێیت :

سەگەکە دەڵێت .

- جەنابت ئەزانیت کە من پاسەوانی ماڵان دەکەم و ئەگەر دز هات خاوەن ماڵ ئاگادار دەکەم ، لەبەر ئەوە من وەك پشیلە بەرەحەتی لە ناو ماڵدا ناژیم چونکە جێگای من ناو باغچەو بەردەرگای ماڵە زۆر جاریش خاوەن ماڵ لە بیری دەچێ نانم بەش بدات و بە برسیەتی دەمێنمەوە ، سەرەڕای ئەمانە بە درێژایی شەو هەر بە خەبەرم و لە دەرەوە لە بەر باران و سەرسام و هیچ بە مەش وەرس نیم هەموو ئەرکەکانم بە جێ دێنم چونکە خەڵکم خۆش دەوێت .

قازی دەڵێت :

- ئێوە هەردووکتان دەڵین گوایە خەڵکتان خۆش دەوێت و خۆشەویستیشن هەردووکتان ڕاست دەکەن ، ئینجا لە دڵی خۆیدا دەڵێت دەبێ ئەمە ڕوون بکەمەوە .

- قازی دەروات چۆلەکەیەك دەهێنێت و بە سەگ و پشیلەکە دەڵێت کە ئەم چۆلەکەیە زۆر نازدارەو زۆری خۆش ئەوێت لە بەر ئەوە داوای لێ کردن کە باش پاسەوانی بکەن تا دەچێت هەندێك ئیش و کاری خۆی جێ بە جێ دەکات بەو جۆرە چۆلەکەکە دەداتە دەستیان و خۆی بە جێی هێشتن .

- سەگەکە لە لایەکی باغچەکەدا ڕادەوەستێت و پشیلەکەش لەو لاکەی تریدا ، چۆلەکەکە سەیری هەردووکیان دەکات و خەو دەیباتەوە ، دوای ماوەیەك پشیلەکە بە سەگەکە دەڵێت:

- برادەر گوێم لە تەقەی دەرگایە ناڕۆیت سەیرێك بکەیت بزانیت کێیە ؟

- سەگەکەش دەڵێت ئەی چۆلەکەکە لە لای کێ بێت ؟

- پشیلەکە دەڵێت :

- مەترسە من پاسەوانی دەکەم تا تۆ دەگەڕێیتەوە . هەر کە سەگەکە تێ دەپەڕێت پشیلەکە پەلاماری چۆلەکەکە دەدات و دەست بە خواردنی دەکات .

کە سەگەکە دەگەڕێتەوە دەبینێ پشیلەکە خەریکی خواردنی چۆلەکەکەیە بە پەلاماری پشیلە فێڵ بازەکە دەدات و شەڕێکی باشیان لە نێواندا ڕوو دەدات و باش پشیلەکە دەکوژێت . هەر لەو ڕۆژەو سەگ دەبێتە دوژمنی پشیلەو لە هەر شوێنێك بیبینێ پەلاماری دەدات چونکە بەرامبەر بە قازی بێ وەفایی نواند .

سەرگوڵ تەیمور
- ئامادەی کردوە -

میدیا عەلی

«صباح . شلێر . دلێر » عدنان

چاندنی گوڵی دەستکرد

هێنراوە ناوی (سان ترۆپ)ە و چەند سیفەتێکی هەیە کە لە گوڵی سروشتیدا نین ، کە ئێمەمان خۆشیان ویستووە ، سەرەڕای گوڵی دەستکرد کە پێ ڕاهاتووین ، ئەم گوڵە دەتوانێت لە ژوورێکی گەرم ، گەرمایی یەکەی دەگاتە ٢٥ پلەی سەدی ، بژیت، هەر وەها بە گەشاوی بمێنێتەوە .

ئەوەی کە تا ئێستا زانایانی پسپور پێی گەیشتوون سەبارەت بە (سان ترۆپ) لەگەڵ گوڵەکانی تردا بەراوورد دەکرێت و لەگەڵیاندا تاقی دەکرێتەوە .

بەم زووانەیش نۆرەی مێخەك و نێرگس دێت کە بە هۆی تاقی کردنەوەکانەوە دەبنە گوڵی سروشتی و تەمەنیان درێژتر دەبێت .

هیچ شتێك وەکو گوڵ نییە بۆ دەربڕینی هەست و سۆزی مرۆڤایەتی ، یەکێك لە کۆمپانیا فەرەنسایی یەکان بەم هاوکێشەیە قایەڵ بوو ، لە بەر ئەوە ئەم کۆمپانیایە هەوڵی داوەو ئەم ئەرکەی خستووە سەر شان بۆ ئەوەی گوڵەکان پەرەبسێنن و گەشەبکەن و تەمەنیان درێژ بێت و بتوانن هەست و سۆزی مرۆڤایەتی بۆ ماوەیەکی درێژ خایان دەربڕن ، ئەم کۆمپانیایە دوای زنجیرەیەك لە تاقی کردنەوەی کشتوکاڵی و توربەرکردن و پەروەردەی زیاد لە پێویست بۆ ئەوەی شێوازێکی نوێ بدۆزنەوە ، تا ژیانی گوڵە چنراوەکە بۆ ماوەیەکی درێژ پتر لە مانگێك بخایانێت .

ئەم گوڵە کە لە تاقی کردنەوەوە بەرهەم

چاپکراوی نوێ

هەوار

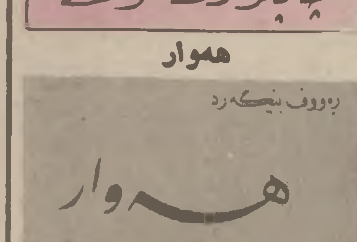

کۆمەڵە چیرۆکێکی چیرۆك نووس ڕەووف بێگەردە لەم ڕۆژانەدا دەرچووە ، ئەوەی شایانی باسە ئەمە دووەم کۆمەڵە چیرۆکی نووسەرە بڵاو دەکرێتەوەو کۆمەڵی یەکەمی « بوار » بوو کە لە کۆڕی زانیاری دەرچوو .

× ● ×

بەرهەمێکی تری بەشار کەمال

بەرهەمێکی تری ڕۆمان نووسی ناسراوی تورکی بەشار کەمال بەکوردی دەرچووە ، ئەویش کورتە ڕۆمانی « تەنەکە »یە کە مامۆستا شوکر مستەفا لە تورکییەوە وەرگێڕاوە .

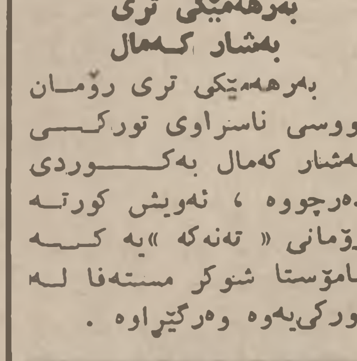

هاوکاری
ڕۆژنامەیەکی هەفتانەی سیاسی گشتییە
وەزارەتی ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن
دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی
شەقامی الخلفاء
ساحەی الخلانی
تەلەفوون
٨٨٧٥٧٩٥/٥ خەت
چاپخانەکانی « دارالحرية »

شۆڕش چۆن بۆ عەرەبە ئاوەهاش بۆ کوردانە

دەزگای ڕۆشنبیریو بڵاوکردنەوەی کوردی
بەڕێوەبەری گشتیو سەرنووسەر
اسماعیل رسول

شەقامی الخلفاء
مەیدانی الخلاف
ت ٨٨٧٥٧٩٥ / ٥ خەت
ساڵی ١٩٧٠ دامەزراوە

هاوکاری
التضامن

ڕۆژنامەیەکی هەفتانەیە
٨ لاپەڕە
٢٥ فلسە

● پێنج شەممە ١٧ی ئەیلول ١٩٨١ ژمارە ٦٠٤ ●
● الخميس ١٧ ايلول ١٩٨١ العدد ٦٠٤ ●

بڕیاری مێژوویماندا بۆ گێڕانەوەی دەستەڵاتیی تەواومان لەسەر خاکو ئاوەکەمانو بە توانامان لێهاتنەوە دژی هەرکەسێ دەوەستین بەرەبستی ئەم بڕیارە مێژووییە ڕەوایە بکات .
سەرۆکی فەرماندە
صدام حسين

موهیب روکن صدام حسین نیشانی ئازایەتی بە سنگی چەند جەنگاوەرێکی سوپای میللی یەوە دەکات لە ڕۆڵەکانی گەلی کورد:

شۆڕش بۆ خۆی و بۆ نیشتمانەکەی و بۆ گەل و نەتەوەکەی کار دەکات

بەڕێز سەرۆك موهیب ڕوکن صدام حسین فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکان ، مەدالیای ئازایەتی بەخشی بە ژمارەیەك لە جەنگاوەرە پاڵەوانەکانی سوپای میللی لە ڕۆڵەکانی گەلی کوردمان ، وەك ڕێزگرتنی هەڵوێستی پاڵەوانانەو ئازایان بۆ بەرگری لەنیشتمانو بیروباوەڕەکانی شۆڕشی ١٧ - ٣٠ تەموزی پیرۆز .

ئەمەش دەقی ئەو مەرسومە جەمهوری‌یە یە کە بەپێی ئەوە مەدالیای ئازایەتیان پێبەخشراوە .

بەناوی خوای گەورەی بەخشندەوە
مەرسومی جەمهوری

ڕێزگرتن بەرامبەر هەڵوێستی پاڵەوانانەو ئازایەتی باڵای ئەوانەی ناویان نووسراوە بۆ بەرگری کردن لەنیشتمانو بیروباوەڕەکانی شۆڕشی ١٧ - ٣٠ تەموزی ١٩٦٨ بەپێی ئەحکامی هەردوو مادەی دوو سێی یاسای مەدالیای ئازایەتی ژمارە ١٤ی ساڵی ١٩٨١ بەم جۆرە بڕیارماندا :

ئەم جەنگاوەرانەی لەخوارەوە ناویان هاتووە مەدالیای ئازایەتیان پێ دەبەخشرێ :

١ - ابراهيم شريف احمد
٢ - طالب ابراهيم شريف
٣ - ابراهيم محمد سعيد

لەسەر وەزیرەکانە ئەم مەرسومە جێ بەجێ بکەن .

صدام حسين
سەرۆك کۆمار

بەڕێز سەرۆکی فەرماندە لە ووتەبەکدا لەبەردەم جەنگاوەرەکاندا ئەوەی دووپات کردەوە ئەو ڕێزگرتنەی بەناوی گەلو بەناوی شۆڕشەوەو بەناوی حزبەوە بەکاردێت بەکەس نادرێت ئەوانە نەبن کە دڵسۆزن بۆ گەلو شۆڕش ، دڵسۆزی لەناخەوە ، دڵسۆزی قوڵ ، دڵسۆزی عێراقیانەی شەرەفمەندی .

ئەمەش دەقی ووتە بەنرخەکەی سەرۆکی فەرماندەیە :

ئاهەنگ گێرانمان بەم ژمارە بچووکە ... سێ لە سەرکردایەتیو ئێوەش سیان ، بەڵام ئێمە زۆر شادمانین ، مەدالیای ئازایەتی بەپێی بڕیاری سەرکردایەتی بۆ یەکەمجار لەمێژووی شۆڕشەکەماندا دەدرێ بە سێ مەدەنی ، نازانم ئەگەر بەر لە شۆڕشەکەمان درابێت بە مەدەنی ، بەڵام ئەوەی دەیزانم لە مێژووی شۆڕشەکەماندا یەکەمجارە مەدالیای ئازایەتی وەك یاسایە ، دەدرێ بە ئازاکان ، ئێوەش ئازابوون ، نموونەیی تایبەتی لەناوچەی ئۆتۆنۆمی لە عێراقی مەزن ، کاتێ ڕۆژگار پێویست دەکات ، مەدەنی بۆ بەرگری لێکردنی شان بەشانی برای عەسکەری بجەنگێ هەتا ئەگەر جلو بەرگی ڕەنگەکەیشی خاکی نەبێت ، بە ئازایەتیەکی باڵاوە واتان کرد ، ناڵێم نموونەیی ، لەبەر زۆری دیاردەی ئازایەتیو ژمارەی ئازاکان لە عێراقدا لە تواناداا نەماوە بڵێین ئازایەتی فلان نموونەیی بوو ، بەڵام دەڵێین ئازایەتی باڵاو دیاری وا کە دەرسی سەرجەم دەدات بە هەر کەسێ بیەوێ ئازابێتو ئەم دەرسە بە تەوازعو بێ لەخۆباییی بوون سوودی بۆ گەلانی جیهان هەیە .

● ڕێز بۆ دڵسۆزانی گەلو شۆڕش

لەبەردەم ئێوەو گەلی عێراقداو لەبەردەم حزبدا دان بەوەدا دەنێم ، من خۆم لەوەبەر ئوسلوبێکی هەڵەم بەکار هێناوە ، بەر لەم ڕۆژە لەبەردەم سەرکردایەتیدا دانم پیانا ، هەندێ جار ئەو کەسانەمان نزیك دەکردەوە کە دامانئەدەنا دڵسۆزی بەشێوەیەکی تەواو چەسپاوە ، بە هیوای ئەوەی بیچەسپێنێ ، هەندێ جار ڕێزمان لەهەندێ دەنا کە دڵسۆزیان نەچەسپابوو ، بەهیوای ئەوەی ئەو ڕێزگرتنە کار لە دەروونیان بکاتو وایان لێبکات زیاتر لە نیشتمانو بیروباوەڕو خوو ڕەوشتو شەرەفمەندیو بەهای باڵا نزیك بینەوە ، هەندێکیان شایانی ئەو ڕێزە نەبوون ، بەڵکو هەندێکیان غەدریان کرد ، چونکە زیاد لەوەی شایانیەتی ڕێزی گیرا .

ناڵێم لەمڕۆوە ، چونکە بەر لەمڕۆ دەستمان کردوە بەم بەرنامەیە ، بەڵکو دەڵێم ، ئەمڕۆ دووپاتی دەکەمەوە کە لەم نیشتمانەدا ، تا ئێمە زیندووبینو بەرپرسیاربین ، هیچ کەسێ شایانی ئەو ڕێزە نابێت کە بەناوی گەلو بەناوی شۆڕشو بەناوی حزبەوە بەکاردێت ئەوانە نەبن کە زیاتر لە کەسانی تر دڵسۆزن بۆ گەلو شۆڕش ، دڵسۆزی لەناخەوە ، دڵسۆزی قوڵو دڵسۆزی عێراقی شەرەفمەند ، ڕێز بۆ ئەوانە دەبێت نەك کەسانی تر .

بروانە ل : ٧

هێزە دلێرەکانمان پەلاماری مەردانە دەبەنە سەربنکەکانی دوژمنی ڕەگەزپەرست

هێزە دلێرەکانی سوپای ئازامان لە بەرەکانی جەنگ لێبدانی توند ئاراستەی هێزەکانی فارسە ڕەگەزپەرستەکان دەکەنو زیانی زۆری سەرو ماڵیان پێگەیاندونو ئالای سەرکەوتنی هێزەکانمان هەر بە بڵندی دەشەکێتەوە .

لە ماوەی ئەم هەفتەیەدا زیانەکانی دوژمن بەم جۆرە بووە .

● ١١-٩-١٩٨١ .
١٠٤ کوژراو ، دوو دەبابە ، حەوت ئوتوموبێل ، یەك شەفل ، دوو بەلەمی جەنگ ، دەست بەسەراگرتنی چەكو جبەخانەیەکی زۆر کە بۆ بەکارهێنان دەشێن .

● ١٢-٩-١٩٨١
١٦٧ کوژراو ، یەك ئوتوموبێل ، دوو تۆپ ، یەك شەفل ، دوو بنکەی کەرەستەی چەك ، دوو ڕوانگە .

● ١٣-٩-١٩٨١
١٩٠ کوژراو ، یەك دەبابە ، دوو سەرباز بەر ، هەشت ئوتوموبیل ، یەك تۆپ ، دوو بنکەی کەرەستە ، یەك ڕوانگە .

● ١٤-٩-١٩٨١
٤٥ کوژراو ، سێ دەبابە ، یەك سەرباز بەر ، حەوت ئوتوموبێل ، سێ تۆپ ، شەش بنکەی کەرەستەی چەك ، پێنج ڕوانگەو خستنە خوارەوەی دوو فڕۆکەی جەنگ .

● ١٥-٩-١٩٨١
٥٧ کوژراو ، یەك سەرباز بەر ، چوار ئوتوموبێل ، دوو تۆپ ، پێنج بنکەی کەرەستەی چەك ، سێ ڕوانگەو زیانەکانی دوژمنیش لە ناوچەی ئێران بەرامبەر پێنجوین لە ڕۆژی ٣-٩-١٩٨١ ، ٣٨ کوژراو بووە لەپاڵ ئەو ژمارەیەی ڕۆژی خۆی ڕاگەیەنرا بوو .

● ١٦-٩-١٩٨١
١١٤ کوژراو ، دوو دەبابە ، دوو سەربازبەر ، ١٢ ئوتوموبێل ، هەشت توپی هەمە چەشنە ، دوو شەفل ، ٩ بنکەی کەرەستەی چەكو دوو ڕوانگە .

هەڵوێست

شۆڕشی کوردو عەرەب

سەرۆکی فەرماندە صدام حسین جارێکی کە ئەوەی دووپات کردەوە ، کە شۆڕشو حزب ، شۆڕشو حزبی هەموو عیراقیەکانە ، بەکوردو عەرەبەوەو هەموو کەمایەتیە نەتەوە براکانی عێراق ، لەفاوەوە تا زاخۆ .

سەرۆکی فەرماندە ، کە مەدالیای ئازایەتی بەخشی بە سێ جەنگاوەری سوپای میللی لە ڕۆڵەکانی گەلی کوردمان ، بەمە ، دووبارە ، پتەوی یەکێتی نیشتمانی عێراقی سەلماندو بۆ دەیان جار دەرکەوت کە نەتەوەی کوردی جەنگاوەری

دڵسۆزی پاراستنی عێراقەو مەردانە بەرگری لە سەربەستیو سەربەخۆیی عێراقی شۆڕشو

یەکێتی نیشتمانی دەکات ، ڕۆڵەی کوردی عێراق کە لەسایەی شۆڕشدا بە مافی ڕەوایی نەتەوەیی

خۆی شاد بووەو هاووڵاتی بەحەقو دڵسۆزی عێراقیشە بەرامبەر بە بەدیهێنانی ئەم ئاواتە پیرۆزەی ، سەربازی بەوەفاو دڵسۆزی ئەو شۆڕشەو ئەو سەرکردەیەیە کە ژیانی

سەربەستو سەربەرزی بۆ زامن کردووەو پیلانەکانی دوژمنەکانی عێراقی شۆڕش ناتوانن زەفەری پێ بەرنو دیواری عێراق بە برایەتی کوردو عەرەبو لێهاتوویی ڕابەرە

دڵسۆزەکەی کە لەبەری هاتنە ژوورەوەی دوژمنی تیا نابێتەوەو

ئەو ڕۆژانە بەسەرچوون خەوی دوژمنو ناحەزان لەعێراقدا بێتەدی عێراق هەستاوەتەوەو تەنیا خەوی سەربەرزیو سەرکەوتنی گەلی عێراقی تیا یەتە ، دێو ناردەبێتەوە .

ئێران :

سەرەڕای دڕندایەتی ڕژێمی ڕەگەزپەرست
هێزی بەربەرەکانی لە توندبووندایە

● **بەنی صدر : کیانی زایونی هەموو جۆرە یارمەتیەکی داوە بە خومەینی .**

● **بۆ شاردنەوەی شکاوی خۆی ، خومەینی ڕێگا دەدات منداڵو مەزن لە هەڵبژاردندا بە شدار بن .**

● **ئێرانیەکان لەدەست دڕندایەتی خومەینی وڵاتەکەیان چۆل دەکەن .**

سەرەڕای ئەو توندو تیژیو کاروبارە دڕندانانەی ڕژێمی خومەینی ڕەگەزپەرست ، دژی گەلانی ئێران بەکاری دەهێنێ ، هێزە بەربەرەکانی کارەکانی دژ بەو ڕژێمە ڕۆژ بەڕۆژ چالاکیان توندو تیژتر دەکەنو ڕۆژی چەندان تەقینەوەو پەلامار دانە سەربنکەی پاسدارەکانی خومەینی لە هەموو شارەکانی ئێران روو دەدەن.

لەلایەکی ترەوە حسن بەنی صەدر ئەوەی دووپات کردەوە کە کیانی زایونیەکان هەمە جۆرە یارمەتیەکی پێشکەش بە ڕژێمی فارسەکان کردوە بەتایبەتی چەكو جبەخانە ، ناوبراو بە ڕۆژنامەی (حريت)ی تورکی ڕاگەیاند ڕژێمی خومەینی لە حسابی دوای هاتندایە .

ئاژانسی دەنگوباسی فەرەنساش وتویە بەڵە پرۆزێی ڕژێمی فارسی لە ڕاپەڕاندنی هەڵبژاردنی دروزنانەی سەرۆکێکی تر بۆ ڕژێمەکە بۆ وەخت بەسەر بردنەو ڕوو بەروو بوونی باری ئاڵۆزیو داواشی لە خەڵك کردوە کە دەبێ دەنگ بۆ پاڵێوراوی ڕەسمی ڕژێم بدەن هەروەك بۆ ڕەجائی وای کردو بڕیاریش دراوە کە لەتەمەنی ١٥ ساڵانەوە مافی دەنگ دانیان هەبە بە پێچەوانەی هەموو عورفێکی دنیاوە کە لە ١٨ ساڵیەوە دەبێت .

ئەمەو ژمارەی ئەو هاووڵاتیانەی لە ئێران هەڵدێنو را دەکەنە دەرەوەی وڵات لە زیاد بووندایە راکردن لە دەست جەورو زۆرداری ڕژێمی ڕەگەزپەرستی تارانو ڕاگەیەنراوە کە هەر لەم ڕۆژانەدا سەدوو بیست ئێرانی ڕایان کردوە بۆ پاکستانو ئیستا لە ئوردوگایەکی نزیك ئیسلام ئاباد نیشتەجێ کراون .

موخابەراتی ڕژێمی سوریا شاری حمص ئابلۆقە دەدات

بەیروت : ئا.د.ع : ڕادیوی دەنگی سوریای عەرەبی ڕای گەیاند کە تاقمێ موخابەراتی ڕژێمی سوریاو هێزە تایبەتەکانی بێری ئابلۆقەی هەموو ڕێگاکانی شاری حمص یان داوەو پەلاماریان بردۆتە سەر (٨٥) ماڵو خێزان لە تەقەللابانداا بۆ گەڕان بە دوای هێزە بەربەرەکانی کارەکانی سوریادا .

هەروەها باسی ئەوەی کردود کە دەستەیەك لە بەربەرەکانی کارەکان لە شاری حەلەب پەلاماری بردۆتە سەر هێزێکی تایبەتی ڕژێم لە قەلعەو لێپرسراوی هێزەکەیان کوشتوە .

کورتە هەواڵ

● **نەتەوە یەکگرتووەکان**
لیژنەی تایبەتی مافەکانی گەلی عەرەبی فەلەستین لە نەتەوە یەکگرتووەکان داوای لە ئەنجومەنی ئاسایشی دەوڵەتان کردوە کارو باری پێویست بۆ چارەسەری عادیلانەی مەسەلەی فەلەستین ڕاپەڕێنێ .

● **تایف: مەلیك خالد** بن عبدالعزیز مەلیکی وڵاتی عەرەبی سعودیە نامەیەکی گفتی لە مەلیك حسنی دووەم مەلیکی مەغربەوە پێ گەیشتوە کە راویژ کاری مەلیکی مەغرب گەیاندویەتی .

● **ئیسلام ئاباد :** پاکستان ڕازیبوە بە وەرگرتنی یارمەتیەکی ڕەسمی ئەمەریکا کە ئابووریو عەسکەری دەگرێتەوەو بای سێ ملیارو ٢٠٠ ملیۆن دۆلارە .

● قاهیرە : فلادیمیر بولیاکوفی بالوێزی یەکێتی سۆڤیەت لە میسرو شەش کەسی تر لە کارگێرانی بالوێز خانەکە بە بڕیاری حکومەتی میسر لە قاهیرە دور خرانەوە

Institut Kurde de Paris

دەرکردنی چوار سەنەدی نوێی پشتگرتنی قادسیەی صدام

بانکی مەڵبەندی عیراق بڕیاری داوە کەوا چوار سەنەدی تری نوێی قادسیەی صدام دەربکات . ئەمەش بەڕێز حسن توفیق ئەحمەدی بەڕێوەبەری بانکی مەڵبەندی عیراق بە ڕۆژنامەی (الجمهوریة)ی وتووە کەوا لەبەر ئەوە ... هاووڵاتیان بەگەرمی بەرەو پیری سەنەدەکان چوون .. هەروەها ئەوەشی وتوە کەوا سێ مانگ بەسەر دەرچوونی سەنەدی یەکەمدا تێپەڕ بوو کە شەشەمین سەنەدی تریان دەرکردووە بەڵام لەبەر ئەوەی کە بەشی نەکردووە چوار سەنەدی تری ... وەك ئەو سەنەدانەی تر دەردەکەن ئەمەش هەر ئەمساڵ دەبێ لە کاتێکی تردا کاتی ... ئامادە دەکرێ .

وەزیری ئیش و کاروباری کۆمەڵایەتی لە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەنووسیدا :

باسی دەوری عیراق ئەکات لە بزوتنەوەی وڵاتە بێلایەنەکاندا

لێژنەی خۆئامادەکردنی کۆنگرەی دووەمی وەزیرەکانی وەزارەتی ئیش‌کردنی سەر بە وڵاتە بێلایەنەکان و وڵاتە تازە پێگەیشتووەکان خشتەی ئەو ئیش و کارانەیان ئامادە کردوە کە لە کۆنگرەکەدا پێشنیار ئەکرێ و پیشان لێژنەی ڕێکخستنی کۆنگرەکە ئەدرێ کە لە ٢٥ی مانگی داهاتوودا لە بەغدا کۆ ئەبنەوە .

بەڕێز بەکر محمود ڕەسوڵ وەزیری ئیش و کاروباری کۆمەڵایەتی کە سەرۆکی لێژنەکەیە لە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەنوسی‌دا ووتویەتی ئەو خشتەی ئیش و کارە کە لێی ئەکۆڵرێتەوە لە لایەن وەزیرانی ئیش و کاروباری کۆمەڵایەتی وڵاتە بێ لایەنەکانەوە باسی هاوکاری و ڕاهێنانی ئیش و پیشە دەکات لە نێوان وڵاتە بێلایەن و وڵاتە تازە پێگەیشتووەکاندا . هەروەها باسی تواناو پێویستی دەکات بە پێی تاقیکردنەوەی نیشتمانی و پاراستن و پاراستنی ئاسایش و تەندروستی کرێکاران و هاوکاری نێوان ئەو وڵاتانە لە بواری زیاتر پەرەپێدانی ئیش مسۆگەر کردنداو سیاسەتی کرێ و دروستکردنی بانکی پێوەندی دەربارەی یاسای کۆمەڵایەتی و باروزروفی ئیش‌کردنی کرێکاران .

ئینجا باسی ئەوەی کردوە کە ئەو لێکۆڵینەوانە تاقیکردنەوەی عێراقە دەربارەی خانەنشینی و زامن‌کردنی ژیانی کۆمەڵایەتی کرێکاران و پاراستنی ژیانی کۆمەڵایەتی بۆ مسۆگەرکردنی ژیانێکی خۆش‌گوزەرانی بۆ کرێکاران و لایەکانی تری کۆمەڵ کە پێویستی‌یان بە بەسەر کردنەوە هەیە .

هەروەها سەرۆکی لێژنەکە دەسنیشانی ئەوەی کردووە کە لێژنەکە ئامادەیی تەواوو پێویستی خۆی سازاندووە بۆ کۆنگرەکەو بابەتەکانی و پێکهێنانی لێژنەی تایبەتی بۆ بەرەو ڕووبوونەوەی پێویستی‌یەکانی کۆنگرەکە تا ئامانجەکانی سەر بگرێ و بڕیاری ئیجابیانە دەر بکات بۆ پەرەپێدان و کاروانی بزوتنەوەی وڵاتە بێلایەنەکان تا ژیانێکی بەختیار بۆ گەلانی ئەو وڵاتانە بڕەخسێنرێ بەڕێز بەکر ڕەسوڵ باسی دەوری گرنگی عێراقی کردووە لە بزوتنەوەی وڵاتە بێلایەنەکاندا بە سەرۆکایەتی سەرۆك صدام حسێن و ڕەنجدانی تاکو بزوتنەوەکە ببێتە هێزێکی بە دەسەڵات و توانادار بۆ بەدیهێنانی ئاوات و خواستەکانی ئەو میللەتانەی باوەڕیان بە ئازادی و دیموکراتی و بێلایەنی هەیە بۆ پاراستنی ئاشتی و هیمنی لە جیهاندا تا کۆمەڵگای مرۆڤایەتی خۆشبەختی وەدی بێنێ . لەو کۆنگرە ڕۆژنامەنوسی‌یەدا بەڕێز عبدالحسین مسلم وەکیلی وەزارەتی ئیش و کاروباری کۆمەڵایەتی سەرۆکی دەزگاکان و نوێنەری ڕۆژنامەو ئاژانسی دەنگوباسی عێراق و ئێزگەو تەلەفزیون ئامادە ببوون .

لێژنەکەش نوێنەری تونس و بەنگلادیش و پەنەماو سری‌لانکاو کوبای تیا بوو .

پڕۆژەی زێرابی هەولێر

لێپرسراوێك لە شارەوانی هەولێر ، بە پەیامنێری « هاوکاری » ڕاگەیاند کە لەم ڕۆژانەدا دەست بەجێ‌بەجێ‌کردنی پڕۆژەی زێرابەکانی هەولێر دەکرێ ، ئەم پرۆژەیە (١٢) ملیۆن دیناری تێدەچێ و کۆمپانیایەکی بێگانە جێ‌بەجێی دەکاو ، واچاوەڕوان دەکرێ لەماوەی سێ ساڵدا تەواو بێ ، هەروەها لێپرسراوی ناوبراو وتی : بەتەواو بوونی ئەو پرۆژەیە هەموو کێشەکانی ئاوی پیس و هەروەها باراناویش چارەسەر دەکرێ و ، هەولێر بەرگێکی نوێی پاك و خاوێن لەبەر **نووسینگەی هەولێر :**

بەڕێز عزة ابراهیم جاوی بە هەردوو سەرۆکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن و یاسادانان لە ناوچەی ئۆتۆنۆمی دەکەوێ بانگ کردن بۆ گۆڕینی شێوازو ڕێبازی ڕاپەڕاندن

بەڕێز عزة ابراهیم جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش دووپاتی کردەوە کە پێویستە بەزۆری بایەخ بدرێ بە بەیەکگەیشتن لە نێوان مەڵبەندو دەزگاکانی ئۆتۆنۆمی کەوا بە گوێرەی ڕێڕەوە بنەڕەتی‌یەکان و لەگەڵ مەبەستە بیری و بیروباوەڕەکاندا بگونجێ و بەرەو پێشەوەی بەرێ و ئەمەش بەگوێرەی ئەو یاساو شێوازانەی کە بۆ قوڵکردنەوەی ئەم تاقیکردنەوە شۆڕشگێڕی‌یە دەکرێ لە ژیانی گەلی عیراقماندا .

لە چاوپێکەوتنەکەیدا بەبەڕێزان هەردوو سەرۆکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن و یاسادانانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی و کاربەدەستەکانی دەزگاکانی بەڕێوەبردن دووبارە وتی کەوا هەستکردنی گشتی بەلێپرسراوێتی مێژوویی و نیشتمانی لە بنەڕەتدا پێویستی بەکارهێنانی دەسەڵات دەگرێتەوە لە سنوورێکی بەرین و دورتردا لەو سنوورە تەقلیدی‌یەی خۆی ئەمەش بەتایبەتی ئەوەی کە پەیوەندی بە ڕاپەڕاندنی بەرنامەی گەشەسەندنی نیشتمانی و نەتەوەیی‌یەوە هەیە کە کار دەکاتە سەر دروستکردنی مرۆڤی دەروونی و شارستانێتی ، چونکە تاقیکردنەوە شۆڕشگێڕی و بەرزەکانمان لە وڵاتی عیراقدا لە بنەڕەتدا مەبەستی دروستکردنی گەشەپێدانی شارستانێتی مرۆڤایەتی‌یە ئامانج و نیازی مرۆڤە .

داوای لە کار بەدەستانی دەزگا بەڕێوەبەرێتی‌یەکانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی کرد کەوا هاریکاری بکەن و بگونجێن تێگەیشتوانەو سووربوو بۆ بەکارهێنانی باشترین دەسەڵات بۆ ڕاپەڕاندنێکی وردی ئەو بەرنامەیەی گەشەسەندن و پەرەپێدانی هەڵسوڕاندنی بەرپرسیارێتی و پێویستی سەرشان بەشێوەیەکی باشتر .

هەروەها بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش وتی لەبەر ئەوەی کە لێپرسراوێتیمان بە شێوازێکی نوێ و نایاب دەبەین بە ڕێوە بەکردارو کاریگەرێتی بەشداری کاروانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی گۆڕین و پێشکەوتنی بەرەو ئەو ئامانجانە دەبەین کەوا دەمانەوێ لە چوارچێوەی خەباتی نیشتمانی و نەتەوەییماندا وەدیان بهێنین .

بەڕێز عزة ابراهیم داوای لە کاربەدەستانی دەزگاکانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی کرد کەوا شێوازو جۆری ڕاپەڕاندن و چاودێری کردنی کاری تەواوکردنی مەیدانی بە جۆرێك کەوا خزمەت و بەختیاری گەلی عیراقمان کە ناوچەی ئۆتۆنۆمیدا وەدی بهێنێ .

لە چاوپێکەوتنەکەدا بەڕێزان عبدالفتاح محمد امین ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش وەزیری حوکمی ناوخۆیی و هاوڕێ عبدالله فاضل ئەندامی سەرکردایەتی قوتری و ئەمینداری نهێنی نووسینگەی ڕێکخراوی باکووری حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست و هاوڕێ علی حسن المجید بەڕێوەبەری نووسینگەی ئەمینداریتی نهێنی وڵات و بەڕێز وطبان ابراهیم جێگری سەرۆکی شۆڕش و ئەمینداراە گشتی‌یەکانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی ئامادە بوون .

بەڕێز عزة ابراهیم جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش داوای کرد کەوا زانکۆی صلاح‌الدین لە پارێزگای هەولێر دەبێ بە گوێرەی ئەو دۆخە شارستانێتی‌یەی عیراقی مەزنمان بێت بە درێژایی دوارۆژو ئەو ئاخشتە بنەڕەتیانەی زانکۆش دەبێ بە گوێرەی کەلەپوور بێت و ئەو گیانی شارستانێتی‌یەی هەبێ کەوا لەگەڵ مەبەستەکان و ئاسۆکانی دوارۆژماندا دەگونجێ .

ئەمەش لەو کۆبوونەوە فراوانەدا بوو کەوا لە هەولێر ١٢-٩-١٩٨١ گیرا بۆ لێکۆڵینەوەی ڕێبازەکان و پەرەپێدانی ئەو پێویستی‌یە هونەری و زانیاریانەی زانکۆی صلاح‌الدین کەوا بەڕێز عبدالفتاح محمد امین ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش وەزیری حوکمی ناوخۆو هاوڕێ عبدالله فاضل ئەندامی سەرکردایەتی قوتری و ئەمینداری نهێنی ڕێکخراوی باکووری حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست و بەڕێز عبدالرزاق الهاشمی وەزیری زانیاری باڵاو لێکۆڵینەوەی زانیاری هاوڕێ علی حسن المجید بەڕێوەبەری نووسینگەی ئەمینداریتی نهێنی وڵات ئامادەی‌بوون .

هەروەها بەڕێز وطبان ابراهیم بەڕێوەبەری گشتی نووسینگەی بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش و بەڕێزان سەرۆکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن و سەرۆکی ئەنجومەنی یاسادانانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی و سەرۆکی زانکۆو ژمارەیەکی تری کاربەدەستانی پارێزگاکە ئامادەبوون .

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش کاربەدەستانی ڕاسپارد کەوا پێش هەموو شتێ پێویستی‌یەکانی پەرە پێبدەن و تەواو بکەن بۆ دەربڕینی ئەم زانکۆیە بەشێوەیەکی نوێ و ڕووناك بە گوێرەی دۆخی ڕاپەڕینی زانیاری و شارستانێتیمان .

پڕۆژەی نوێ لە دهۆك و سلێمانی

بەڕێوەبەرایەتی خۆجێ‌یەتی پارێزگای دهۆك ڕایگەیاندووە کە (٢٣١) خانوو دروست دەکرێت بۆ نیشتەجێ‌کردنی ئەوانەی سەر بە هێزی ئاسایشی ناوخۆن لە چەند ناوچەیەکی جیاوازی پارێزگاکە . هەروەها دروستکردنی بارەگایەکیش بۆ یەکێتی ئافرەتان لە قەزای ئامێدی و بنکەیەکی ئاگر کوژاندنەوە لە قەزای سمیل .

لە لایەکی تریشەوە بڕیار دراوە لە پارێزگای سلێمانی (٦٠٠) پارچە زەوی تەرخان دەکرێ بۆ خانووکردن لە شاری سلێمانی‌داو هەزارو شەش سەدو پەنجا (١٦٥٠) پارچە زەوی تریش لە قەزاو ناحیەکانی شاری سلیمانی دابەش دەکرێ بەسەر ئەوانەدا کە سەر بە ئاسایشی ناوخۆن تەنها هەفتەی یەکەمی مانگی داهاتوو .

هەفتەی شانۆیی ووڵات لە هەولێر

هەفتەی شانۆیی وڵات لە لایەن لێژنەی ڕاپەڕاندنی ڕێکخراوی مێردمنداڵانەوە لە لە پارێزگای هەولێر لە ٢٢ مانگی ئەیلولەوە پێك‌ئەهێنرێ و تا ٢٥ی هەر ئەو مانگە دەخایەنی و حەوت پارێزگا بەشداری تێدا ئەکەن . ئەمەو لەو کۆبوونەوە فراوانەدا کەوا بەسەرۆکایەتی هاوڕێ سعید رشید نعمان لێپرسراوی نووسینگەی هونەرەکانی ڕێکخراوی مێردمنداڵان کراوە بڕیار دراوە کە داوا لە لیژنەی ڕاگەیاندن بکرێ بەشێکە لە لیژنەی ئامادەکردن ڕێنیشاندانێك بۆ پارێزگای هەولێر کەوا پەیوەندی پێوە هەیە بکرێ . لەگەڵ دانانی نەخشەی دەستەکاندا لێژنەکە دووپاتی کردەوە کەوا لەڕێگەی کارو کردەوەکانی ڕاگەیاندنەوە بەشی زۆری بایەخ بە لایەنەکانی شارستانێتی و شوێنەواری شاری هەولێرو گورج‌وگۆڵی پەروەردەیی بدرێ کەوا لە پارێزگاکەدا بووە لە ماوەی شۆڕش‌دا .. ئەمەو لیژنەکە کۆبوونەوەی دووەمی لە کۆتایی هەفتەی ئاییندەدا دەکات .

وەزیری ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن پێشانگەی نووسراوو چاپکراوی بەڕێوەبەرایەتی ڕۆشنبیری منداڵان ئەکاتەوە

بەڕێز لطیف نصیف جاسم وەزیری ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن لە بینای وەزارەت ڕۆژی ١٠ ئەم‌مانگە پیشانگەی تایبەتی نووسراوو چاپ‌کراوێ کردەوە کەوا بەڕێوەبەرێتی ڕۆشنبیری منداڵان بەبۆنەی تێپەڕبوونی ساڵێك بەسەر جەنگی قادسیەی صدام‌دا دەری‌دەکات .

ئەم پیشانگەیەی کەوا پێنج ڕۆژ دەخایەنی بریتی‌یە لە چاپکراوەکانی بەڕێوەبەرێتی‌و نموونەی نووسراوەکان و بەرهەمەکانی بۆ ئامادەکردنی منداڵ و شی‌کردنەوەی مەبەستەکانی شەڕوو دووپات کردنەوەی نرخی پاڵەوانێتی و نموونەی ئازایەتی و گیانی عەرەبایەتی .

کردنەوەی پیشانگەکە بەڕێزان امل علی الشرقی بەڕێوەبەری گشتی بەڕێوە - بەرێتی ڕۆشنبیری منداڵان و ژمارەیەك بەڕێوەبەری گشتی لەوەزارەتەکەو هاووڵاتیان ئامادەبوون .

ڕوانین و بۆچوون دەربارەی دیاردەی خومەینی

لطیف نصیف جاسم

- ٣ -

ئەوەی ئیستا لە ئێران روو دەدات ، لە کاروباری بەربەستی و ڕاونان و بەندکردن و بیکاری و دواکەوتن و تێك چوونی ڕادەی عەسکەری و سیاسی و ئابووری ، هەموو کاری دیاردەی خومەینین ، واتە عەقڵیەتی خومەینی کە بە مەنتقی پێشینەو دواکەوتن و قین‌بوونەوە بەرامبەر هەموو گەلانی ئێران و بەرامبەر هەموو ئاینەکان و بەرامبەر هەموو کەسان و داموو دەزگاکان دەڕوات ، ئەمەش نموونەی بەرنامەیەکی لەڕێ لادەرە کە نموونە سەرەتای کۆتایی خومەینی‌یە لەئێرانداو لەوانەشە ئەم دیاردەیە بەحاڵەتێکی گومان‌کردن لەئاینی ئیسلامی پیرۆز بگۆڕێ ، لەمەوپێش ئەوەبوو سەرۆکی تێکۆشەر صدام حسین لە کۆبوونەوەیەکدا مەترسی ئەو ڕوانینەی دووپات کردەوە کە لەئەنجامی پەردە داماڵین لەڕووی دیاردەی خومەینی‌دا دروست دەبێت و لادانی لەڕێ ئیسلام چۆن وا دەکات ، گومان‌کەرەکان لەئیسلام سەرنەکەوتنی دیاردەی خومەینی دەکەنە پەردە بۆ پەلامار بردنە سەر ئیسلام ، بەڵام ، پێویستە کاری بەردەوام بکرێ بۆ جیا کردنەوە لە نێوان حاڵەتی ڕاستەقینەو بەرنامەی ڕاستەقینەی ئیسلام و ئەو حاڵەتەی دیاردەی خومەینی هینایی و ئەو ئەنجامانەی لێیان دروست بوو .. تا دوایی ئەو شتانەی بەرچاومان خستن ، بەرامبەر بەمە ئەوەی لە عیراقدا هەیە . عیراق بەدرێژایی دوو ساڵ ، لەحاڵەتی بڵندی و ئاوەدانیەکی بێوێنەدا دەژی ، بۆ نموونەو لەکاتێکدا عیراق لەجەنگیکی تونده و فراواندایە کە درێژی بەرەی جەنگەکە زیاتر لە (١٢٠٠ کم)ە لە ناو سنووری عیراق و ئێراندا ، کاری جەنگ بە لێهاتویی و توانایەکی باڵای واوە ڕادەپەڕێنی بە هیچ جۆرێ باس ناکرێ ، عیراق لە کاتێکدا لە جەنگدایە ، ڕێ ڕەوی گەشە سەندن و باری ئابوری بەشێوەیەکی نائاسایی دەڕوات ، هەرچەندە تەقەڵلای بەشەری زۆری رووی کردۆتە بەرەی جەنگ و بەراستی چونەتە ریزی جەنگینەوە چی لە جەنگاوەرانی سوپای میللی یان سوپا لە ئیحتیات و سەربازەکان و هی تر ، کاری هێمنی و ئەهونی و ئاوەدانی بێ‌سنوور کە لەوڵاتدا هەیە بەڵگەی ڕاستی ئەو بەرنامەی فیکری و ئایدولۆژی‌یەیەکە سەرکردایەتی مەزنی سەرۆکی فەرماندەمان صدام حسین هەیەتی .

پەیوەندی نێو دەولەتان و سیاسەتی دەرەوەی وڵات ڕاستی و ڕێکی ئەو بەرنامەیە دووپات دەکاتەوەو ئەوە دووپات دەکاتەوە کە وڵات توانایەکی باڵای هەیە لە سەرکردایەتی و سەرپەرشتی کردنی کاروباردا ، ئەو کونگرە دەولەتیە یەك لەدوای‌یەکانەو بەشداری سەرۆکی فەرماندە لەزیاتر لەکونگرەیەکی دەولەتان و عەرەبی گرنگداو بەشداری سەرکردەکانی حزب و دەولەت لە دەرەوە لە کونگرە دەولەتیەکانداو سەردان و چالاکی ترو پێشکەوتنی سەرجەمی ژیانی کومەڵی عیراق هەموو بەڵگەن لەسەر ڕاستی بەرنامەی فیکری و ڕاستی بەرنامەی ئایدۆلۆژی و ڕاستی ئەو ڕێگا سەرکردایەتیە مەزنەی سەرۆکی فەرماندە صدام حسین هەیەتی .

ئێمە نامانەوێ خۆمان بخەینە ناو بەراورد کردنی ئەوەی چی لەئێران و لەعیراقدا روو دەدەن ، چاودێری کاری سەرنجدەر تێکڕایی دەزانێ و لەماوەی ئاگاداری کاری ڕۆژانەوە هەست بەو جیاوازیە دەکات لەنێوان

بروانە ل : ٧

بروسکەی وڵات

ساڵی دلێری و سەربەرزی

بارام

● **بەنی سەدر ، لەم ڕۆژانەدا بە ڕۆژنامەنووسێکی وتبوو : زۆرمان هەوڵدا خومەینی بهێنینە سەر ئەو ڕایەی واز لە سیاسەتی بڵاوکردنەوەی (شۆڕشە !!)کەی بهێنێ ، بەڵام خومەینی بەقسەی نەکردین و بەخۆی و تاقمەکەی دەوروبەری لەسەر گەمژەیی خۆیان بەردەوام بوون و ، ئەوەبوو هەر ئەوانیش بوونە هۆی داگیرسانی شەڕ لەگەڵ عیراقداو ، هەر ئەوانیش حاڵی‌حازر بەرامبەر بەردەوام بوونی لێپرسراون .**

● قسەکانی بەنی سەدر تەواو .

● هەموو ئەوانەی لەراستی لانادەن و بەبێ‌کینەو رق بیردەکەنەوە ، لەبیریانە کە لەیەکەم ڕۆژی دەست‌پێ‌کردنی دەست درێژی‌یە ناڕەواکانی رژێمی خومەینی بۆسەر وڵاتەکەمان ... سەرکردایەتی عیراق هەر ئەوقسانەی دەکردو ... پێی‌وتن : کام شۆڕش بڵاو دەکەنەوە ؟ بامیللەتانی ئێران خۆیان جارێ بڕوای پێ‌بهێنن . ئینجا بکەونە هەڵبەی دەرەوە ... دوایی بەکام ماف و هەق دەتانەوێ سنووری وڵاتان بشکێنن و هەڕەشە لەرژێم و دەسەڵات و قەوارەی میللەتانی تر بکەن ؟!

سەرکردایەتی عیراق وتی : خومەینی کابرایەکی فاشێستی دڕندەیەو ئەوی چاکەیەو بیری ڕووناك و پێشکەوتنخوازی‌ی بێ لە مێشکیدا نیە .. وائێستا ئەوانەی تا دوێنێ لە ژێر عەباکەیدابوون ، هەمان قسە دەکەنەوە ..

سەرکردایەتی عیراق وتی : خومەینی نوکەرو جێ‌بەجێ‌کەری نەخشەکانی ئیمپریالیزم و زایونیزمە .. وا یاوەرەکانی دوێنێی هەمان قسە دووپات دەکەنەوە. .

● دەرکەوتنی ئەم ڕاستیانە ، مۆری ڕوورەشی دەنێ بەرووی هەموو ئەوانەی بەزوڕنای پڕوپاگەندەی دوژمنانی عیراقی سەربڵند شان هەڵدەتەکێنن ، لە تێپەڕبوونی ساڵێکیشدا بەسەر جەنگی بەرگری نیشتمانیماندا نیشانەی سەربەرزی و دلێری دەنرێ بەشان و سینگی ئەو سەربازو نیشتمان پەروەرانەی دەنگیان لەگەڵ دەنگی ڕەوای نیشتماندا بوو ...

دەستە گوڵی دڵسۆزی و وەفاداریش پێشکەشی یادی هەموو ئەو ڕۆڵە ئازاو نەبەردانە دەکرێ کە خۆیان بەقوربانی نیشتمانی دێرینی کوردو عەرەب کرد .

ووتەی لاپەڕە

کۆڕەکەی گۆڤاری «بەیان»و هەنگاوێکی پێشکەوتوو

ئەو کۆڕە فراوانە ئەدەبی‌یــەی دەزگــای رۆشنبیری‌و بلاوکردنەوەی کوردی بە ناوی گــۆڤاری (بەیان) بۆ باسی کورتە چیرۆکی کوردی بەســتی ، دارادەیەکی پیرۆزو دەستپێشکەری‌یەکی چاکــە لــە مەیدانی پەرەپێدان‌و بە گوڕخستنی بزووتنــەوەی چیرۆکی کوردی‌دا ، مژگێنی دوا رۆژێکی رووناکــی ئەدەبی کوردیمان بە گشتی‌و چیرۆك‌و کورتە چیرۆك بە تایبەتی بە گوێی نووسەران‌و ئەدەب دۆستان‌دا دەدات .

● بەشداربوانی کۆڕەکە کە بریتی بوون لە ژمارەیەك رەخنەگرو چیرۆکنووس ـ ئەگەرچی لەبەر هەندێ هۆی تایبەت بە خۆیان چەند مامۆستایەك نەیان پەڕژا بوو بێن ـ بە پێنج دانیشتن بەڕێ پەری سەربەستی‌و وورد بینی‌و دڵسۆزی‌یەوە لە (١٤) بابەتی زۆر گرنگیــان تاوتوێ‌و دووتووێژو دەمەتەقێیان کرد ، کە بابەتەکان بە گشتی لە شادەماری چیرۆکنووسی‌و بزووتنــەوەی چیرۆکی کوردی دادەنران‌و گشتیان ئەو پرسیارانەن کە رووبەڕوومان راست بوونەتەوەو داوای وەڵام دەکەن .

● ئەم کۆڕە بە پێزەش دەرگا کردنەوەیەکە لــە رێی (دیداری چیرۆکی کوردی) کە دەزگاکەمان بــەم زووانە رێکی دەخات ، ئەوسا جگە لە نووســـەرانی چیرۆکنووسان گــەلێ ئــەدەب دۆســتی خوێندەوارانیش بە گشتی بەشداریی تێدا دەکــەن‌و لێی بەهرەمەند دەبن .. ئیتر تــا ئەوسا داوا لە نووسەرانی شارەزاو رەخنەگرانی مەیدانی چیرۆك دەکەین کە زیاتر بەرەو پیری بانگــەوازی دەزگاکەمانەوە بێن‌و لێکۆڵینەوەی باسەکانیان رەوانــە بکەن‌و تا زوو بە زوو کاروباری پێویست رێــك بخەین‌و دیدارەکە ســەر بخەین .

خۆشەویستی و نامۆیی لە هۆنراوەکانی «بێوەی»دا

عبدالله عزیز خالد

ئەدەب دیاردەیەکــی زیندوی ژیانە و رەنگدانەوەی باری هەڵوێست و چوست و چالاکی تاك و تەرا یــان تێگڕای کۆمەڵگای مرۆڤە... ئەشێ ئاگری بورکانێك لــە تەنیا ناخێکەوە بۆدەورو بەر و کۆمەڵ بتەنێتەوە یان ئەوەتا لە زەمینەی ژیانە فراوانەکەی کۆمەڵەوە ، رۆح و جەوهەری مەبەستێکی گەورە و پیرۆز روو لە ناخی مرۆڤێکــی هەستناسك ـ و هۆشیار بکات ، ئەو دڵەی جــێی خەم و خۆاستە دێڵەکانــی تێدادەبێتەوە ئامــادەی خرۆشاند و هەژاندنێکــی سروشــتــی‌یە و ماوە و سانێکــی زۆر گێنگڵــی پێوەدەخوات ، تەنگ بە ژانی ساتەوەختیەکان هەڵدەچنێ‌و ئامادەی لــە دایــك‌بوون دەبێت ، ئاکــام خــۆی رادەپسکێنــێ و داوای ئازادبوونی لێدەکات ... ئا لەو ساتەی هیــوا بــە پەرۆشەوە تاســەی دووری دەشکێنێ ، حەوهــەری مەبەست دەمەێ و بــە خەملیوی لە ئاســوی دەم کەلێکی نا دیار رووە و دنیا فراوانەکە فڕکە دەکــات و بەرهەمی ژانە کــە بــە شێوەیەکی سروشتی لەدایك دەبێت ، ئــەوســا ئــەو بەرهەمە بەرگی تەمــری و ڕەسەنــی لای هەمــوو هاوخەمێکی وەك خــۆی لەبەردەکات و هەریەك لــە ئاستی خۆیــەوە ئــازاری برینەکە لە خۆیاندا دەبینن ، گەلێ جار و لەبەر هــەر هۆیەك بێت هەندێ لــەو بەرهەمانە بشتگــوێ دەخرێن و ئەو دەنگانە کپ دەکرێن ؛ بۆیە گەڕان بــە دوای ئەو بەرهەمانــە دا و هەڵسەنگاندنیــان و ئاراستەکردنی تیشکــی هۆشیاری بۆیان لە کەڵــك خالێ نیە .. . پێم وایــە چاوخشاندێك بە تێگــڕای شیعرەکانی شاعیر (بێوەی)دا قەناعەتێکی تایبەتــی لای رۆشنیر دروســت دەکات بەوەی : شاعیر رەنــگ و دەنگی تایبەتی خۆبەتــی‌و ئەهێنێ لە بەرهەمەکــەی بکۆڵرێتــەوەو لەنــاو تــەرازوی ئــەدەبــدا مامەڵەیان لە تەکدا بکرێت.. مــن لای خۆمــەوە وام بێ‌چاکە لەم لایەنانــەی بەرهەمەکە بدوێم کــە تارادەیەکی شیاو پەیوەنــدی ڕاستەوخۆی بە ژیانــی رۆشنبیری و ئەدەبــی سەردەمەوە هەیە ! .

١ ـ (بێوەی) ی شاعیر یەکێکە لەو رۆشنیرانــەی هۆشیارانە مامەڵەی لەگــەڵ زمانی ئەدەبی سەردەمــدا کردوە و زیرەکانە چاکــی دڵسوزی لێ‌هەڵمالیــوە و دوور لە گیانی ناوچەپەرست تەنگەبەر و دەمــارگیــری بەرچاو کوێر هەنگاوی رووە و ژیانــی رۆشــنبــیــری سەردەم و زمانی یەکگرتوی کوردی ناوە و بە شێوەیەکی گشتی رووی لە زمانــی ئــەدەبی کوردی کــردوە و شیعرەکانی پێ‌هۆنیونــەتەوە ... ئەو هەنگاوەی شاعیر لەم رووەوە ناوێتی هەر لــە سەرەتای ژیانە ئەدەبیەکەیەوە سەری‌هەڵداوە ، بــە هەوڵێکی بێ‌نیاز و کارێکــی پیرۆز و دڵسوز دادەنرێت و من لەئاستی خــۆمــەوە دەم‌خۆشی لێ دەکەم و هیوام وایە وەك نمونەیەکی بــەرز چاولێ‌کەری لێ‌بکرێت ، ئێستا با بزانین (بێوەی) چــۆن و کەی بەکــەم شــیعری هۆنیوەتەوە ؟ . لەم رووەوە با تەماشایەکی دامێنــی لاپــەڕە (١١٤) ی دیوانەکەبکەین کە دەڵی (ئەم هونراوەیەم چەن تایبەتیەکی هەیە کە لە هونراوەکانــی ترا کەمترە ، مەســەلەن ئەمە یەکەم هۆنراوەیە کــە لە تەمەنما نووســیومەوە سەرچاوە و پێشەنگــی هۆنراوەکانمە . . . دووهەم : ئەوەتە لە رووداوێکــی ڕاستەقینەوە ســەرچاوەی گرتووە ، لەم کاتەشا تەمەنم ١٤ ساڵ بوو چونگە لــە ساڵی ١٩٤٥ دا نوسراوە وە من لە ١٩٣١ ز هاتومەتــە رووی دنیا) ئەمەش ئــەو شیعرەیە :

شەماڵ دەخیلم شەماڵی
بەهــار
ئەم چەپکە گوڵەم ببەرە
بۆ یــار
بەش سەیری بکا یاری
دلبــەرم
بێتەوە یادی پارچــەی
جگــەرم
تەماشا بکاو بڵــێ بە
هــارە
خۆ ئەمە فەسڵی گوڵ و
گوڵزارە
دڵدارەکەی ئەو ئەڵێن
لە سەرە رێگەی هاتــو
نەهاتــە

.. ..

دووەم : روونبینــی شاعیر لە ژیاندا : گــەر شەن و کەوی دارشتنــە فکریەکەی یەکەم شــیعری بێوەی بکەین هەســت بەو ڕاستیە دەکەین کــە شاعیر لە گەڵ ئەو شێوەی روون و ساکارە فیکریــەی هەبەتی کەچی هەســت دەکرێت وێڵی دۆزینەوەی قوڵبوونەوەی فەلســەفەی ژیانە ... دیارە گیرسانەوە بەسەر لوتکەی هەر بیرورا و فەلسەفەیەکی کــۆن و نوێ ئەم ژیانە هەروا لــە گۆترە پێــك نایــەت و پێویستی بە گەلێ هــەل و مەرجی تایبەتی هەیــە کە ئەوەش پــەیوەنــدی ڕاستەوخۆ یان لابەلای بــە گەلێ لایەنی خۆپێگەیاندن و بەروەردەیی‌یەوە هەیە کــە هەر یەکەش لەو دوولایەنــە بار و دۆخی رامیــاری و دیاردە کۆمەلایەتــی باو و دروستکراوەکانی سەردەم ڕۆڵی‌خۆیان دەبینی ئەمــەو سەرەڕای مل ملانــی نــاو کۆمەڵگا و قوناخە یەك بــە دوای یەکیەکانی مێــژوو کاریگەرانە دەوری خــۆیان حەبینن

بۆیە باشتر وایە لــە ڕوانگەی ژیانی شــاعیرەوە ئاشنایەتــی لە گــەڵ شیعرەکانیدا پەیدا بکەین .

ئاڵۆزی و گــۆڕانــی کت و بڕ وەك دیاردەیەکــی زەق لە ژیانی شــاعیردا هەست پێ دەکرێ ، من لای خۆمەوە لە چەپەری بۆچوونی خۆمەوە نیگای ئاڕاســتە دەکەم :

أ ـ هەستی نامۆیی کــە میوانی ژیانە دەربەدەریەکەی شاعیــرە و ئاوێتــەی خۆشەویستی خاك‌و لانەی لە دایك‌بوونی بووە و سەودا سەری کونج و کــۆلان و سەرکانی و ژێرسیبەری ئەو دارگوێزانە دەکات کە دەیان یاد و بیرەوەری منالــێ و هەرەنی هەرزەیی لە گەڵیاندا هەیە و بە دوورکــەوتنەوە لیبــان دڵ لــە دەردی گرفتەکانی دەناڵێنێ .. ئاخۆ ناڵینی دڵی ئەو قوڵپــی سەرچاوەکەی بێت کــێ گوێ لە تریەی دەبێت ؟.. دیارە کار گەشتیۆتە پــا کێوی (بینادڵ) بۆیــە خۆشەویستی کردگــار و عەشقی بێ‌گەردێتی لــە خودی جەستەدا دەتوێتەوە و بەرە و راستە گوزەرێکــی دی رایێچمان دەکات بــەر لەوە نیگاو بۆچــونمــان ئاراستەی ئەو هەوارگــە نۆی‌یەی شاعیر بکەین بــا کەمێك گوێ بۆ چرپــە و شێوەنی ناخی دەرونــی

ـ ری زار و غەمباری ئەکــا
گرە چۆن شیوەنو زاری ئەکا
چۆن ..کالای دەردی دوو
ری زار و غەمباری ئەکــا
خۆ ئەگەر من دوور لــە
تۆبم خاو و ئارامم نیــە

لەو چوارینەی شاعیردا هەست بە زمانیکی شیعری بێ ل٨٦ بێ گریەو گۆلــێ ڕەوان دەکەین‌و زۆر بــە شێوەیەکی ئاسایی لە حالــی ژیانە بێ‌نەوایەکەی خــۆی ئاگادارمان دەکــات و دەری دەخات کە لــە تاو دووری جێ‌نزرگەکەی باو و باپیرانی چەندە مات و غەمبــارە ، کەچی هەر لە هەمان کۆپلەدا پەل و پۆی بیرورا ئاراستەی ئەو رێبازە دەکات کە خۆی بروای پێیەتی و بەتیلەی چاو ئەو ڕاستیە دەدکێنێ کــە تەواو هۆش و ئاگــای لای دەردی دڵە و دوورکەوتنەوە لە تریەکــەی کــە وەك جیابوونەوەی گیانە لــە جەستە،ئەوا خەو و خۆراك ـو هێمنی لێ‌دەشێوێ و هەر ساتێکیش بەو هیوایە بکــات ئەوا زامەکــەی ســاڕێژ دەبێتەوە ... من پێم وایە دەردی نامۆی و عەشــتە بێ‌گەردە کە لە ناویەکــدا

بڕوانە ل : ٧

نووسینی کمال عبدالله قادر

هەر کە منالان لە دەرەوە ناوی مام خدریان هێنــا ، شەژای ، وەك چۆن لــە بێ ئاگاییەك بترسێنن . پەیدە لەسەر ئازارەکانــت هاڵدرایەوە .. تەنگیــان پێ هالچنی‌ووێنەی دەستەیان‌و پەجە ئەستوورەکانی ئــەوت هەوە بەرچاو ، شریقەی رومەتەکانت هاتە گوێ . بێ‌ئۆشی ئەو کاتانەشــت هاەوە بیر کە چۆن لــە زێ دەستیدا دەبوویتە کەچە پەڕۆك ، شەوو ڕۆژێــك لە نێو جێگەتدا ڕادەکشای ، بەرت وەدونیایێ نەدەما .. بچ‌وکترین خەمی ئــەو ، کرێکی مەزنی سەرشــێت بو ، نەدەوەستا ، تەنیــا لێدانی تۆ شەرابی مەستکەری ئەوبوو . قەتاو قەت بەزەیی پێت نەهاتۆتەوە ، لەســەر ئەو هەموو ماندووبوونەش کە لە چارەت نووسراوە ، هێشتا ئافەرینێکت پــێ نەدراوە .. بەلای خۆتەوە بەگجاردڵسۆزیت کەچــی تەمەنی گەشت بەرەو کزی دەڕوات ، ئەویش هەستی پێ ناکات .. ئاشنایــت لەگەڵ سەدان نەخۆشیدا کردووە . بەقەد مــووی سەرت حەب‌و دەرمانــت خواردووە . تەنیا قاچەکانت نەخۆشییان پێوە دیارە . . بن پێیەکانت هەمــووی بوونەتە بزماری گۆشتین‌و بە ئەگزیماش داپۆشراوە ، هەموو رۆژێ رۆن دەخەیتە نێو قەڵشەکانیان‌و بە ئاگر دەیان سووتێنی .

سەرەوەی قاچیشــت رۆماتیزم دایگــرتــووە ، لەوانەیە ئیفلیج ببیــت‌و زێدەتر کۆڵەوار ببیت . . هەموو خەمێکت دەکەیتــە تۆپەڵە رقێك‌و لە ژێــر پێیەکانتا بە قایــم دەری دەپەڕێنیتە نێو ماکینــەی درومانەکەت ، تەقە تەقــی ماکینەکەو دەنگی شــەق‌و شەڵاقی ئەو پێك دەچــن ! پێدانی ماکینەکەت خێراتــر دەکەی ، دانــەکانیشــت لەگەڵیدا جیرەبان لێوە دێ . تووڕەییەکەت هەڵدەچــێ‌و کپ دەبێتەوە .

کاتێ هەســت بە ئازارو تێك‌چوونی قاچاکانــت دەکەی ، رقت لە ماکینەکــە دەبێتەوەو بە سەریــدا دەهارێنی :

ـ ئای کە لە کەڵکت خستم .

لەگەڵ ئــەوەشــدا ماکینەکەت خۆش دەوێــت چونکە سەرفرازی کردوویت ..ئەوەتا ئەمڕۆ باشتریــن بەرگ‌درووی ئــەو ناوەت لێ دەرچووە . سەرت لــە هەموو جۆرە دوورمانێــك دەردەچێ . بگرە لە جلــی منالانەوە تا ئاین‌و ئۆینــی پیرەمێردان . هەر کە جلی بووك‌و زاوایێکت بۆ دەهێنن ، تێرو پڕ لێی ورددەبیتەوە . ئەو ڕۆژەت دێتەوە یــاد کاتێ بە خۆت جلە بووکێنیـ یەکەت بۆ خۆت دەبڕی‌و بە دیقەتیش دەتدروی ، بەلاتەوە بوو لە دەست باوەژنــە دایك کوژەکەت ، بە جلــە رەنگاورەنگەکانت دەچیتە بەر ئاوێنە ، بــە ئارەزووی خۆت لە خۆت ڕادەمینــێی ، بیری یــەکــەم رۆژی گواستنەوەت دەکەیتــەوە ، موچڕکێك بە لەشتدا دێ ، نیشانەی تام‌و لەززەتــی ئەو شەوە خۆشانەیە کــە لە دوارۆژدا دەیبینی . . خەونەکانت نەهاتنــە دی ، ئەمڕۆش کات بە خێرایــی دەڕوات‌و هەست دەکەیــت بوویتــە گیانداریکــی سەر لێشــێواوی نێــو دارستانێکی چڕو خاوەنــی نێچیرەوانێکــی نامــۆ .. سەرت بۆتە گۆڕەپانــی زەماوەندێکی بێ‌زاوا ، بــە شاری جنۆکەو حیتە حیتی شێتەکان دەیشوبهێنی ! بۆتە سەرچاوەی ئــارەزووە مردووەکانت . . چ بکەیت؟ هەموو لایێکت شــوورەی ئاسنینە ، تەنیا قسەیەك ، کارێك بەهەر شێوەیێ بێت بەسە بۆ ئەوەی ماڵــت وێران بکات..تۆ بەخسیری ئەژدهایەکــی ترسناکی ، بەلایەوە زۆر ئاسانە ملــت بگرێ‌و پەنجەی بێ بەزەیــی تێدا بباتە خــوارەوە ، زمانت لە دەمــدا شــۆڕ بکاتەوە . ئەگەر چی چەندەها جار وای لێ کردووی بــەڵام لە بەختی خۆت هەمــوو جارێکی وا خەڵك هاتوونەتــە ڕەوانیت‌و لە ژێر دەستی ئەویان دەرهێناوی . لەگەڵ ئەوەشدا لە بــن گوێنــا دەیچرپاند :

ـ وس‌بە .. ئەگەر نــا تەڵاقت دەدەم !

تەڵاق .. تــەڵاق ..

تــەڵاق .

(مەترسییەکی چەند گەورەیە خودایە .. خۆزگــە تەڵاق مردن بوایە !)

لە قەڵشی دەرگاکــەوە سەیرێکی دەرەوەت کرد .. لە دوورەوە ئەوت بینــی بەشێتێکی دەست وەشێنت هاتە بەرچاو . دایکــی ئەوت بە گێڕانەوەی دەمــی کەسێك هاتەوە بیر :

(هەر چوار پەلیان ، لە ژوورێکی تاریك ، بــە زنجیرێکــی ئەستوور بەستبۆوە .. کاتێ لــە هاڕژنی دەدا ئــەو ناوەی هەموو دەهژاندەوە . دەمی هەموو کەسێکی ئەو دەورو بەرەی لە جــوولانــدن دەوەستاند . لەگەڵ هــەر زیرەیەکیدا خوێن‌و خیزاوی لە دەمدا دەردەچوو . تــا خدرۆکەیان دەبردە لای ئینجا دەوەستا . خدرۆکە وا بەخێو کرا . ئە دایکیشی مــرد کەس نەیگرتە باوەش خۆی . سەگ‌و کەرو کۆڵانــەکان ئامێــزیان بۆ کــردەوە . بالق نەبوو کردیانە پۆلیس ، خۆیان پێ بەخێو دەکــرد . لەگەڵ ئەوەشدا لە شوێنێکی تەنیایی دەیان نواند . لــە دوایشدا بۆ مەبەســتی خۆیان ، تۆیــان بــۆ گواستەوە) .

(منیان گواستەوە بــۆ (کارەکەری) خۆیان .. لە سەرەتادا بۆیان ڕەخســا ، بەڵام لە دوایدا لەگــەڵ ئەوانیش تێکیــداو دۆو دۆشاوی تێکــەڵ کــرد . ئەوانیش لە چەهــرە شێتاویەکەی ترســانی . ماڵیان لێ فڕیدایە کــۆڵان‌و دەرگای دەرەوەشیان لەسەر قەپات کرد .. لەو ڕۆژەوە تا ئەمڕۆ چاوی بە ماڵــێ باوکی نەکەوتووەو هەمــوو شیانی بە دوژمنی خــۆی دەزانێ) لە قەڵشتەکــەوە تەماشایەکی ترت کرد .

(کــوا ئــەو ڕۆژەی چوارپەلی تۆش ببەستنەوە؟)

دڵنیا بوویت بێتە ژوورەوە لێدانێکت پێ دەکەوێــت . ئێدی پێویست ناکات زمانت شیرین کەیت‌و رووت خۆش کەی . هــەمــوو ڕۆژێ ئەمەیە پیشەو کــاری . هاتنەوە.. چاو مۆڕکردن.. گرژبوونەوە .. شت‌ومــەك شکاندن .. هاوارکردن بــە سەرتا . لێدانێکــی بێ پلان .

خەمەکانت تەمەنیــان درێژ بووە .. نای چەنــد پیرەخەمت هەڵگرتــووە . خەڵك بیر لە خۆشی‌و ژیان دەکەنەوە ، تۆش بیر لــەو هەموو مێردانەت دەکەیتەوە کە ئەو بۆتی دۆزیونەتەوە . بە هــەزرەت ڕۆژێکــی لەگەڵیدا پێ‌بکەنی ، هــەر نەبێ برینێکن پێوە تیمــار بکەیت . ئێستا هەمــوو خۆشییەکی ئەم دونیایە لــە چوارچێوەی منالەکانــت دەرناچێ . زۆر خۆشــت دەوێن .. فێری گەلــێ ئیشی پیاوانەت کــردوون . بەیانیان زوو هەڵیاندەستێنی ، یەکێکیــان بــۆ لۆبیــا فرۆشتن ، یەکێکی تر بــۆ کوبە فرۆشتن دەنێرییــە دەوروبەری شارەکەتــان . دڵیشت زۆر بە دوایانەوەیە ، هەموو جارێش بۆ ماوەیەك لە حەوشەکەدا دەوەستی‌و گوێ بۆ دەنگی کوڕە لۆبیــا فرۆشەکەت شل دەکەبــت ئەویش بە دەنگێکی قەبــەو بێ شەرم هاوار دەکات :

ـ لۆبیای گەرم .

لە دڵی خۆتدا دەڵــێی (وەی دایکت بەقوربانــت بێ) ئەگەر پێت شــەرم نەبێت خۆت ئەم هەمــوو کارانە دەکەیت . بــەڵام چ بکەیت ؟ کۆمەڵەکــەت پاسایەکی پشت ئەســتوری وای بە دەستەوەیە هەر بــە دوو ڕۆژ ناوو ناتۆرت بــۆ هەڵدەبەستێ‌و کار لە کــار دەترازێنێ .

مێردەکەت لە دەرگــای

بڕوانە ل : ٧

شنەڕو خوێن‌ڕێژی دەرکەی لەم ناوە
دیسان بە ناوی پاکــی پێغەمبەر
ڕێ‌نیشان‌دەری عالــەم سەراسەر
بە هیمەت‌و هێــز ئەو زانایانە
دڵسۆزن بۆ گــەل ئەم نیشتمانە
بە چەکی پێنــووس والە خەباتن
گشت بۆ بەرزیی هۆز دڵ پڕ ئاواتن
چەکی پێنووســان وا دەنگی بەرزە
دڵی دوژمنی پــێ دێتە لەرزە
ئنجا گــەل گشتی هەڵئەسێ لە خاو
بۆ ڕێی ئازادی ئەڕۆن : ڕۆژو شەو
بۆمبای خومەینــی خانوو ئەڕمێنێ
شیعری شــاعیران دڵی ئەلەرزێنێ
هێزی چەك هەڵگر بــۆ شەڕو خەبات
گیان فیدا کارن بۆ بەرزیی وولات
بژی عێراقمان : گــەل‌و گۆماری
هێزی جەنگاوەر ، سوپاو سەرداری
بەرزیی ئالامــان لەسەر ئالاکان
بای مراد لێ‌بدا تــا ئاخر زەمان
جەنگاوەر شمشێری سەران یەکەر بێ
پێنووس نووسەران ڕمــی جگەر بێ .

حبیب علی میرانی مەنمــی

دەستەو دوعا بۆ عیراق لە قادسیەی نوێدا

هەوارێ بــۆ لــەو پەروەردگارە
دوژمنی خوێنڕێژ ، زوڵم‌و زۆردارە
بن‌و بنچینەی بەدکار دەردێنێ
بە دادپەروەری حەقی ئەستێنێ
وا پەنا بــەرم بــۆ پەروەردگار
پارێزگاری کا عیراقی نــازدار
بۆ دادپەروەریت پەنام هێناوە

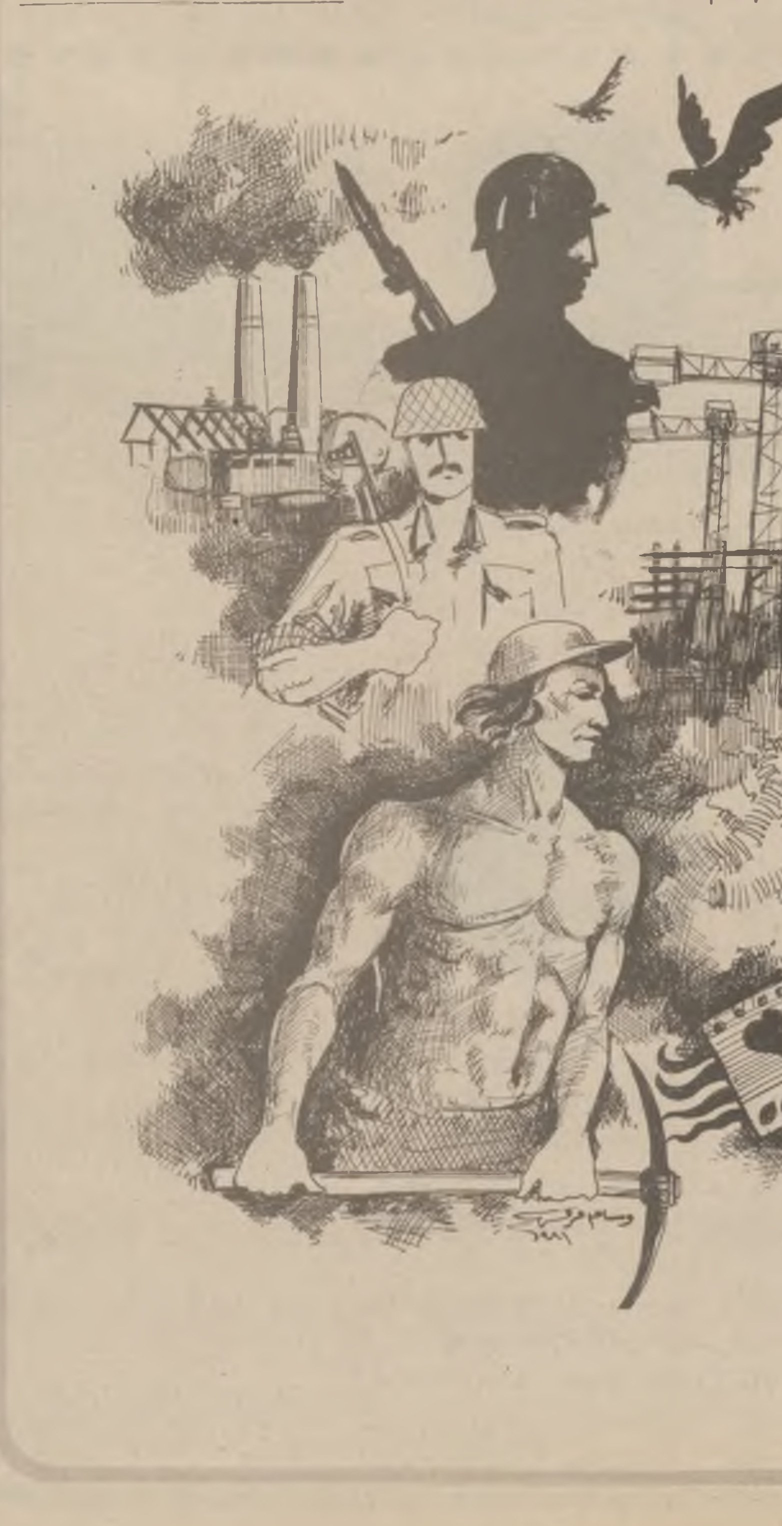

بەرهەم و ژیانی هونەرمەندە بلیمەتەکانی جیهان «میلیە»

بەشی سێیەم

نیگاری (ئەنژیلۆس)

دایکێ خواردن دەداتە منداڵەکانی

ڕەخنەگرەکانی هونەری هاودەمی هونەرمەندی فەرەنسی مەزن میلیە، بەم شێوەیە باسی نیگارەکانیان کردووە :-

«میلیە، وا لە بینەران دەکات، نە وەك تەنیا هەست بە جیهانی دەروون و باری سایکۆلۆژی پاڵەوانەکانی بکەن، بەڵکو لە هەمان کاتیشدا، گوێیان لە چرپەی بوون و چەپەڵەی سروشتیشیان بێت.»

باشترین نموونە، کە قسەی ڕەخنەگرەکانمان بۆ بەرجەستە دەکات، نیگاری بە ناوبانگی (ئەنژیلۆس)ە. کە بووەتە هۆی ناسینی هونەرمەند، لە جیهاندا، ئەمەش پاش ئەوەی ئەم بکلاوەی لە پێشانگایەکی جیهانی پیشان داوە، لە ساڵی ١٨٦٧دا.

نیگاری باسکراو، ژن و پیاوێکی جووتیار دەردەبڕێ لە کاتی ڕۆژ ئاوادا، وازیان لە ئیشی هێناوەو گوێیان لە دەنگی زەنگی کلیسەیەو دەستیان بە نوێژ کردن کردووە. نە وەك تەنیا لە جیهانی ئارەقە ڕشتن و ئەرك کێشان و ڕەنجبەرو شوان و سەپان و گاوان و چەوساوەکانی دەربڕیوە، بەڵکو لە هەمان کاتیشدا کامەرانی ئیش کردن و جوانی هەوڵ و تەقەلا بۆ دوا ڕۆژێکی کامەرانترو دڵنیایی تریشی بەرجەستە کردووە.

لە نیگارەکانی هونەرمەند، کە زۆر سەرکەوتوانە، چارەسەرکردنی دەربڕینی جیهانی پڕ سۆزو هەستی مرۆڤایەتی ودایکایەتی، تێدا

نیگاری شوانا

دۆزراوەتەوە، ناوی ئەم تابلۆیانە دەهێنین :- (یەکەم هەنگاو، ژنە جووتیارو دایکێك خواردن بە منداڵەکانی دەدا).

ئەم نامەی خوارەوە، کە هونەرمەندی مەزن، بۆ ڕەخنەگری بەناوبانگ (ئەلفرێد سانسێ)ی نووسیوە، کاتی هاتنی سروشتمان، بۆ بە دیار دەخات و تیشك دەخاتە سەر چنینەی پەیدا بوونی ناوەڕۆك :- «ئەو کاتەی مرۆڤ لە ژێر سێبەری دارێکدا، حەساوەتەوەو سەیری سروشتی ڕەنگین دەکات و دڵی بەم دیمەنە خۆشە، لەناکاو ئادەمیزادێکی کەساس، کە لە ژێر بارە دارێکی قورسدا، لەبەر دەمت تێدەپەڕێ و یەکسەر دەتخاتە جیهانێکی ترەوەو ئەم ووشانەی (لافۆنتین)ت بەیاد دەخاتەوە :- «ئایا لەو کاتەوە، کە ئەم قوڕ بەسەرە هاتووەتە سەر ڕووی زەمین چ خۆشییەکی دیوە؟! ئایا کەس هەیە، کە لەم مرۆڤە کەساس و نالەبار تر بێ ؟! تۆ کە سەیری ئەم ڕەنجبەرانە دەکەی چۆن ئارەقە دەڕێژن و بە پشتی دەستیان ئارەقەی ناوچەوانیان دەماڵن، هەستی ئەوەت بۆ دێ کە : (نانی خۆیان بە ئارەقەی دەم‌و

محمد عارف

بڕوانە ل : ٢

فەرهەنگی هونەر

(هونەری ئیمپرسیانیزم)

ڕێبازێکی هونەرییە، لە ساڵانی حەفتاو هەشتاکانی سەدەی نۆزدەمدا، لە ئەورووپا بڵاو بۆوەو لە فەرەنسادا، گەیشتووەتە پلەی هەرە بەرزی تەواوی.

ئەم قوتابخانەیە کە بە زمانی عەرەبی، پێی دەگوترێ (الانطباعیە)، لە بەشی تابلۆکێشانا، تەواو پەرەی سەندووەو گەیشتووەتە لوتکەیەکی هەرە بەرز، بەڵام ئەم دیاردەیە، لە هونەری پەیکەرتاشیو

نموونەی نیگارێکی ئیمپرسیانیزمی . هونەرمەند ڕینوار

گرافیکدا زۆر سست تر دێتە بەرچاو.

دەرکەوتنی قوتابخانەی هونەری ئیمپرسیانیزم وەڵامێکی ڕاستەو خۆی قوتابخانەی ووشکی هونەری ئەکادیمیو سرووشتی واتە : بوو.

لە مۆرکە گرنگەکانی ئیمپرسیانیزم، دوور کەوتنەوەیە لە ڕووداو ناوەڕۆك و دەربڕینی سەرپێی (یەك گرتنەوەی ڕاستەوخۆی - هونەرمەندو سرووشت) و پشت بەستان بە هێزی دەربڕینی ڕەنگەکان - بەتایبەتی - ڕەنگەکانی دەرەوەی ستۆدیۆو ناو بیناکانە.

هەروەها : خۆ ڕزگارکردن بووە لە ڕەنگی ڕەش و - قاوەیی توخ و ڕەنگی تراژیدیو بەکارهێنانی ڕەنگی تەنك و ساردو پڕ لە تیشکی ڕۆژو زەمینەی تەمۆ مژاوی.

لە ڕاستیدا ئەم قوتابخانەیە، شۆڕشێکی هونەری مەزن بووە، لە جیهانی بەکارهێنانی ڕەنگ و دۆزینەوەی پەیوەندییە نەژادەکانی.

گەورەترین مامۆستایانی هونەری ئیمپرسیانیزم ئەمانەن : ڕینوار، مۆنیە، سیسلێ، پیسارۆ، ومانیە ●.

بەرهەمی هەڵبژاردە

عیسا حنا

● لە ساڵی ١٩١٩ لە دایك بووە.

● لە قوتابخانەی سەرتاییەوە، دەستی بە هونەری نیگاری کێشان کردووەو لەگەڵ هونەرمەندی عیراقی نەمر جواد سلیم یەکەم پێشانگای هونەرییان لە ساڵی ١٩٣٣ کردووە.

● لە دامەزرێنەرانی (کۆمەڵی برادەرانی هونەر)و کۆمەڵی - رواد -)ە.

● لە دەرچوانی ئامۆژگای هونەرە جوانەکانی بەغدایە. ڕێك کەوتی ساڵی ١٩٥٠.

● خوێندنی هونەریی لە ئەمەریکا تەواو کردووە.

● وەك هونەرمەندی (پۆرترێت) ناسراوە.

پۆرترێتی کچێك .

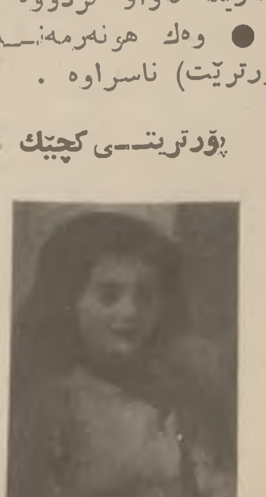

بەشێکی تر لە پێشانگای دارا..

هونەرمەند دارا حمە سعید لەم ڕۆژانەدا بەشێك لەبەرهەمە هونەرییەکانی خۆی هێنایە سلێمانی ولە ڕێگای بەڕێوەبەرێتی ڕۆشنبیری جەماوەرەوە لە هۆڵی مۆزەخانەی سلێمانی پێشانگەیەکیان بۆ ماوەی هەفتەیەك بۆ سازکردو لەلایەن بەڕێز جعفر عبدالکریم پارێزگاری سلێمانی کرایەوەو هاوڕێ نجم عبداللە العراقی ئەمینداری نهێنی سەرکردایەتی پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست لقی سلێمانی ئامادە بوو.

لە ڕاستیدا تا ئێستا لە زوربەی گۆڤارو ڕۆژنامەکانی ولاتدا دەربارەی ئەم پێشانگەیە نوسراوە بۆیە لێرەدا ڕاستەوخۆ دەچینە نێو هەندێ ناوەڕۆك و مەسەلەی تایبەتی بەر هەمەکانی کاك داراوە.

لە تابلۆی ژمارە چواردەدا کە بە نێوی کوردستانەوە پێناس کرابوو ڕایکێشاین بۆ ئەو ڕاستییەی کە بڵێین تا ئێستا زوربەی هونەرمەندەکانی تر کە ویستبێتیان کوردستان لە تابلۆیەکدا دەربڕن زیاتر پەنایان بردوەتە بەر شاخ و دارو دەون ... هتد بەڵام لەم تابلۆیەدا تەنانەت هێمایەکیش بۆ ئەو چەشنە دەربڕینانە ڕەچاو نەدەکرا بۆ ئەمەشی کاك دارا دەڵێ لە ڕاستیدا ئەو چەشنە هۆیانە لە پێش پەیدا بونی مرۆڤەوە لە ئارادا بوون و مرۆڤ چاوی کردوەتەوە بەکسەر پێی ڕاهاتوە بۆیە لێرەدا ویستومە ئەوە پیشان بدەم مرۆڤێکی کورد چۆن لەو شتانە دەگات و هەڵوێستی چییەو چۆن لە ناخیدا ئاراو دەداتەوە .. واتە دەمەوێ دیوە ڕاستەقینەکەو ناوەوەی ئەو مرۆڤە پیشان بدەم.

لێرەش بەدواوە هەندێ لە تابلۆکانی ئەم هونەرمەندە دیسانەوە رامان دەکێشێ بۆ ئەو وتەیەی کە باو پیرانمان وتویانە «سەر دەرچێ ماڵ ئاسانە» چونکە هەندێك لەو تابلۆوانە لەشی گیاندارێکی بە دوکەرتیو چەند پارچەیی پیشتان داوە بەڵام سەرو دەم و چاوی بە پاکی خۆی پاراستوە .. لەم ڕووەشەوە کاك دارا ڕای وایە هەموو شتێك لە مێشك و سەرو کەللەی گیانداردا بەکارەو ئەگەر بەو شێوەیە لەو گیاندارەدا مایەوەو پارێزرا ئەوا دەتوانی ئەگەر لە شوێنی خۆیشییەوە بێت ئیش و کاری ڕۆژانەی خۆی بە ئەنجام بگەیەنێت و بشتوانێ خزمەتی دەوروپشتەکەی خۆی بکات.

لە لایەکی ترەوە هونەرمەند کاك دارا سەبارەت بە گەڕانەوەی بۆ مێژووی کۆن و بەسەر کردنەوەی ئەو شارستانییەتیە کۆنەی ئادەمیزادو بەستنەوەی بەسەر دەمی ئێستاوە لە ڕێگای تابلۆکانییەوە دەڵێ : هەتا مێشك و چاوم زیاتر بکرێتەوەو بەساڵدا بچم زیاتر لە شتی کۆن نزیك دەبمەوە چونکە ئەو کۆنانە مولکی کەس نییەو دەتوانم ڕاستترین و دڵسۆز ترین شتی تیادا بینم بۆ نمونە کتێبە ئاینییەکان بەتایبەتی کتێبی قورئانی پیرۆز کە بەبێ کەم و کورتی هەموو بارو دۆخێکی کۆمەڵایەتیو ئابووریو تەندروستی .. و لایەنەکانی تریش مروڤی باس کردوەو سەر چاوەیەکی وەهایە کە مرۆڤ دەتوانێ لە ژیانی ڕۆژانەیدا بگەڕێتەوە سەریی و کەڵکێکی گەورەی لێ وەر بگرێ.

فریا عبداللە حسین

نووسینگەی سلێمانی

تیپی نەتەوایەتی هەولێر

پاش ڕۆژێکی ڕوناك

دامەزراندنی تیپی نەتەوایەتی لە هەولێر خەونێکی گەورە بو بۆ بەرەو پێشەوە بردنی جولانەوەی هونەری لە شاری هەولێرداو ئێستا ئەم تیپە لە تەقەللایەکی فراوان دایە بۆ زیاتر گەشەسەندنی باری هونەریو لەو ماوەیەی دوواییەدا چەندەها چالاکی هونەری بەخۆیەوە بینی ..

بۆ ئەم مەبەستە چوینە بەڕێوەبەرایەتی تیپەکەو هونەرمەند سعدون یونس جێگری تیپەکە ووتی :

● دەزگای گشتی سینەماو شانۆ ماوەیەك بوو بیری لە دامەزراندنی تیپێکی نەتەوایەتی کوردی دەکردەوەو بۆ ئەم مەبەستەش دانیشتنێکی فراوانی ساز کردو هەموو هونەرمەندانی شارەکە ئەم هەنگاوەیان بە شتێکی پیرۆز دایە قەڵەم بۆ گەشەپێدانی هونەری کوردی، بەتایبەتی ئەو هەنگاوە زیاتر فراوانتر بو بە تەرخان پێداوبست و بارەگای تایبەتی بۆ تیپەکەو کۆمەڵێ هونەرمەندی بە توانای لە خۆی کۆکردەوەو بەردەوامن لە تەقەللای خۆبان بۆ پێش کەش کردنی وەرزێکی هونەری بەو جۆرەی کە کۆمەڵانی خەڵك خواستیانە.

● **تا ئێستا دیارترین بەرهەمەکانی تیپەکە چی**

بوون بەتایبەتی لە بواری شانۆدا ؟

× نۆبەرەی ئەم تیپە شانۆگەری «هەبو نەبو» بوو لە نووسینی قاسم محمدو وەرگێرانی عمر شیخ اللەو دەرهێنانی صباح عبدالرحمن و ئەمەش لە میهرەجانی یەکەمی دەزگای ڕۆشنبیری کوردی پێش کەش کراو پاشان بۆ تەلەفزیۆن تۆمار کرا، پاشان شانۆگەری «محمدو سێوێ»

● **ئەی بەرهەمەکانی ئێستاتان چییە بۆ بەرەو پێشەوەبردنی جولانەوەی هونەری ؟**

× لە ئەنجامی ئەوەی کە تیپەکە نەتەوایەتییە زیاتر بایەخمان بە دەقی کوردی داوەو تا ئێستا چەندەها دەقی کوردیمان بۆ هاتووە، دیارترین ئەو بەرهەمانەش کە لە پلانی داهاتووشمان پێش کەشیان دەکەین دوو شانۆگەریە (وەلی دیوانە)و (مەم و زین).

نووسینگەی هەولێر : شێرزاد عبدالرحمن

گەنجیت مەهابادی دیواری دمدمی رادکەنە ڤە [لە دهوك

دمدمی دا دکەنە ڤە) لەدهوك ل باژێرێ دهوکێ شانو وەك زارویەکێ ساڤا دا دبیتە سەر پێ یا دڤێت وێ ڕێگا درێژ ببریت بەلێ بەمنت ئەوە کو چەند لاوێت خورت ئەڤ بارە کریە ملێ خو هەتا بگەهینە کاروانێ شانویا کوردی ئەڤ گەنجە ژوان سەعید زەنگنە ئازاد صادق عوبدڵلا ئیسماعیل رەفعت رجب زبیر مائی دگەل خیشکێت مە نەوال فەتاح و ئیخلاص جەمیل ولەیلی.

خیندەوارێ بەرێز ل هەیڤا تەموزێ شانویا گەنجیت مەهابادێ دیوارێ دمدمی را دکەنەڤە ل باژێرێ هەولیرێ پێشکیشکر جهێ دل خوشیو رزا مەندیا هەمیا بوو مە باشی زانی ئەم گفتو گوی دگەل دەهینەرو ئەکتەرا بکەین پێشکێشی خیندەوارێت هاوکاری بکەین.

زبیر مائی - نڤیسەرێ شانوێ هێش تاییە بەلێ ئەڤە شانویا سێیە دنڤیسیت.

وەك شانو نڤیسی تە دڤیاچ بێژی یان ئاشکراتی ئەرێ دەرهینەرو ئەکتەرا شیا مە راما تە بکە هینە جەماوەری.

براستی بیرا شانوگەریا «گەنجیت مەهابادێ» گازیە کەو هەوارەکە ژبو هەمی گەلێت ژێر دەست جیهانێ بدەنگەکێ گشتی ئو بۆ برایت مە ئەڤێن ل کوردستانا ئیرانێ خەباتێ دکەن دا ژبن زولم زۆرداریا دوژمنا دەرکەڤن گازیا مە ئەوە کو ملەتێ کورد ل ئیرانێ دگەل هەمی ملەتێت دی ببنە ئێك خەبا تەکا دژ وار بکەن دا دیماهیکێ بۆ خومینیو دەستەکا وی دانن.

براستی دەرهینەر سەیدا ئازاد گەلەك باشی ب کارێ خو رابو هەر وەسا ئەکتەرا هەر چەندە بۆ جارا ئێکێ دهاتنە سەر شانویێ بەلێ شیانن پەردا شەرم و ترسێ بدرینن. ئەڤا من دڤیا بگەهینمە جەماوری ب ڕەنگ دەنگ .. گەهشتێ.

ل دیف دا مە پسیار ژ دەرهینەرێ ڤێ شانوگەرێ کر کرێ سەیدا ئازاد عەبدوللایە.

● **ئەڤ شانو گەریا «گەنجیت مەهابادێ» براستی تۆیێ سەرکەفتی بسووی مە دڤێت بزانین بەحسێ وان زحمەتا بکە ئەڤێت گەتینە ڕێگا تەدا ؟ چەوا تە ئەکتەر پەیدا کرون نەمازە کچ دوو ئەسلوبێ تە دەرهینانێدا سێ تەچوا موعاملەت لەگەل دقێ شانویێ کر یا هەکە تە ئیزافەك هەبیت بێژە.**

براستی ئەز وەك دەر هینە رەکێ گەنج هێش ئەزێ لسەرێ ڕێگێ گەلەك گیرو گرفت کەتنە ڕێکا من، ئەکتەر یێت حە وەك تو دزانی هەمی تازە دهینە سەر شانویێ یە ئەڤ چەندە من عەن قەسد وەکر چنکی من دڤیا هندە گەنجێت داهیناو توانێ خۆ دا ڕێژن جونکی ئەم دێ گەلەك قازانجێ باشە ڕۆژێ ژێ کەین براستە ئەم لڤێ تاقی کرنێ سەرکەتین ئەم شینی بێژم مە هندە ئەکتەرێت نی هاتنە ناڤ شانویێدا.

ئو ناستنگا ژ هەمیا زحمەتر ئەڤا کەیتە ڕێگا مە کو کچ نەبوو بچیتە سەر شانویێ ئەڤە ئەگەرا هندێ یە کو هەتا نهۆ سەح دکەنە وێ کچا دچیتە سەر شانویێ یا سنکە بەلێ ئەز دبێژم کچا دەچیتە سەر شانویێ باوەری یا بخو هەی چنکی دزانیت تورەکێ گەلەك بلندو هێژا پێ هەی ب ئاخفتنێت چەند نەزان نەزمان درێژو مێشك بە تالا کێم نابیت.

تسبەت دەقێ شانویێ بەحسی خەباتا ملەتێ ئیرانێ دکەت دژی دەستەکا خومینێ بەلێ دەق گەلەك جارا یا سست بوو ئەو ژی نڤیسەر هێشی یێ گەنجە

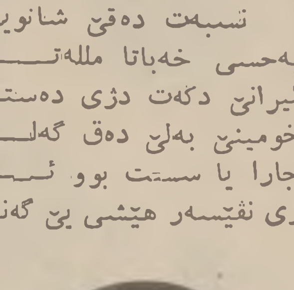

دیماهی هیڤی دکەم ژ برایێت ئەدەیب تایێ دهوکێ یێ ئیکەتییە مە بێ بار نەکەن ژبەرهەمێت نڤیسی یان وەرگێر بشتی هنگێ مە پسیار ژ هەر دوو خیشکا کر نەوال فەتاح و ئیخلاص جەمیل.

● **بۆ جارا ئێکێ هین دچنە سەر شانوێ ئەرێ**

بڕوانە ل : ٧

Institut kurde de Paris

بە بۆنەی دەستپێکردنی ساڵی خوێندنی نوێوە

پەرەپێدانی قوتابخانەکان و دەوری لە پەروەردەو فێرکردندا

کە مامۆستاو قوتابی ، لە بارو زروفێکی چاکو دڵخۆشکەردا دەبن ، لە خانووبەرەی قوتابخانەی نموونەیی هاوچەرخدا ، بێگومان ، چالاکی پەروەردەو فێرکردن بەرەو سەرکەوتن و بەدیهێنانی ئامانجەکانی دەڕوات .

ئەوا ساڵ بەسەر جەنگی دادوەریماندا دژی فارسە ڕەگەزپەرستەکان تێدەپەڕێت و ، عیراق هەروەك و خۆی هەنگاو بەرەو لوتکە دەنێت ، سەربەرزو سەرکەوتووە ، لەناو خۆدا ، دوای ئەوەی پەروەردەی مرۆڤ لەسەر ڕێبازی شۆڕشی ڕێبازی ڕاستەقینەی خۆی گرتۆتە بەر کاری بیناکاری بەردەوام بەرەو پێشەوە دەچێت و هەموو لایەنەکانی ژیانی گرتۆتەوە .

لایەنی پەروەردەو فێرکردن و خوێندن ، لە لایەنە گرنگەکانە . لەبەر ئەوە لە سایەی شۆڕشدا هەموو پێداویستەکانی ئەم لایەنە زامن کراوە، کۆمپانیای گشتی بەڵێندەری خانووەکانی قوتابخانە یەکێکە لەو پێداویستە ڕەخساوانە، ئەرکی ئەم کۆمپانیایە چی یە؟

ئەرکی دروستکردنی خانووە بۆ قوتابخانەکان ، بە هەموو جۆرەکانیەوەو بۆ هەموو قۆناخەکانی خوێندن، ئەم کۆمپانیایە دوو ساڵە دامەزراوە ، خانووی ئامادەکراو لەسەر نوێترین شێواز بۆ قوتابخانەکان ئامادە دەکات . ئێستا ئەم کۆمپانیایە خەریکی دروستکردنی (٢١٦) قوتابخانەیە کە (٨٠) ملیون دیناریان تێ دەچێت .

ئەم پرۆژەیە ئێستا هەر بەغدای گرتۆتەوەو بەپێی نەخشەیەکی ورد کە لەگەڵ پێداویستەکانی خوێندنی سەرەتایی و ئامادەییدا گونجاو بێت .

نەخشەی قوتابخانەکان لەلایەن شارەزایانی تایبەتەوە ئامادە دەکرێت ، شارەزایان لە خانووکردنەوەی ئامادەدا ئەو زەویەی بۆ ئەم قوتابخانە نوێیانە ئامادە دەکرێت پانتایی لە نێوان (٢٨٠٠ ـ ٣٥٠٠) مەتر چوارگۆشەدایە . کە بێجگە لە پۆلەکانی خوێندن، هەر قوتابخانەیەك هۆڵ و ئیدارەو کارخانەیەك بۆ ڕاهێنانی قوتابیان لەسەر ئارەزووی زانستی و هونەرییان .

بەم جۆرە ، شۆڕش ، ڕۆژ بەڕۆژ بەکاری نوێ ، لەسەر ڕێبازی نوێ و لەبەر ڕووناکی باوەڕی پیرۆزیا ، کاری نوێی بەرهەمدار پێشکەش بەگەل دەکات . لە پێناوی ئەمڕۆی کامەران و سەربەرزداو [illegible] ڕووناکترو گەشتر بۆ ئەوەی داهاتوومان . عیراق لەسایەی شۆڕشی مەزنی ١٧ ـ ٣٠ تەموزدا بەرەو بەرزی دەڕوات و لایەنی پەروەردەو فێرکردن یەکێکە لەو لایەنە گرنگانەی ئەم مەبەستە بەدی دەهێنێ بۆیە بایەخی تەواو پێ دراوە .

دەست پێ کردنەوەی دەوامی نەهێشتنی نەخوێندەواری لە سلێمانی

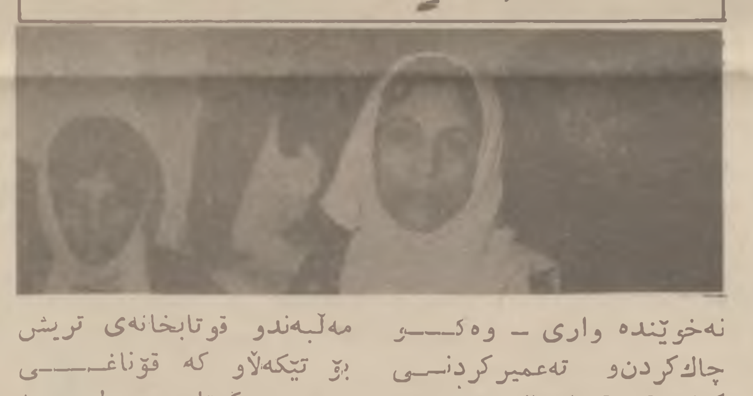

● لە ڕۆژی یەکی ئەم مانگەدا لە هەموو سەرانسەری پارێزگای سلێمانیدا /٤١/ هەزارو /٤٣٣/ فێرخوازی پیاوو ئافرەت چوونەوە مەڵبەندەکانی نەهێشتنی نەخوێندەواری و قوتابخانە گەلیەکان .

● لەم ڕووەوە بەڕێز ناظم حسین وەلی بەڕێوەبەری نەهێشتنی نەخوێندەواری لە سلێمانی وتی :ـ

× لە یەکی ئەم مانگەداو لە هەموو سەرانسەری پارێزگاکەدا دەوامی فێرخوازەکانی مەڵبەندەکانی نەهێشتنی نەخوێندەواری و قوتابخانە گەلیەکان دووای پشوی هاوینەیان دەستی پێ کردەوەو ئێمەش هەر لە پێش دەستپێکردنی ئەم دەوامەوە توانیمان گەلێ کاروبار بکەین بۆ بەدیهێنانی هەموو پێداویستی و هۆکانی سەرکەوتنی هەڵمەتی نیشتمانی بۆ نەهێشتنی نەخوێندەواری ـ وەکو چاککردن و تەعمیرکردنی گەلێ لە قوتابخانەو مەڵبەندەکان ، لەگەڵ مسۆگەرکردنی هۆی گواستنەوە بۆ مامۆستاکان لە ئۆتۆمبیلی دائیرەی خۆمان و دائیرەکانی تری دەوڵەت لە پارێزگاکەدا .

وە ژمارەی فێرخوازەکان کە ٤١ هەزارو ٤٣٣ فێرخوازی پیاوو ئافرەت بوون چوونەوە ٤٧٠ مەڵبەند قوتابخانەی گەلی پیاوان و ٢٣٨ مەڵبەندو قوتابخانەی ئافرەتان و ٣٢ مەڵبەندو قوتابخانەی تریش بۆ تێکەڵاو کە قۆناغی بنەڕەت و کۆتایی لە نەهێشتنی نەخوێندەواری پۆلی چوارو پێنج و شەشیش لە قوتابخانە گەلی یەکان .

● **هەروەها زیاتر ڕوونی کردەوەو وتی :ـ**

× وەهەر بە بۆنەی دەستپێکردنەوەی دەوامەوە لە هەموو مەڵبەندو قوتابخانەکاندا ئاهەنگی تایبەتی ساز کراو هەموو مەڵبەندو قوتابخانەکان رازێنرانەوەو دروشمی تایبەتی بەم بۆنەیەوە هەڵواسراو بە شێوەیەکی گشتی بەرنامەیەکی ڕاگەیاندنی تایبەتی بەڕێوە بوو لە گەلێ چالاکی و جموجوڵی جۆراوجۆر لە سازدانی گەلێ کۆڕی ڕۆشنبیری فراوان بۆ فێرخوازەکان بۆ چوونەوەو پەیوەندی کردنەوەیان بەدەوامەوە کە یانەوەو دابەشکردنی ١٠ هەزار کارتی داوەتی ئەم مەبەستەو دابەش کردنی گەلێ چاپەمەنی و پیشاندانی فلیمی وەثائقی و گەلی چالاکی تریش .

هەروەها لەم دووایەدا توانیمان سەرپەرشتیاری تەواو مسۆگەر بکەین بۆ هەموو مەڵبەندو قوتابخانە گەلیەکان و گرنگیەکی چاکیان داوە بەو مەبەستە بۆ بەدوادا چوون و لێپرسینەوەی چۆنەتی ڕۆیشتنی کاروباری ئەم هەڵمەتەی کە سەرکەوتنی و هەوڵدان بۆی ئەرکی سەرشانی هەموو هاوڵاتی و لێپرسراوێکی دڵسۆزی ئەم خاك و نیشتمان و گەلەیە .

● هەروەها لە لایەکی تریشەوەو هەر بەم بۆنەیەوە لەو ڕۆژی دەستپێکردنی دەوامەدا ڕێڕەوێکی ئۆتۆمبێل ساز کراو هەموو دام و دەزگاو دائیرەو دامەزراوە ڕەسمیەکان و هەموو ڕێکخراوە گەلی و نیشتمانیەکان هاوبەشیان تیا کردو هەموان ئۆتومبێلەکانیان بە دروشمی هەڵمەتی نیشتمانی بۆ نەهێشتنی نەخوێندەواری و کاغەزی ڕەنگاو ڕەنگ ڕازاندبووەوەو هەموو ڕێکخراوە گەلی و جەماوەری یەکانیش ئاهەنگی تایبەتیان ساز کردو خەڵاتی گەلێ مامۆستاو فێرخوازیان کردوو گەلێ کۆڕی ڕۆشنبیرکردنی فراوانیان بۆ بەشەکانی خۆیان لە ناوچە ماوەردا پێك هێناو گرنگی و کەڵك و سوودی هەڵمەتەکەیان بۆ ڕوون کردنەوەو هانیان دان بۆ چوونەوە دەوام و تەواوکردنی هەڵمەتەکە ...

حمە سعید حمە کریم
نووسینگەی سلێمانی

تەواو بوونی دروێنە لە ناوچەی شارەزووردا

● لەم هەفتەی دووایەدا کاروو باری دروێنەی گەنم و جۆ لە ناوچەی شارەزووردا کۆتایی پێ هێنراو ١٦٥ هەزارو ٥٦٥ دۆنم زەوی کێڵراو بە گەنم و جۆیان ڕنیەوە .

ئەوەی شایانی [illegible] نزیکەی ٤٥ دەراسەو کۆمباینی میکانیکی لەم کاروو باری دروێنەیەدا هاوبەشیان کرد کە ١٢ کۆمباینیان هینی دامەزراوەی گشتی کشتوکاڵی شارەزوور و ئەوانی تریان هینی لایەنی تایبەتی بوون .

وەلایەنێکی لێپرسراو لەو دامەزراوەیە وتی کە لە ناوچەی ئیشوکاری دامەزراوەکەدا کە ناوچەکانی هەڵەبجەو شارەزوورو عەربەت ئەگرێتەوە دوو بنکەیان بۆ وەرگرتنی ئەم دوو بەرهەمە دەغڵودانە داناوە کە بەروو بوومەکان لە جوتیارانی ناو چەکەو لایەنە ڕەسمیەکان وەرئەگرن و لە ڕێگای خۆیانەوە ئەینێرنە سایلۆکانی وڵات و کاروباری ئەم دوو بنکەیە ئەمساڵ لە ناحیەی عەربەتدا پێك هێنراو وا چاوەڕوان ئەکرێ کە تاکو کۆتایی مانگی تشرینی یەکەمی مانگی داهاتوو بخایەنێ و. لێپرسراوی ئەو دوو بنکەیە وایان ڕاگەیاند کە ئەمساڵ بەروو بوومی گەنم و جۆ زۆر لە ساڵانی پێشوو زیاترەو وا چاوەڕوان ئەکری کە لە ناوچەی شارەزووردا نزیکەی لە ٥٠٪ بەروو بووم لە ساڵی ڕابووردوو زیاتر بێت و هەروەها ئەو دوو بنکەیە بەروو بوومی نیسك و نۆکیش لە جوتیاران وەرئەگرن و ڕەوانەی سایلۆکانی ئەکەن . ئەمەو تاکو ئێستا توانراوە هەموو جۆرە یارمەتیەکی کاروبار ئاسان کردن بۆ جوتیاران مسۆگەر بکرێ و ئیشوکاریان بۆ جێبەجێ بکرێ و هەر لەگەڵ وەرگرتنی گەنم و جۆشدا پارەو نرخی تەواویان ئەدرێتێ کە بە گوێرەی چاکی و خراپی دەغڵەکە بۆی دانراوەو ئەویش بە گوێرەی فەحس و پشکنینێکی تایبەتی و ئەلکترۆنی ئەکرێ و ئەنجامی خراپی و چاکی دەغڵەکە دیاری ئەکرێ و هەر لەو بنکانەدا وایان ڕوون کردەوە کە گەنم و جۆی ئەمساڵ زۆر پاکو پوختەیەو ئەنجامی فەحس پشکنینی چاکیان هەیەو جوتیارانیش زۆر ڕازین لە ئەنجامی بەروو بومەکەیان .

پ. هاوکاری لە سلێمانی

● هەموو ساڵێك لە مانگی نۆدا دەرگای قوتابخانەکانی وڵات ئەکرێتەوەو مناڵە جگەر گۆشەکانمان و قوتابیانی هەرسێ قۆناغەکەی خوێندن ڕوو ئەکەنەوە قوتابخانەکانیان و دەست بە خوێندنی ساڵێکی تازە ئەکەنەوە ، وا ئەم ساڵیش کاتی کردنەوەی قوتابخانەکان هات و وردە وردە دەوامی هەموو قوتابخانەکان دەست پێ ئەکاتەوە دووای ئەوەی پشوی هاوینەیان تەواو بوو ، هەر لە یەکی مانگی نۆوە مەڵبەندەکانی نەهێشتنی نەخوێندەواری و قوتابخانە گەلیەکان کرانەوەو دەستیان بە دەوامی خۆیان کردو وا وردە وردەش قوتابخانەکانی تر دەستیان بە دەوامی خۆیان کردۆتەوە .

ئەمساڵ ٢٦ هەزارو ٣٧٨ مناڵ لە پارێزگای سلێمانیدا ئەچنە پۆلی یەکی سەرەتایی

● هەر لە سەرەتای خوێندنی ئەمساڵدا ٢٦ هەزارو ٣٨٧ مناڵی جگەر گۆشەمان کە تەمەنی شەش ساڵانیان تەواو کردووەو یاسای فێرکردنی تەوزیمی ئەیان گرێتەوە ئەچنە پۆلی یەکی قوتابخانە سەرەتاییەکان .

● ئەمەو لە چاوپێکەوتنێکی ڕۆژنامەنووسیدا بەڕێز محمد پیرۆز ڕۆستەم بەڕێوەبەری گشتی پەروەردەی سلێمانی لەم ڕووەوە وتی :ـ

× ئەم ژمارە زۆرەی مناڵان کە ئەمساڵ یاسای فێرکردنی تەوزیمی ئەیان گرێتەوەو گەیشتوونەتە تەمەنی شەش ساڵان ڕوو ئەکەنە ١٠٦٦ قوتابخانەی سەرەتایی و لەو قوتابیانە ١٣ هەزارو ٩٣٩ قوتابیان کوڕن و ١٢ هەزارو ٤٤٨ قوتابیەکەی تریشیان کچن و لەو قوتابخانەشدا ٤ هەزارو ٨٧٥ مامۆستا وانە ئەڵێنەوە کە ٢ هەزارو ٨٢٨ یان کوڕن و ٢ هەزارو ٤٧ مامۆستاشیان کچن و بەم شێوەیەش ژمارەی قوتابیانی سەرەتایی لە پارێزگاکەدا ئەگەنە یەك ملیۆن و ٩٣٠ قوتابی کوڕو کچ .

● هەروەها بەڕێز بەڕێوەبەری پەروەردە زیاتر وتی :

× لە هەموو قەزاو ناحیەکاندا لیژنەی تایبەتی دانراوە بۆ سەر ژمارکردن و دیاری کردنی ئەو مناڵانەی کە ئەم ساڵ یاسا ئەیان گرێتەوەو ئەبێ بخوێنن و بە گوێرەی خشتەکانی جیهازی مەرکەزی سەر ژماردن بەسەرەتایی لە پارێزگاکەدا ئەگەنە یەك ملیۆن و ٩٣٠ قوتابی کوڕو کچ .

● هەروەها بەڕێز بەڕێوەبەری پەروەردە زیاتر وتی :

× لە هەموو قەزاو ناحیەکاندا لیژنەی تایبەتی دانراوە بۆ سەر ژمارکردن و دیاری کردنی ئەو مناڵانەی کە ئەم ساڵ یاسا

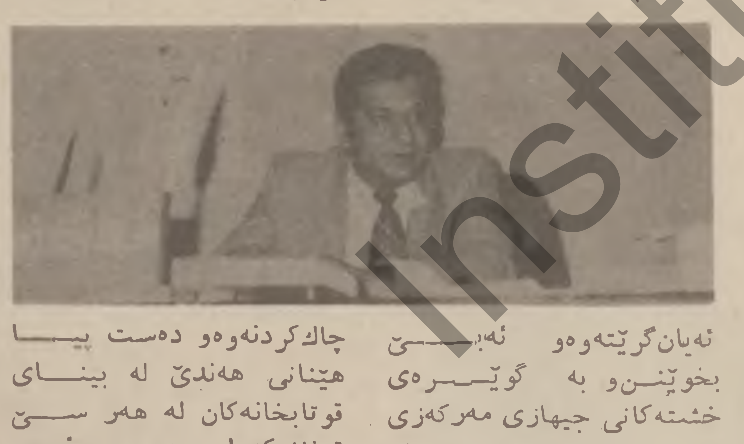

ئەیان گرێتەوەو ئەبێ بخوێنن و بە گوێرەی خشتەکانی جیهازی مەرکەزی ژماردن بەسەریان ئەکەنەوەو دابەشیان ئەکەن بەسەر ئەو قوتابخانانەدا کە نزیکن لە ماڵەکانیانەوە . ئەمەو بۆزانین ئەڵێم کە ژمارەی ئەو مناڵانەی پار بەیوەندیان کردبوو بە قوتابخانە سەرەتاییەکانی پارێزگای سلێمانییەوە ١٦ هەزارو ٤٣٨ قوتابی کوڕو کچ بوون .

● لە لایەکی ترەوە لە ڕووی خۆئامادەکردن بۆ ساڵی خوێندنی تازە بەڕێوەبەری گشتی پەروەردە وتی :ـ

× بۆ پێشوازی ساڵی خوێندنی تازە هەموو جۆرە خۆ ئامادەکردنێکمان کردووە، وەکو دابەشکردنی کتێبە بڕیار لەسەر دراوەکانی هەموو پۆل و قۆناغەکانی خوێندن بەسەر هەموو قوتابخانەکاندا ، لەگەڵ چاککردنەوەو دەست پێ هێنانی هەندێ لە بینای قوتابخانەکان لە هەر سێ قۆناغەکەداو هەموو جۆرە پێداویستی و کەلوپەلێکمان بۆ ئامادەکردوون و ئێستا لە هیچیان نوقسان نیە تەنها تۆزی بێ مامۆستایی و کەمی میلاك نەبێ کە لە هەندێ جێگادا تۆزێ سەغڵەتمان ئەکات .

● دووای ئەوە لە ڕووی فێرکردن و قوتابخانەکانی سانەوی و پیشەییەوە وتی :ـ

× ئێستا لە پارێزگای سلێمانیدا ٧٩ قوتابخانەی ناوەندی و سانەوی و ئامادەیی کچان و کوڕان هەیەو ئەم ساڵ نزیکەی ١٢ هەزارو ٨٧٠ قوتابی کوڕو کچ لە پۆلی یەکەمی ناوەندیدا وەرئەگیرێن و بەوەوە ژمارەی قوتابیان ئەگاتە ٤٥ هەزارو ١٥١ قوتابی کوڕو کچ و ٨٠٩ مامۆستای کوڕو کچ دەرسیان پێ ئەڵێن . هەروەها لە پارێزگاکەدا قوتابخانەی مامۆستایانی کوڕان و کچان هەیەو هەزارو ١٥١ قوتابی کوڕو کچیان هەیە بێجگە لەوانەی ئەمساڵ لە پۆلی یەکدا وەرئەگیرێن و ئەمانە ٣٩ مامۆستای کوڕو کچ دەرسیان پێ ئەڵێن و لە لایەکی تریشەوە ئامادەیی کشتوکاڵی و بازرگانیمان هەیە کە هەزارو ١٩ قوتابی کوڕو کچیان تیایە بێجگە لەوانەی ئەمساڵ لە پۆلی یەکدا وەرئەگیرێن و ٥٥ مامۆستاش دەرسیان پێ ئەڵێ و پشت بە خوا ساڵی خوێندنی ئەمساڵ بە پیت و بەرەکەت و ساڵی دەرچوون و بەرز بوونەوەی ڕادەی زانیاری قوتابیان ئەبێ .

پ. هاوکاری لە سلێمانی

میلیه «باشماوە»

چاویان دەخۆن) ... بیر دەکەیەوەو دەڵێی : ئایا چ خۆشی یەك لەم ژیانە سەختەدا هەیە ...... بەڵام من بەش بە حاڵی خۆم ، مرۆڤایەتی ڕاستەقینەو پاڵەوانی و داستانی نەمر ، لەم ژیانەدا دەبینم .

بەڵێ ، ئەم ووشانە ، ئەوەی نرخاندنی میلیە ، دەرئازەی تێگەیشتنی جیهانی بەرهەم و زەمینەی هونەری ئەم هونەرمەندە گەورەیەمان (کە دیمەن دروست دەکەی ، بیر لە [illegible] دەخاتە سەر پشت .

● لە نیشانە هونەرییە بەرچاوەکانی میلیە ، حەزمان لەوەیە ، باسی سەرکەوتنی وەستایانەی چارەسەرکردنی پەیوەندی پیرۆزی نێوان مرۆڤ و سروشت بکەین . بەڕاستی هونەرمەندی ناوبراو لە [illegible] سوارەکانی ئەم گۆڕەپانە هونەرییە دەژمێردرێ [illegible] بارەوە هونەرمەند ، بۆ خۆی [illegible] دروست دەکات ، بیر لە مرۆڤ بکەرەوەو کە مرۆڤیش دروست دەکەی بیر لە دیمەن بکەرەوە .) .

● هونەرمەند ئەوەی بە جیهان سەلماندووە ، کە مەرج نیە هونەرمەند ڕوو بکاتە وێژەو مێژوو ، بۆ ئەوەی پاڵەوانەکانی خۆی بدۆزێتەوە ، بەڵکو ژیانی ڕۆژانەو دەوروبەر و خەڵکی وولاتیش ، [illegible] هونەرمەندی ئازاد ، دەتوانی قارەمانەکانی خۆی لە ناویاندا هەڵبژێرێ و نیشانەی نەمریان پێ ببەخشێ .

هونەرمەندی مەزن میدلیه لە کاتی مردندا ، ئەم ووشانەی گوتووە :ـ « بەداخەوە من ئەرکی سەرشانم جێبەجێ نەکردووە ، چونکە هەست دەکەم کە تازە فێر دەبم چۆن دەست بە جێبەجێ کردنی بکەم » .

Institut Kurde de Paris

Institut Kurde de Paris

خەون لادان

(١)

کە دەست ئەخەیتە ناو دەستم ،
خورپەیەکی گەرمو شیرین ، دڵم ئەکاتە وێرانە !
کە چاو ئەبڕیتە ناو چاوم ،
دوڕی دڵت سەرئەکەوێتە سەر زەریای
شێتی هاری چاوەکانت ..
هەتاوەکی هاڕەی شەپۆل . . لێدانی دڵ .. ماچی شیرین ..
تێکەڵاوی یەکتر ئەبن !
ئەوساش لەناو بۆتەی عەشقێکی مەزندا ئەتوێینەوەو
ئەبین بەیەك ...

(٢)

عاشقت بووم ، کاتێ دیتم
باڵات وەکو چیای گەرمیان بە ئاسۆی شینا هەڵچووە.
خۆشم ویستی ، کاتێ دیتم
پرچت بەسەر سوخمەکەتا شۆڕبۆتەوەو
چاوەنواری پەنجەکانمە ، دایبهێنێو پیرۆزی کا ! ..
لەوساوە من دەرگاوانی بەهەشتی عەشقو ئەوینم ،
لەو ساوە من ئەتپەرستم
ئەی شازادەی خەونە زەردو سوورەکانم !

● صلاح انور یارکرم ●

هەتاوی مەهاباد

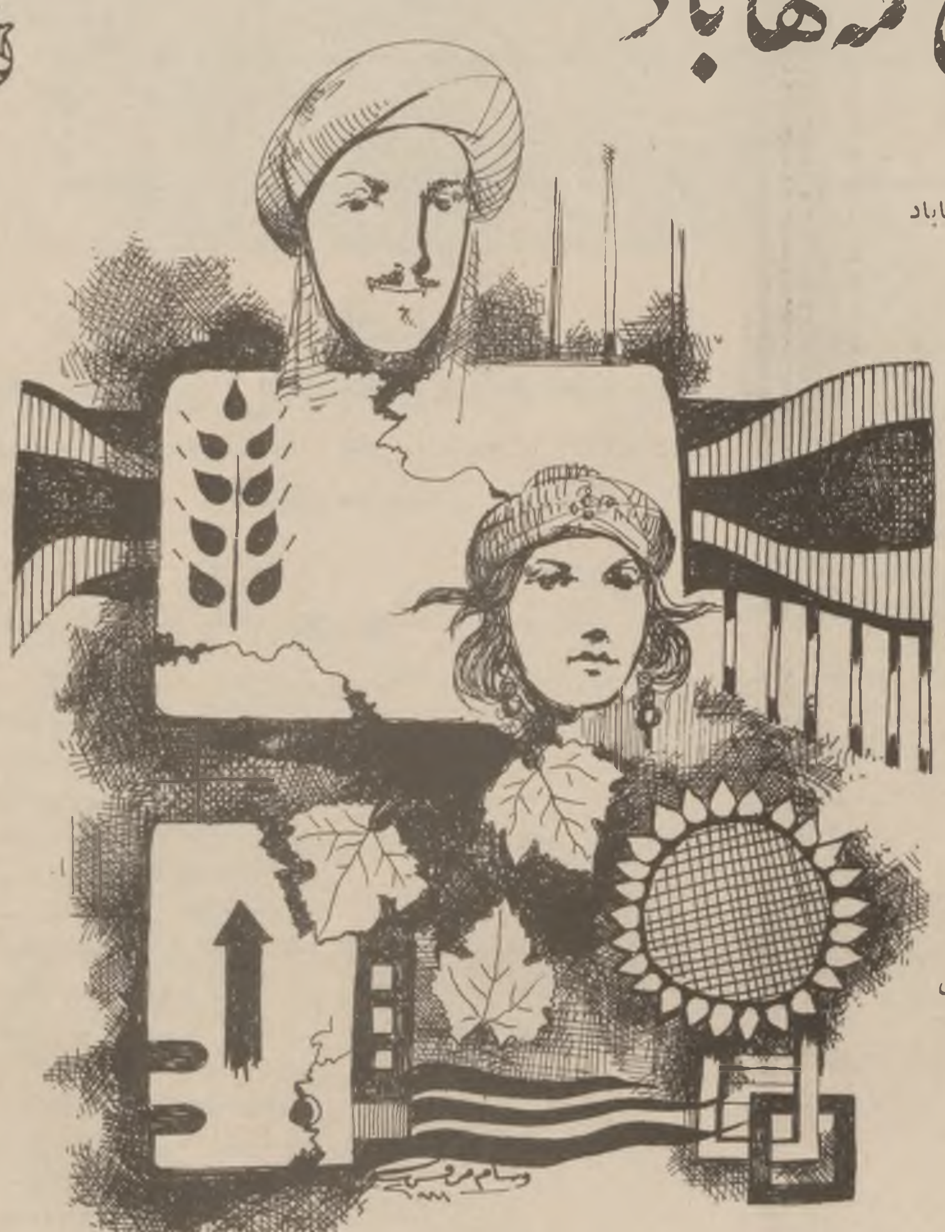

چاوم لێیە
لەسەر شۆستەی شەقامەکانی مەهاباد
هەموو ڕۆژێ
کاسەسەرت ئەبێ بەتۆپ .
چاوەکانت ، هەڵئەکۆڵن
گڕ لە جەستەی ئاگراوی
تۆبەد نەدەن ... !
تۆ نەمری
لە بروسکە بەهێزتری
پاسدارەکان
نەیان توانی ترپەو لێدانی دڵی تۆ
سەرکوت بکەن ...
نەیان توانی هیوا سەوزەکانی ناخت
شەل و کوت کەن ... !
تۆ بەهێزی
ڕۆڵەی تەلان و نشێوی
لەپایزا گوڵ دەرنەکەی
تامۆرانەی ناخی زەویش
ڕێبازی ڕەگت ناگۆڕێ
ڕەگت بەناخا ڕۆچووە
تۆ خۆریتو
لە دەروونی هەژارانا سەر دەردێنی
هەموو ساتێك
چەپکێ گوڵی گەشاوەی جوانیان
بۆ دەهێمنی
بۆ دەهێنی
تۆ هەتاوی
ڕۆڵەی تەلان و نشێوی
لە پایزا گوڵ دەرنەکەی

محمد نجم‌الدین فرج

کورتەچیرۆك

هێڤی

پائیز عمر احمد

تەختەکێ ڕەقو تەقێ لبن .. عەردوو ئەنیشکێت خوێت داناینە سەر مێزەکا داری .. دەستێت خو بێت داینە بن ئالەکێت خو .. چاڤێت لێ زیق بووینو ڕكو ڕك بێ لجهەکی دنێڕیت .

ژاری یاژ دفریت . لدوومانێ دورا ڕەق ڕەقو چەقچەقا تەقلێو دومینێیە، جار جارێ چاپچێ گازی دکەت ئاف .. ئاف .
نەپیرەمێرە دابێژین بێ بیرێت کەڤن ڤەدکولیت، بەلێ گەنجەو هێشتا بەرکەبێ وی باش ڕەش نەبویە . ئەرێ باشە چ هزرن ، چ بیرن ئەڤ خورتە تێدا ئاڤابووی ؟ . . .
(ڤیانە ؟ .. پاشەرۆژە ؟ .. بەلێ هێشتا دەمێ ویو خوداهێلانا دەریا پاشەرۆژێ نینە .. نە ، ژارە .. خونە وەکی منە ، نوکە دەهزار ڕێکارا بەرێخو ددەتە ژینێ) .
نەهەرێ ئەز نەشیامە خو ، پیچ پیچە من خو گەهاندە ب نکڤە .. دێ دێ .. ولا من کێلنجیەك گەهاندێ . شتی ئاخڤوبنکەکا کوبر لمن زڤری ، ژکولوڤانتکا سەری هەتا بنێ پیا چاڤێت وی لمن گەڕیانو گۆت (تەخێرە برا ؟!) .. دێ چ بێژمێ ، نەئەز وی دنیاسمو نە ئەو من دنیاسیت .. دێ چەوا بو ڕونکەم کو ئەزژی بێ دخەمو خیالێت وی دادڕیم ... دەڤێ من تێك ئالوزی :
... (برا .. ڕێ هەیە ئێكو دو بنیاسین ؟)
ئەز چاڤەڕێ بەرسڤەکا ڕەق بووم ، چونکی ئەڤ تشتێ من گری تێکدانا

هەستو بیرێت وی بو ، بەلێ دسەر هندێڕا گرنژیو گوت : ــ (ئەز گەلەك حەزدکەم) . نەبێژە ئەو ژی بێ سوتیە ئێك هەبیت دلێ خو بو ڤەکەت .
پشتی هندەك پسیارێت هێڤەو هوڤە بەرە بەرە من ڕێ خوش کر چ دلێ وی دایە بزانم ...
ــ ئەرێ تو دویر چوبوی بەرێ نوکە ..
ــ ئاه .. ئاه .. ڕاست دبێژی .. دویر .. دویر .
ــ بابو تو هێشتا یێ هندێ نینی هوسا کویر بچی .
ــ بوچی ؟!
ــ پا وەکی تەگوتی نەتە مالە .. نەبچویکن .. وربڤە بەریا مالێ ژی یا ددەستێ بابێ تەدا ..
ــ ئەرێ هەرێ برا .
ــ پا ئەز دبێژم ژ ئەڤنیێ پێڤەتر نینە .
بەرسڤا مندا بکەنیەکا کورت : ــ
ــ ئەڤین .. ڕاست دبێژی ئەز شەیدایێ تەختێ ڕەقم ، ئەوێ ژین ژهەمی لاڤە خوێ ڤشەنگە کەزی زەرێت ڕوژێ ڕا دگەهینیت ..
ــ تەختێ ڕەق ؟!!!
ــ .. ئەز دل سوتیێ تەختێ شانۆێ مە ، ژبەر هندێ هەر چیکەکا مەرەکەبی

بڕوانە ل : ٧

کاروانی عەشقی پیرۆز

● مصطفی گەرمیانی ●

(١)

گۆنای ئاڵی شیعرەکانتم یەك یەك ماچکرد
چونکە ووتت :
« باهەموو جیهان بزانێ
من تۆم وەکو پەلکەزێرینەی بەهارو
ئەستێرەی بەیان خۆش ئەوێ »
منیش ڕێبوارێکی ماندووی
ڕێگای دووری خۆشەویستیم
لە سێبەری عەشقی تۆیا نەبێ هەرگیز
نەماندوێتیم دەبڕێتەوە
نەدەروازەی ئەوینیشم بۆ هیچ کیژێ دەکرێتەوە .

(٢)

شیرینەکەم
من دەمەوێ بێستونێکی نوێ بۆ باڵای تۆ بتاشم
گوڵی سووری عەشقی روونتی تیا بچێنم

(٣)

گەر دەتەوێ
پەڵە هەوری ئەم ئاسمانە نەهێڵیتو
نەرمە باران بەسەر کەژی ووشکی دڵما دابارێنی
گەر دەتەوێ
فەرهاد ئاسا روحم باڵا گەردانت بێ ..و
هەموو ساتێ بسووتێم بۆت
تا هەتایە خۆشەویستیم دەرنەهێنی لە دڵی خۆت !

دیدەنیەك

● کەمال ڕەشید ●

لەگەڵ تەزووی هەموو ئازارێکدا
کەدێت بە گیانما
یادت دەکەم ..
لەگەڵ کازیوەی بەیاندا هاتیتو ،
خۆت نووسان بە دڵمەوە ..
ڕووناك دەبوویتەوەو ،
تا دەهاتیت زیاتر پرشنگت دەدایەوە

نەك جارێكو دوان ،
چەندان هەنسکت دەداو هێمن دەبویتەوە !!
دیدەنیم کە باکەم خەم باڵام داپۆشێ
باکەم بێ تۆیم لێ دباربێت ..

× ● ×

هۆ .. ئەستێرەی بەختیاری ... !
شەوانە .. هەست بە ئازارێکی هێمن دەکەم .
کە لەناخمەوە سەر هەڵئەداو ،
گشتی وورده دەمارەکانی لەشم پێی دەزانێ
ڕۆژیش .. چاوەکانت
دوو کۆتری سپی باڵ تیژن
دووریت نزیك دەخەنەوە

چەند هێڵێك دەربارەی باری کۆمەڵایەتیمان

فریا عبدالله

پەرستانە لە هەندێ ئەو وڵاتانەی کە زوربەمان بە پێشکەوتویان دەزانینو دائەنێین کە هەر ئەوان هەقی ژیانیان هەیە ئێمە مانان لە دۆخو پێستێکی کەمدا دەژین ، بایی ئەوەندەمان بۆ روون دەکاتەوە کە شانازی بە باری کۆمەڵایەتی خۆمانەوە بکەینو تا رادەیەکیش بێزمان لەوان بێتەوە .... بۆ نموونە کام لە ئێمە ئەگەر ئێوارە یان شەوێك لە شەوان نەگەڕایەوە ماڵەوە ، کەس و کاری بۆی ناکەونە شەقامو کۆڵانو ماڵە دراوسێو خزمو ناسیاویان ؟؟ ئەمەش وەنەبێت بە دۆخی ئێستامانەوە تایبەتی بێت بەڵکو لەوەتەی هەین هەروا بووین ... ، کەچی بە پێچەوانەوە لە وڵاتانی دەرەوەدا کە تەمەنی منداڵەکانیان دەگاتە قۆناغێکی دیاری کراو (١٨ ساڵان) ئیتر کور بێ یان کچ لەسەدا کە نەگەڕاونەتەوە ماڵەوەو دایکو باوکیشیان بە بای خەیاڵیاندا نەهاتوە ...

جا ئێمەی بە شیری مەمكو باوەشی گەرمی دایکمان گوشکراوو ئەوانی بەو شێوەیە پەروەردە کراو مەگەر جیاوازیمان تەنها ئاسمانو ڕێسمان بێت ... کاممان چەندەها شەو لە خشەی لێفەو جاجمی دایكو باوکمان بە ئاگا نەهاتووین کە لە کرێوەو سەرماو سۆڵەی زستانا پێخەفەکەی خۆیان جێهێشتوەو هاتوون دایان پۆشیوین . . بە پێچەوانەشەوە کام لە دایكو باوکی منداڵانی وڵاتانی

بەرامبەرمان نیوە شەویان بەرە بەیان کە گەڕاونەتەوە ماڵەوە لە تاو سەر کەرمی خۆیان پەرژاویانەتە سەر ئەو هەڵوێستەی ئێستا بە سەرمان کردەوە ؟ هەر بۆیەشە لەو تەمەنەیدا گوایا ئیتر دەبێ خۆی خۆی بژێەنێت بەڵام لە هەقەتدا (پەرەوازە بونە) دوای ئەوەی ماوەیەکی ئەوتۆی بەسەردا تێدەپەڕێت بیر لە خێزانە دابڕاوەکەی دەکاتەوە ... ؟ ئا لێرەوە دەردی دارزانو توانەوەی پەیوەندی باری کۆمەڵایەتی

ئەوان سەرهەڵ ئەداتو ئاراوەکەشی بەهەر نەوەکانی باش خۆیاندا دەتکێتەوەو ئەنجام ڕاپێچی لە ڕێگا لادانو توشی چەندەها نەخۆشی دەروونیان دەکاتو ناچار پەنا دەبەنە بەر تلیاكو حەشیشەو مۆرفین . . .
هەر لێرەشەوە ڕەگی خۆشەویستی خێزانو کۆمەڵگای خۆمان تا بێت چنگ لە ناخی واقیعی مرۆڤایەتی گیر دەکات .
لە ڕاستیدا وەنەبێت شارەزاو پسپۆرانی ئەو

وڵاتانە بە تەنگی ئەم دیاردەوە نەهاتین بەڵکو کەلێك قوڵترو زانستیانەتر بۆ مەسەلەکە چوونو بایەخێکی گەورەشی پێدراوە ، ڕەنکە سێو ، چوار ئەوەندەی دیوانە شیعرەکانی خۆمان کتێبی تایبەتیان بۆ ئەم کارە بە چاپ کەیاندبێت ، ئەمەش سەرباری چەندەها فلیمی سینەماو تەلەفزیۆنو بەرنامەی ئێستگە .. هتد، بەڵام باش ئەوەی سەری گلۆلەکە ئەوتوەتە لێژیو اەو باوەڕشدا بن کە نە بۆ ئەوانو نە لەوانیش

شارەزاتر بتوانن بیگرنەوە ... هەر لەم ڕوانگەیەشەوە ئەم سەرگوزشتە خۆماڵیە بەسەر دەکەمەوە :
(باوکێك کە تاقە کوڕێکی دەبێ هەموو سەر لە بەیانیانێك کردبویە پیشە ، پێستەیەکی ئەدایە بۆ ئەوەی بیباتە سەر روبارێکی نزیکیان خۆشەی بکات ، بەڵام پێش ئەوەی بە ڕێی بکات چینێکی چاکی دەکوتی، خەڵکی گوندەکەش کابرایان زۆر بە دڵ ڕەقو نەفام دەزانیو هەموو جارێ دەیان پرسی لەسەر چی وا لەم

کوڕەت دەکەیت ؟ ئەویش دەیوت بۆ ئەوەی پێستەکە بە ئاودا نەدات .. ، بەڵام خەڵکەکە هێندەی تر دەماری گرژی دەیان گرتو بە تورە بونەوە دەیان ووت کابرا هەر کاتێ کوڕەکەت ئەم تاوانەی کرد ئەوسا سزای بدە .. بەڵام کابرا دەیوت ئێوە لێی نازانن ...وا ڕێکەوت جارێکیان شەپۆلە ئاوێکی بە خور هاتو کاری لە کار ترازان کوڕەش لە ترسا هەڵهاتو هانای بردە گوندێکی نزیکی خۆیانو حاڵو مەسەلەکەی بۆ گێڕانەوە .. ، ئەوانیش بۆ دلنەوایی چونە لای باوکی کوڕەو هەمان بەسەرهاتیان بۆ گێڕایەوە کەچی باوکە ڕوداوەکەی زۆر بە کارێکی ئاسایی وەرگرتو بە دەم پێکەنینەوە وتی من لەسەر ئەوە لە کوڕەکەم ئەدا کە پێستەکە لە دەست نەدات ئێستەش کە ئاو بردویەتی خۆ نایکوژم ...
لە ڕوانگەی ئەم سەرگوزشتەوە دەتوانین

بەلای کەمەوە ئەوە بسلەمێنین بە چاوپۆشین لە برێ لەو نەریتو هەڵس و کەوتانەی لە دەرو دراوسێوە وەرمان گرتوە ئەگینا سەرجەمەکەی تری کە خۆمان خاوەنینیو بە تاقی کردنەوە هێناومانەتە کایەوە لەنگیەکی ئەوتۆی تیادا بەدی ناکەین کە لە داهاتودا بێتە هۆی پچراندی پەیوەندی کۆمەڵایەتیمانو مراندنی هەستی بوارەکانی تریشمان ... هەر لێرەشەوە ئەو بانگەوازەمان بەر گوێ دەکەوێ کە داوای پاراستنی ئەو هۆیانە دەکات کە بونەتە مایەی دروست بوونی ئەو باری کۆمەڵایەتیە کە ئەگەر بە قوولی بچینە ناخیەوە ، میللەتێکمان وەك خێزانێك بۆ پێناس دەکات ، ئەمەش زیاتر لەسەر ئەو ڕایە سورمان دەکات کە بلێین داهێنان چ لەم بوارەداو چ لە بوارەکانی کەشدا ئەگەر توانی خزمەتی ڕاستەو خۆمان بکات ئەوا هەقی لە چوار چێوە گرتنی

هەیە ، خۆ ئەگەر داهێنانێکی وەرگیراو بێتو پەیوەندیەکی ئەوتۆی بە ژیانی ڕۆژانەو تەمەنی درێژی میللەتەکە مانەوە نەبێت نەفرەت لێکردنی زیاتر کەڵکمان پێدەگەیەنێت ... چونکە هەر لەم ڕووەوە کەلێك پێشترو تویانە، مریشکی نەگبەت لاسایی قازی کردەوە ئەو حاڵەی بەسەردا هات کە هەموتان بیستوتانە .. ئەمەش دوپاتی ڕەتکردنەوەی ئەو هەندێ دیاردەیە دەکاتەوە خەریکە وردە وردە لە ناومانا سەر هەڵبدات ئەویش بە لاسایی کردنەوەیەکی کوێرانەی باری کۆمەڵایەتی هەندێ لەو ولاتانەی کە خۆیان بە تاقی کردنەوە بۆیان سەلماوە زیانێکی گەورەی بە کۆمەڵگاکەیان بەخشیوەو . . ، ئەمەش ئەوە ناگەیەنێ کە دەبێ هەر لە پێستی خۆمانا بژینو ئاگامان لە دەوروبەشتی نەبێت ، بەڵکو پێویستە هەمیشە گوڵ بژار بین .

ووتـــە بـەنرخـەکـەی سـەرۆکی فـەرمانـده ، پاشماوە "

● ئێمە گەلمان هەیە

کێشەی کورد ، زۆر دەوڵەت یاری پێکردو هێشتا زۆر دەوڵەت هەن یاری پێدەکەن‌و هیوای لەسەر بنیات دەنێن ، ئەوان گرەو لەسەر خائنەکان دەکەن‌و ئێمە گرەو لەسەر گەل دەکەین ، ئەوان گرەو لەسەر لەرێ لادەران دەکەن ، ئێمە گرەومان لەسەر رۆڵەکانی عیراقی مەزنە لەکوردەکان ، هەروەك گرەومان لەسەر عەرەب یان تورکمانە لەم نیشتمانەدا لە هەموو نەتەوەو ئاین‌و تایفەکان ، گرەو لەسەر عیراقیەت‌و گرەو لەسەر نیشتمان پەروەریانە واقع سەلماندی گرەوەکەمان واقعی بوو چونکە گرەوی قوماربازی نەبوو ، بەڵکو گرەوی ئەو خاوەن باوەڕانەی تێکرا گەلەکەیان دەناسن‌و رۆژانە لەگەڵیا دەژین ، لەویژدانیانداو لەدەرون‌و عەقلیانا دەژی .

ئێمە گەلی وەك ئێوەمان هەیەو خائنەکان ئەو خائنانەیان هەیە کە لەشوێنی دەرەوەی مێژوو دەکەژێن ، ئەوەش بەبێ ئەوەی جێی داخ بێ دەروات ، ئوسلوبی رازی کردن بەکارناهێنین ، دەرگای گەڕانەوە دەکەینەوە ، بەڵام بەبێ رازی‌کردن ، بەبێ ئەوەی گەڕاوە بخەینە بەردەم ئەوەی بەچەك‌و شیر بۆ بەرگری لە شۆڕش‌و لەنیشتمان بە چەسپاوی‌و خۆراگرتنەوە دەجەنگێ .

● بە باوەڕو راست گۆو دڵسۆزەکان شوێنیان دەبێت

بۆ تازە باوەڕەکان شوێنێك دەبێت‌و خاوەن باوەڕو راست‌گۆو دڵسۆزەکان شوێنی خۆیان دەبێت هەردوو شوێنەکە ، هەرگیز بەبێ جیاوازی لەیەك شوێندا لێك نادرێن لەریزی عەرەب‌و لەریزی کورداو لەریزی هەموو عیراقیەکاندا لە فاوەوە تا زاخۆ ، بۆ نیشتمان پەروەری دڵسۆز کە هەمیشە بە بەڵگەوە شان بەشانی شۆڕش وەستاوە شوێنی خۆی دەبێت‌و ئەوانی تر شوێنی خۆیان ، ئەگەر خائن بوون ئەوە لە دەرەوەی شوێندا دەبن ، ئەگەر هەڵە بوون‌و لەرێ لادەربوون دەگەڕێنەوەو واز لە لەرێ‌لادان دەهێنن‌و دەیەوێ شۆڕش دەرگایان بۆ بکاتەوە بەبێ ئەوەی بیانخاتە بەردەم دڵسۆزان یان لە سەر ئەو دڵسۆزانەوە کە هەمیشەو بەباوەڕەوەو بەردەوام لەگەڵ شۆڕشدا بوون‌و بەکاروانەوە بەستراون بەبێ مەبەستی شەخسی خۆپەرستانە .

برایان ئێمە واسەیری ئێوە دەکەین ، رۆڵەی مەزنی ئەم ئیشتمانە مەزنەن‌و ئێوە بەشێکن لەمێژوو ، هەر چەندە هەندێکتان ناخوێنێتەوەو نانووسێ ، مێژوو یادتان دەکات ، رۆژی لە رۆژانیش ناوی زۆر لەو لەرێ لادەرانە دێ کە هەست دەکەن ئەوان هەڵەبوون‌و ئێوە راستان کرد .

● پەردە نیە لەسەر ئەرزا خائن خۆی پێ داپۆشێت

پەردەیەك لەسەر ئەرزا نەماوە خائن خۆی پێداپۆشێت خائن ئەگەر عەرەب بێت ، واتە ئەگەر لەهەو یەکەی نووسراپی عەرەب یان کورد ، پەردە نەماوە خۆی پێداپۆشێت‌و خۆی لە رۆژی رووناك بشارێتەوە کە رۆژی شۆڕشە ، وای لێهاتوە ، کەس ناتوانێ بێت‌و بڵێت ، من دژی شۆڕشم چونکە شۆڕش ژیانی باشی بۆ گەل زامن نەکردوە ، یا شۆڕش سەربەخۆ نیە ، یان شۆڕش بەرامبەر فلانەو فلانە مەسەلە بەرنامەی روونی نیەو سەرکردەو رۆڵەکانی بە دڵسۆزی‌و لەخۆبوردن‌و وردبینی لە پێناوی عیراقی مەزندا کار ناکەن .

خائنەکان دەڵێن شۆڕش بەفلان دەوڵەتەوە نەبەستراوەو لەپێناوی پتەوکردنی پەیوەندیەکانیا لەگەڵ فلانە دەوڵەت کار ناکات‌و ئەمەش بۆ شۆڕش عەیب نیە .

شۆڕش بۆ خۆی کار دەکات ، بۆ نیشتمانەکەی ، بۆ گەلەکەی کار دەکات ، بۆ نەتەوەکەی کار دەکات‌و لە دەرەوەی عیراق دژی کەس کار ناکات تەنیا کاتێ نەبێ ئەو کەسە دژی عیراق یان نەتەوەی عەرەب کار بکات .

هەموو ئەوانەی باس لە مافە نەتەوەییەکانی کورد دەکەن چاك دەزانن بەکرێ‌گیراوی دەوڵەتێکن بچوك ترین ماف نادات بەکوردو لەعیراقدا کورد مافی وەك عەرەبەو لەپاڵیا ئۆتۆنۆمی .

● مافی عیراقی‌و مافی ئۆتۆنۆمی

لەعیراقدا ، کورد دوو مافی هەیە ، مافی وەك عیراقی مافێك لە پاڵ مافی عیراقیەوە ، واتە مافی ئۆتۆنۆمی ، بەم جۆرە دەبینین ، کورد ئەندامە لە ئەنجومەنی نیشتمانیدا هەروەها ئەندامە لە ئەنجومەنێکی بچوکدا کە ئەرکی یاسادانانی ناوخۆیی هەیە ناوی ئەنجومەنی یاسا دانانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی‌یە بەڵام عیراقی دانیشتو لە دەرەوەی ناوچەی ئۆتۆنۆمی یەك مافی هەیە ، کورد دوو مافی هەیە ، لەگەڵ عیراقیدا تێکرا ئەندامی ئەنجومەنی نیشتمانی هەڵدەبژێرێ لە ئەنجومەنی نیشتمانیداو دوایش خۆی بەتەنیا بۆ دووەم جار ئەندامی ئەنجومەنی یاسادانان بۆ ئەنجومەنی یاسادانان هەڵدەبژێرێ .

عیراقی لە حکومەتی مەرکەزیدا بەشدارەو کورد لە حکومەتی مەرکەزیدا بەشدارەو بەشدارە لە حکومەتێکی بچوکی ناوخۆییدا ناوی ئەنجومەنی رابەراندنی ناوچەی ئۆتۆنۆمی‌یە و لەمەدا لاریەك نابینین چونکە کورد بە مومارەسەکردنی ئەم دوو مافە لەعیراق جیا نابێتەوەو خۆی بەزل بەسەریان نانوێنێ بەڵکو لەو مەوقعەوە لەناخەوە لە عیراق دەژی زیاترو قوڵتر مادەمێکی ئەمە نیشتمانێکە هەمووومان سورین لەسەر پاراستنی‌و مادەمێکی گەلەکەمان هەوڵی دروست‌کردنی شەخسیەتی دەدات بە جۆری وای لێ بێ بەرگەی ئەرکی مێژووی بەشێوەیەکی راستەقینەو تەواو بگری جا نەتەوەی هەرچیەبێ‌و ئاینەکەی هەرچیەبێ‌و تایفەکەی هەرچیەك بێ کە ئەو سەر بەوەیە ، هەموو شتەکانی تر ئەو خوسوسیاتانەن ئەو دەوارە مەزنە رەنگ دەکەن کە عیراقە بەبێ ئەوەی بدڕێ .

● بەدەوری مەردانەو ئازاتان شادمان بووم

بێگومان دەبێت ئەوە بڵێم کە بەدەوری ئازایانەو مەردانەتان شادمان بووم ، زیاتر لەوەی بەهەواڵی جەنگاوارانی وەك ئێوە شادمان بووم کە لە بەرەگەکانی سەرپیل زەهاو شوێنەکانی ترەوە بۆم دێن .

کورد وەك دوو مافی هەیە دوو ئەرکیشی هەیە ، لەسەریەتی دژی یاخی بوەکان بجەنگێ لەهەرکوێ بن‌و ژمارەیان چەند بێ‌و هوو پەردەی خۆ داپوشیان هەرچیەك بێ لەناوچەی ئۆتۆنۆمیدا ، هەروەها لەگەڵ سوپای عیراق بجەنگی بۆ بەرگری لەعیراق وەك هەموو عیراقیەکان .

پیرۆزی خواتان لەسەربێ ، ئێمە دڵنیاین نموونەی وەك ئێوە لەزیاد بووندا دەبێت .

یاخی‌بووەکان دەڵێن بەعسیەکان دەیانەوێ کورد بکەن بە بەعسی کەواتە دەیانەوێ لە ناوچەی ئۆتۆنۆمی دەریان کەن‌و بیان بەنە دەرەوەی نەتەوەکەیان .

ئەگەر حزبی بەعس کوردی نەکرد بە بەعسی ناتوانین بەحزبیکی رەسەنی دابنێین لەسلوکدا چونکە ئەوەی عیراقیەك لەحزبی بەعس لە سەر ئەساسی نەتەوەیی ناوخۆ دور دەخاتەوە لەپاڵ بوونی هەموو مەرجێکی دڵسۆزی بۆ عیراق‌و ئامادەیی بۆ بنیات‌نانی عیراق بەهەمان گیانی نیشتمان پەروەری‌یەوەو دانانی هەموو توانای عیراق لەخزمەتی نەتەوەی عەرەبدا ، ئەگەر کوردی تیا دوور خرایەوە ، ئەوا دورخستنەوەیەکی شۆڤێنی دەبێت‌و ئەوانەی دوریان دەخەنەوە مانای وایە لە حزبی بەعس ناگەن .

● شۆڕش‌و حزب بۆ کوردە وەك بۆ عەرەبە

بەم جۆرە بەوانە دەڵێن کە ئینتیمای کورد بۆ حزبی بەعس‌و بۆ شۆڕش بۆ یان خراپە ، شۆڕش بۆ کوردە وەك بۆ عەرەبەو حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالست بۆ کوردە وەك بۆ عەرەب‌و ئەوانی تریشە مادەمیکی لە عیراقدا دەژین‌و لەپێناوی عیراقی سەربەرزو بەتواناو ئاوەداندا تێدەکۆشن‌و عیراق دەخەنە خزمەتی تێکوشانی نەتەوەی عەرەب بە بۆچوونی راستی‌و پێکەوە بەستراوەیی روون‌و ئاشکراو حزب بۆ هەموویانەو لەپێناوی هەموویانداو هەروەك شۆڕش بۆ هەموویانەو لەپێناوی هەموویاندا ... پیرۆزی خواتان لەسەر بێت .

شانۆگەری - پاشماوە

هینی چەوا شیان پێ ل ترسی‌و ئاخفتنێ دانن . خیشکا ئیخلاصی گۆت .

راستە ئەڤە جارا ئێکێ بە ئەز دچمە سەر شانویێ ل پێشێ گەلەك ئاستنك کەتنە رێگا من دا کو ئەز بەشدار نەبم دڤێ شانوگەر یێ دا بەلێ هێدی هێدی ئەڤ ترسی‌و شەرم ژ ئاخفتنێت بێ وجدانا ل دەڤ من کێم بوو من چ نەکەری نەمازە گەلەك خیشك و برا ئەز پالدام کو هەر یا بەر دەوام بم ل ڤێ رێگێ .. ژوێ رۆژێ شانو یا بۆیە هزرو هەڤال دگەل من .

پیرە خەم - پاشماوە

دەرەوە نێزیك بوەوە . بەئاسانی شەڕی لە نێوچاواندا بەدی دەکرێ .. چۆن ئەم شەرە لابەریت ؟ چ شێخو سەیدو مەلایێ لە توانایدایە کپی بکاتەوە ؟ فالچیش بە پارەیەکی زۆر گفتی پێ داوی ... ئێستایش وا شوووم‌و نەگبەتی دونیات لێ بە ژوور دەکەویت . تۆ دەگەڕێیتە دواوە ، ئەویش وا هاتە ژوورەوە .. دەبێ ئەمجارەیان بە چ غەزەبێکی تر ، داخی دڵی هەڵبڕێژێ ؟ تۆ بیر لە لێدان ناکەیتەوە ، چونکە چاك دەزانی لێدان بۆتە خواردنێکی پتەوی ژیانت . بەرگەی دەگریت .. ئەگەر

رۆژێ دوو سێ مستەکوڵەت بێ نەکەوێت لەشت بۆی دێتە خورین . تۆ ئەمڕۆکە لە لێدان‌و تەڵاقدان‌و مردنی خۆت ناترسێی . لەو

دەترسێیت کە تۆی بە منالەکانتەوە بێ خۆشەویست دەمێنیتەوە . ئاگری هەمان زنجیرە شوومەکە بەسەر ئەوانیشدا خۆشەویستی‌یە مەزنە دەگرێتەوە .

دیاردەی خومەینی - پاشماوە

هەردوو وڵاتدا هەن‌و جیاوازی لەنێوان ئایدۆلۆژیەتی هەردوولا جیاوازی نێوان هەردوو بەرنامەداو چۆن کاروباری رۆژانە دەبڕن ، لەناو ئێراندا وێرانکاری هەیەو لەعیراق ئاوەدانی ، ئێران بەرەو هەڵدێر دەروات‌و عیراق بەرەو لوتکە ، ئەمەش بێگومان راستی بەرنامەی فیکری‌و ئایدۆلۆژی ئەو سەرکردایەتیە دووپات دەکاتەوە کە لەسەرۆکی فەرماندە صدام حسین‌دا هەیە .

● هاوبەتی ●

هیڤی - پاشماوە

لسەرڤی تشتی بەرپەرەك رەشاندبیت ، دبن کلوخێ سەرێ من‌ڤە یا بوویە شلخا مێشتاو هنگڤینەکێ نوی دادرێژیت .

- شانۆ ؟! ...

من باش دەستێ وی گرت‌و کڤاشت هەکو وەلێ هات هەڤالینیا من ژسلاڤێ چ ودەر .

- چەوا ؟! ..

- برا .. من ژی ژلفالیا خو حەژ گرگرا عەورا دکر .. چللێ زڤستانێ دادپەنجەرێدا روینم‌و دگەل زورمێنا بارانێ دامەست‌و گێژو سەرخوشی بم .. من نەدزانی کا ئەز چ دکەم، بەلێ پشتی سەیدایێ (نیکارو سرودا) چەند خیچك کێشایی‌و ئاوازەك ژێ دەرئێخستی من ژ نوی زانی کو ئەو رێکا منە ، و یاژمنڤە ئەو خیچکو ڤاچك دێ بنە پاشەرۆژا من ، هەکو ماموستای ئەڤە زانی بو من رون‌کر : - (دەنگێت زراڤ‌و ستویر هەنە گوهێ خو بدە ئاوازێن بلبلا ..و ژبیر نەکەی هورمە هورما ئاڤا گەلیان) ، من داخازبو ئەز وان دورێت (نوطە) ناڤ ژێکڤەکەم کاچ دنیڤێ دایە ..

- تو چویە چوینکا (1) لاوا ؟

- ئەز چووم ، ل وار ، گەرپام .. ئودێت بێ خودان .. هندە تشت‌و مشت ب (وارا وەربوون ، هەر ئێکێ بارەکێ توزێ لسەربو، هندەك کارکەر (فەراش) ل وێ ڤە کەتبونە سوحبەتێ .. من پسیار ژێکر :

- (ئەرێ کیشکە ئۆدا فێرکرنا موسیقێ ؟) .. هەمیا تیق لیق بەردانە کەنیێ .. ئێکی گوت : (ماموی تو دکتێبا دا دژی ئان دفلمادا ؟ !!!)

- ئەو تو زڤری ((دەست ژپیا دربێژتر)) .. ئەڤە من گوتی هەر ئەزێ (بێ‌هیڤی مە) ..

- دەرکەتم .. هێڤە هاتم هوڤە چوم .. چومە ژوور .. چ دچم !! ..خەر بێلەبە .. سەح دکەمێ ئێکێ روینشتی‌بە ...وپاشی ئەو د داخازا من گەهشتی ، ڤێرێ بوویە جهێ من .

- هەڤال ئەڤ دنیایە گەلەکا سەیرە .. لێکدانە.. .. پەڕتانەدنە .. سەربەستی‌یە .. مراندنە .. گوتنە .. کرنە ...

- دێ جامێر ... تو دزانی بووی هەما دێ هند بینی رۆژاتە وەکی گولەکێ برێڤەچو .

- دێ پانوکە ژ دەستوبریاتە .

- ئەڤە دێ کیڤە چی ؟! .. مالاتە هێشتا رۆژ بەژنەکێ یا بلندە ...

- تێ وەختە من شانوگەریەکا نڤیسی ، دێ چم دا بسەرێکڤەبینم .

- دێ بەسە ماتو هێشتا ژێڤە نابی ؟ ..

خۆشەویستی - پاشماوە

تواونەتەوە و تەواو کارە کە خەست بووتەوە و لەلای شاعیر لەیەك قوناغی تەمەنیدا خەملیوە ، ئەوسا سەری هەڵداوە ، بەجۆرێکی ئەوتۆ هەروا سوك و ئاسان لە موختەبەرە دەستکردەکاندا جیانەکرێنەوە ، واتە خۆشەویستی خاك و جێ‌نزرگەی پیروزەکەی سەرچاوەی ئیلهامی شیعریەتی و ئاوێتەی عەشق -و بێ‌گەردیتی‌و سووتاندن بووە ، بە جۆری (ژان و چێژ) کە ئیپاتی بوونی دوو دیاردەی دژ بە یەك لە ژیانی مرۆڤدا دەکات لەشەبدایی جێ‌نزرگەی باپیرانی کە دوور بوون لێی دڵی دەگوشی و ئازاری پێ‌دەگەیەنی لە گەڵ دیاردەی خۆلەبیر چوونەوە و توانەوە لە عەشقی خواپەرستیدا و چێژ وەرگرتنی لە (سادڵ) لە هەڵچوون و داچوونیکی بە هێز و سەختان ... با بزانین ئاکامی ئەو بەگژاچوون‌و زۆرانبازیە فکریە بەچی دەگات :

لە گەڵ خەم بوومە هاودەم
دەم بەدەم هەرشینە کردارم
نەکا باوەر نەکەی بڕوا ببینە
ڕەنگو پوخسارم
ژیالم وەك نەمانە بەزمو
شادیم شیوەنی گەرمە
بەدیمەن عاقلو ژیرم بەڵام
دێوانە رەفتارم

تائیرە تای تەرازوی هەر -دوو دیاردەکە بەپارسەنگێکی دیار هاوسەنگن -و رۆشنبیر ناتوانێ بە ئاسانی بڕیاری قوری بوونی کام تایان بدات کەچی هەر دوای ئەو کۆپلەیە و لە هەمان پارچە شیعردا هەست بە زالبوونی دیاردەی (بینادڵتای دەکەێ کە نیشانەی راپێچ کردنی مروڤە بۆ دنیای سۆفیەنی :

نە خوازەڵا لە کاتیکا لە
باتی موژدەیی وەسڵت
وەلامێکی فیراقت دایە دە
س جەستەی بریندارم
وەرە ((بێوەی)) تەحەممول
کە نەبوونی نووری دوو چاوت
لە رێگەی شاخو داخی دڕ
کو داڵی وەسڵی دڵدارم

وەك ووتم : شاعیر لێرە بەدواوە خۆی بەسەر دیاردەی (چێژ) وەرگرتن لە عەشقی (بینادڵ) ی ساغ دەکاتەوە ،

ئەگەرچی لوطفی ئێوە وەك بەهارە
دەمێ سارد و دەمێکی گەرم و پڕ نوور
.... ل٨٨

ئەم گەشتە سەرپێیە بەدنیای شیعرەکانی شاعیر (بێوەی) دا ئاکامی ژیانە ئەدەبیەکەیمان بۆ دەر دەخات و شاعیریش بەدڵنیاییەوە باوەش بە داهاتدا دەکات و بێ‌باکانە و روو سوورانە هەنگاو دەنێت و چ باکیکی لە بەرامبەرەکەی نیە و هەر لەبەر رۆشنایی تیشکی راستی‌دا ئاکام و بەرهەمی رەنجی مرۆڤ دیاری دەکرێت .. هیوادارم ئەم نووسینە سەرپێیە کەلك بەخش بێت .

ئەنجام نەژاد

برادەر نەژاد عزیز سورمێ نووسەر لە نووسینگەی دەزگاکەمان لە هەولێرو هاوسەرەکەی ژیانی کوڕێکیان بوە ناویان نا « ئەنجام» پیرۆزبایبان لێ‌دەکەین‌و لەسایەی باوك‌و دایکیان بەختەوەر بێ بکات .

پیرۆز

لە هەفتەی رابووردودا ، برادەر کاك سیروان بکر سامی‌و خوشکە سازگار علی کارگێران لە ئیدارەی دەزگای رۆشنبیری‌و بڵاوکردنەوەی کوردی لە ئاهەنگیکی خنجیلانەدا ، ژیانی خێزانیان پێکەوە بەست ، پیرۆزبێ‌و بەختەوەریان دەخوازین .

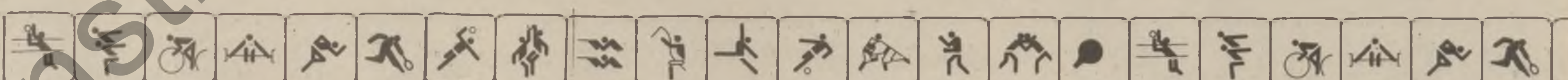

یاری‌زانی شەهیدکراو ابراهیم اسماعیل

- یاری‌زانی شەهیدکراو لە شاری هەولێر لەدایك بووە . قوتابخانەی سەرەتای‌و ناوەندی هەر لە هەولێر تەواو کردوە . دوای چووەتە ئامادەیی پیشەسازی هەولێر لە بەشی میکانیك . وە لە ساڵی ١٩٧٧ قوتابخانەی پیشەسازی تەواو کرد شەهیدی ناوبراو یەکێك بوو لە یاری‌زانەکانی هەولێر بەتایبەتی تیپی (سەرکەوتنی خۆماڵی) هەروەها باشترین یاری‌زانی ئامادەیی پیشەسازی بوو لە ساڵەکانی ١٩٧٥ ، ١٩٧٦ ، ١٩٧٧ ، وە توانی لەگەڵ هاوڕێکانی دوو جار کاسی یەکەمی بەڕێوەبەریەتی پەروەردەی هەولێر بەدەست بێنێ بۆ قوتابخانەکەی .

- یاری‌زانی ناوبراو : لە ناوچەی خوارو لەسەرەتای ئەم ساڵەدا لەو کاتەی کە بەرگری ئەکرد لە وڵاتە خۆشەویستەکەیدا گوللەی دوژمن پێکای وە بووە قوربانی خاکی ئەم نیشتمانە .

- ئەو وێنەیەی کە لێرەدا بڵاو کراوەتەوە . وێنەی تیپی ئامادەیی پیشەسازی هەولێرە هی تۆپی پێ کە پاڵەوانی هەموو قوتابخانە ئامادەیەکان بوو لە ساڵی ١٩٧٧ ، لەم کاتەدا شەهیدی ناوبراو (ابراهیم اسماعیل) سەرۆکی تیپەکە بوو . کەوا یەکەمین یاری‌زانە لە چەپەوە بۆ ڕاست .

سەرکەوتنی عیراق بە پاڵەوانی لەش جوانی ئاسیا

هەڵبژاردەی نیشتمانی عیراق لە لەش جوانیدا بە یەکەمی پاڵەوانی ئاسیا سەرکەوت ، بەم بۆنەیەوە بەڕێز کریم محمود حسین وەزیری لاوان سەرۆکی لیژنەی ئۆلۆمپی نیشتمانی عیراق سەرەتای ئەم هەفتەیە دیاری سەرۆکی فەرماندە صدام حسین‌ی بەسەر ئەندامەکانی هەڵبژاردەی نیشتمانیدا دابەش کرد .

× ×

عیراق‌و کۆریای خواروو بەرامبەر بوون

لەو یاری‌یەی تۆپی پێ کە لە نێوان هەڵبژاردەی عیراق‌و کۆریای خوارووودا لە کوالا لامپور کرا لە چوار چێوەی پاڵەوانی مردیکا (سەربەخۆیی) بەرامبەر وەستانەوە .

یەکەم گۆل کوریای خوراوو دوای رابوردنی چوار دەقیقەت تۆماری کردو گۆلی عیراقی بەرامبەر دوای ٥٩ دەقیقە تۆمار کرا .

- ناوی دلیل جمال شیخ محمدە :

لە ساڵی ١٩٦٣ لە هەولێر لەدایك بووە ئێستا قوتابی پۆلی دووەمی ئامادەیی پیشەسازی هەولێرە - یەکێکە لە یاری‌زانەکانی تیپی صلاح‌الدین بۆ تۆپی پێ کە یەکێکە لە تیپە باشەکانی شاری هەولێر . هەروەها ئێستا یاری بۆ نەقابەی کرێکاران ئەکات‌و بەشداری‌یەکانی ئامادەیی پیشەسازی کرد .

لە ساڵەکانی ١٩٧٩ وە ١٩٨٠ یەکێك بوو لە ئەندامە سەرەکیەکانی تیپی لاوانی هەولێر . باشترین یاری‌زان لەلای لە هەولێر (نریمان احمد)ە ، و لە عێراق (ناظم شاکر)ە وە لە جهاندا یاری‌زانی هۆڵەندی (کرۆل) ە .

● نجاة عبدالواحد

- نجاة عبدالواحد یەکێکە لە یاری‌زانەکانی شاری هەولێر ، کە نزیکەی (١٤) چواردە ساڵە یاری بۆ تیپی پۆلیسی هەولێر ئەکات هەروەها بەشداری یاری‌یەکانی (یانەی برایەتی) (نادی التآخی) کردوە ، بوەتە یەکێك لە ئەندامە سەرەکیەکانی هەڵبژێراوی هەولێر بۆ تۆپی پێ ، تاوەکو ئێستاش هەر یەکێکە لە ئەندامەکانی ئەم تیپە .

عبدالله حمد عبدالله

Institut Kurde de Paris

چلەی ماتەمینی

مامۆستا عەلی مەردان

● نەژاد عزیز سورمێ ●
نووسینگەی هەولێر

(١)

چونکە هونەرمەند زمانی حاڵو شایەدی رۆژگاری گەشو رەشی میللەتە ، بۆیە میللەتان شانازی بە هونەرمەندانیان دەکەنو هەمیشە سەری ریزو نوازشیان بۆ دادەنوێنن .. لەوانەیە لەگەڵ تەمەنی هونەرمەندێکی وەکو مامۆستا عەلی مەردان بە بە دەبان میرو بەگو ئاغا کە لافی هێزو زوڵمو زۆرداریان لێداوە هاتینە کایەو وەکو بڵقی سەر ئاویش رەش بوونەوە .. بەڵام ئەوەتا کابرایەکی وەکو عەلی مەردان لەگەڵ ئەو ژیانە پڕ کارەساتو هەورازو نشێوو ماندووەی بەخۆیەوە دیوە ، توانی تاکو دوا هەناسەیشی بە پێیەوە بمێنێتەوەو کۆڵنەدەرانە وەك خەباتگێرێك کە چی وای لەو خەباتگێڕە کەمتر نەبێ کە گیانی خۆیان لە نیشتمان سوونی‌یە ، بێتەمەیدان .

(٢)

« لە چلەی ماتەمینی عەلی مەرداندا »

ئێوارەی رۆژی ٢-٩-٩٨١ نەمینداریەتی گشتی رۆشنبیریو لاوانی کوردستان ئاهەنگێکی بۆ چلەی ماتەمینی مامۆستای هونەرمەندرێك خست ، لەم ئاهەنگەدا کە سەعاتی ٥ی ئێوارە دەستپێکرا بەرێز پارێزگاری هەولێرو بەرێوەبەری دیوانی ئەنجومەنی راپەراندن تیایدا ئامادە بوونو هەروەها هونەرمەندان مامۆستا تایەر تۆفیقو رەسوڵ گەردیو باکوریو فۆاد ئەحمەدو ژمارەیەك لە نووسەرو رۆژنامەنووسانی کورد بەشداری ئەم ئاهەنگە بوون .

پێش پێشکەشکردنی وتارەکانو رو لە ئامادە بووان کرا دەقیقەیەك بۆ گیانی پاکی مامۆستای کۆچ کردوو بوەستن . ئنجا مامۆستا مەلا جەرجیس چەند ئایەتێکی لە قورئانی پیرۆز خوێندەوە ، پاشان کاك حازم نشأت بەرێوەبەری رۆشنبیری وتاری ئەمینداریەتی رۆشنبیریو لاوانی خوێندەوەو تیا وتی : کە عەلی مەردان قوتابخانەیەك بوو بۆ خۆی .

وتاری یەکێتی نووسەرانی کوردیش لقی هەولێر، لەلایەن کاك ممتاز حەیدەریەوە خوێندرایەوە .

پاشان کاك سەعدون یونس وتاری نەقابەی هونەرمەندانی خوێندەوە . وتاری کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی کوردیش لەلایەن کاك عبدالوهاب تاڵەبانیەوە خوێندرایەوەو تیایا داوا لە ئەمینداریەتی رۆشنبیریو لاوان کرا ، پەیکەرێك بۆ مامۆستا دروست بکرێ.

دوای ئەوە مامۆستای هونەرمەند باکوری هاتە سەر میکرۆفۆنو چەند یادگارێکی خۆشی لەگەڵ مامۆستای کۆچ کردوودا گێڕایەوەو لە دوایشدا داوای لە بەرپرسیاران کرد ، کە هەوڵ بدرێ بەرهەمەکانی مامۆستای کۆچکردوو چاپو بڵاو بکرێتەوە .

دوا جار وتەی بنەماڵەی مامۆستا کە لایەن کاك عبدالقادر عەلی مەردانەوە خوێندرایەوە ، تیایا سوپاسی ئامادەبووانی کردو وتی : عەلی مەردانی باوکم ئەتوانم بڵێم کە خاوەنی دڵێکی گەورە بوو ، چونکە لەگەڵ ئەوەی بە سەرەتایکی قورسدا تێپەڕیو تووشی دەیان کێشەی نەریتە کۆنەکان بوو ، کەچی بەو هەموو ناخۆشیەوە دەستی لە خێوکردنو پێگەیاندنی ئێمە بەرتەداو وەك باوكو وەك دڵسۆزو وەك مامۆستا پەروەردەی کردین پێی گەیاندین .

بەم جۆرە ئاهەنگی چلەی ماتەمینی مامۆستای هونەرمەند عەلی مەردان کۆتایی پێهێنرا .

عەلی مەردان

● ساڵی ١٩٠٤ لە شاری کەرکوك لە گەرەکی بەرتەکیە هاتۆتە دونیاوە .

● لە بیستەکاندا قەوانی تۆمار کردووە .

● یەکێك بوو لەو دوو کەسەی کە لە ساڵی ١٩٣٩دا ئێزگەی کوردی بەغدایان کردەوە ، کە ئەوەی تریشیان مامۆستا کامل کاکە ئەمین بوو .

● هەر لە هەمان ساڵدا واتە ساڵی ١٩٣٨ بەشداری لە کۆنگرەی یەکەمی مۆسیقای عەرەبی دا کرد کە لە قاهیرەدا بەسترا ، هەر لەوێش کۆمەڵێك قەوانی بۆ کۆمپانیای (سودی) تۆمار کرد .

● بەشداری ئەو ئاهەنگەی کردوە کە بۆ سەربازە کوردەکانی سەر خاکی فەلەستین گێڕراوە ، لە جنینو تولکەرەمو کفر قاسمو قودس .

● ئاهەنگی لە بیروتو شامو حەلەب گێڕاوە لەو کاتەی‌دا کە میوانی ئەحمەد بەدرخان بووە .

● لە ئێزگەی ئوردونیش ئاهەنگی گێڕاوە لەو کاتەدا میوانی علی سەیدۆی گۆران دەبێت کە سکرتێری ئەنجومەنی پاسادانانی ئوردنی بووە .

● لە ساڵانی ٩٦١و ٩٦٢ یەکێك بوو لە میوانەکانی میهرەجانی مۆسیقا کە لە تاراندا بەسترا ، لەوێش سێ ئاهەنگی ساز کردووە لە ئاکامدا پاداشتێکی زێڕی وەرگرتووە .

● بەشداری یەکەمین میهرەجانی هونەری کوردی کرد کە لە بەغدادا گێڕا .

● تا (٨٠٠) گۆرانی کوردی تۆمارکراوی هەیە.

● چوار کوڕی هەیە .

دەروازەی سنوور

روەکی گۆزەیی

لە زەوی‌یە تەڕاییەکانی نزیك سنغافورە . جۆرە رووەکێك ئەڕوێ گەڵاکانی قۆقزی وەکو گۆزە وایەو بە پەڵە رەنگی هەمەجۆر نەخشێنراوە گەڵای ، ئەم رووەکە لە ناوەوە مادەیەك دەر ئەدا وەکو هەنگوین وایە بۆ ئەوەی مێشو مەگەز لە خۆی کۆبکاتەوە .. بەرگی ناوەوەی گۆزەکەش مادەیەکی لینجی وەك (مێو) مۆمی دەرئەدا رووی بەرگەکە دائەپۆشێ ، سوودی ئەم مادەیەش ئەوەیە قاچی مێشو مەگەز بێهێز دەکاتو بەربان ناداو دەست ئەکات بە ئەزمکردنی مێشو مەگەزەکان بە یارمەتی جۆرێك لە (بەکتریا)و بەم جۆرە رووەکەکە خۆی دەژێنێ .

نەدۆڕاندنو نەبردنەوە

لە حوزەیرانی ساڵی ١٩٢٤دا لە فەرەنسا پێشبڕکێیەکی پاسکیل پێك هێنرا بۆ بەناوبانگترین پاسکیل سواری ئەو سەردەمە لە هەموو وڵاتە ئەوروپی‌یەکاندا .... نزیك بوو کە یەکێك لە پاسکیل سووارە ئیتالی‌یەکان سەرکەوێتو ببباتەوە ، بەڵام دووری رێگاو زۆری پێچو گەرما بێجگە لە چۆنێتی پاسکیلی ئەو سەردەمە کە زۆر هونەری نەبوو وای لەو پێش برکێکەرە ئیتالی‌یە کرد کە پەنا بەرێتە بەر ئاو خواردنەوەو دانیشتن لە پەناو بنسێبەردا ، بەو جۆرە خۆی بکێشێتەوە لە پێش برکێکە ....!

درندە بەفرینەی مەنگولیا

(خون) ناوی ئەو درندە گەورەیەیە کە لە شاخە بەفراویەکانی مەنغولیادا دەژی کە بەرزایی‌یان لە ٤٠٠٠ پێ بەرزترە لە رووی دەریاوە و بەزۆری لە وەرزی زستاندا لەو سەرماو - بۆڵەو بەفرە زۆرەدا دەردەکەوێت . . . مەنغولی‌یەکانو گەشتەکەرەکانو زانایان زۆر وەهیلاك دێنو تووشی گەلێ نارەحەتی دەبن تاکو سەر دەکەونە سەر شاخەکان . ئەویش بۆ وێنەگرتنی ئەو درندەیە .. بەڵام بێ ئەنجام دەگەڕێنەوەو بڕیار ئەدەن جارێکی تر بچنەوە . چونکە شوێن پێی درندەکە بەزلیو بە ئاشکرا دیارەو دڵنیا دەبن کە ببینن .

هەڵبژاردە لە نەریتی گەلان

لای هندۆسی‌یەکان ئەوە باو بوو ئەگەر یەکێکیان ژنی بهێنابا مەرجی لەگەڵ ئەو ژنە ئەکرد کە لە رۆژی مردنی‌دا پێویستە خۆی برازێنێتەوەو لە بەردەمی خەڵقی‌دا خۆی بسووتێنێ.. پیاوەکە کە ئەمرێ ئەخرێتە سەر کۆمەڵە دارێکی بۆندارو ژنەکەی بە جلو بەرگێکی جوانەوە دێتو بە دەوری لاشەی مێردەکەدا ئەسووڕێتەوە ، پیاوە ئایینی‌یەکەش لە گەڵیا ئەدوێو پێ ئەڵێ : ئەگەر لەگەڵ مێردەکەتدا خۆت بسووتێنی لە پاشە رۆژدا کامەرانو بەختیار ئەبی .. خەڵکەکەش بە گۆرانیو سەماکردن ئەو ئافرەتە بۆ مردن هانئەدەنو داوای لێ ئەکەن لە بڕیارو بەڵێنەکەی پاش گەز نەبێتەوە .. پاشان کە لاشەی مێردەکەی دەست بە سووتاندن ئەکا ، ژنەکە بە سەماکردنو گۆرانی ووتن لێی نزیك ئەبێتەوەو لە تەنیشتی پاڵ ئەکەوێ ولەگەڵیا خۆی بە سووتاندن ئەدا بێ ئەوەی هەست بە هیچ جزرە ئازارێك بکات. دووریش لە خۆراگرتنا ئەتوانێ قایەمو بە جەرگ بێو بڕوایەکی بە هێزی بەوە بێت کە لە پاش ئەم مردنەدا بگاتە پلەیەکی بەرزو بەنرخ لە نەمریو کامەرانیدا . . ئەم نەریتە لە ساڵی ١٨٤٩دا قەدەغە کرا ، بەڵام هەتا سەرەتای سەدەی بیستەم لە گوندەکاندا بەشێوەیەکی زۆر نهێنی ئەم کردەوەیە جێبەجێ ئەکرا . ئەوەی شایانی باسە ئەم نەریتە ئێستاکە باوی نەماوەو کەس بڕوای پێ نی‌یە ..

محمد بدری

جیهانی منالان

چیرۆك بۆ منالان

درەختی جەژنی لەدایك بوون

« تەمەنم بووە شەش ساڵان »

خوناو بە گۆرانی ووتن ئەمەی بە دایکی ووتو . . دایکیشی وەڵامی دایەوە .

(جەژنی لە دایك بوونت پیرۆز بێت خۆشەویستەکەم)

هەروەها باوکیشی پێی ووت « هەموو ساڵێك بەخۆشی بژیت » لە دوایدا دانیشت بۆ ئەوەی نانی بەیانی بخواتو زۆر دڵخۆش بوون . . لە ناکاو زەنگی ماڵ لێی‌دا پۆستبەر نامەیەکی پێی بوو پاش ئەوەی کە دەرگاکەی کردەوە دایە دەستی خوناو .

خوناو نامەکەی کردەوەو خوێندیەوە

(خۆشەویستەکەم خوناو کاتێ تەمەنم بووە شەش ساڵان دیاریەکی جوانیان پێشکەش کردم. منیش حەز ئەکەم دیاری‌یەك وەکوو ئەو دیاریی‌ەت پێشکەشت بکەم . دیاری‌یەکەش درەختێکە سبەینێ بۆت دێنم .

پوورت ...

پاش ئەوە خوناو هەر لەبەر خۆیەوە دەبووت .

درەخت - درەخت بۆ جەژنی لە دایكبوونم ؟ لەکرێ دای‌بنێم ؟

خوناو نووستو بیری هەر لەلای درەختەکە بوو بەیانی لە دایکی پرسی :

- دایە گیان حەز ئەکەم بزانم سبەینێ چۆن بووردم درەختەکەم بۆ دێنێ .

لە پاش ماوەیەکی کورت ئۆتۆمبیلی پوورکەی لە پێش دەرگا راوەستا ... خوناو حەبەسا چونکە هیچ درەختێکی نەبینی ... پووری بە زەردەخەنەیەك پێی ووت « جەژنت پیرۆز بێت »

لە دوایدا لە ئۆتومبیلەکەی شتێکی دەرهێناو ووتی : « ئەمەیە درەختە بچکۆلانەکە ئەی خاتوونە خۆشەویستەکەم » خوناو وای دەزانی پووری گاڵتەی لەگەڵ دەکات چونکە بینی درەختێکی درێژی دەرهێناو لەگەڵ خۆیدا دەیبووت :

ئا ئەمەیە درەخت .

خوناو بە پووری ووت :

- « زۆر سوپاس »

بەڵام دڵی زۆر پێخۆش نەبوو .

باوکی خوناو درەختەکەی هەڵگرتو لە ناو باخچەی ماڵەکەیاندا چاندی . کەچی خوناو ئەوەندە بایەخی پێی نەدا .

بووری تێگەیشت کە خوناو ماندووە پێی ووت :

- خوناو وەرە شتێکت پێ پیشان بدەم .

لە ژێر سێبەری درەختێکی گەورەدا دانیشتن .

پووری ووتی :

ئەم درەختە کە ئێستاکە ئێمە لە ژێری دانیشتووین دیاری من بوو لە جەژنی لە دایکە بوونم .

خوناو ووتی :

بەڵام زۆر بەرزەو جوانە .

بووری ووتی : نازدارەکەم حەز ئەکەم ئەوە بزانیت کە تەمەنم شەش ساڵان بوو درەختێکی بچووك بوو

نازدارەکەم : هەندێك دیاریمان دێت بۆ ئەوەی لەگەڵیا یاری بکەینو کاتی بەسەر ببەین .

بەڵام هەندێکی تریشی بۆ ئەوەیە لەگەڵیا گەورە ببین هەروەها ... درەختەکەت ئێمە پێکەوە گەورە دەبین .

زینب حسین
ئامادەی کردووە

شیعر بۆ منالان

مارو هاوڕێتی مار

لەتیف هەڵمەت
لە فۆلکلۆرەوە بە دەسکاری‌یەوە کردوویەتی بە هۆنراوە

دەڵێن رۆژێ رێبوارێك
دەرۆیشت بەرەو شارێك
زستان بوو خاك رچی بوو
مارێکی دی تەزی بوو
هیچ نەبکردە تەمەڵی
مارەی خستە باخەڵی

لە گیرفانی رێبواردا
گوڕ هات بەلەشی ماردا
بنباڵی گەست بەدانی
چی ژەهری بوو رژانی
رێبوار کە کەوت بەلادا
لە کاتی کیانەڵادا

وتی برا ... ئەی هاوڕێ
نەکەن ئێوە وەك من کەن
کەمارتان دی دەس بەجێ
سەری بەنجن ئەنجن کەن
ببێ بە ئاڵتوون قەقنەس
مار نابێتە هاوڕێی کەس

خونچەی تازە پێگەیشتو لە دهۆك

شاری دهۆکیش لە ئاستی شارەکانی تری کوردستان لە رووی هونەرەوە دوانەکەوتووەو هەوڵێکی بێسنوور دەدەنو منداڵانو لاوان بە دڵێکی فراوانەوە پێشوازی ئەم ئەرکە پیرۆزە دەکەن . ئێمەش بە هەڵمان زانی کە چاوپێکەوتنێك لەگەڵ هونەرمەندێکی لاو بکەینو بزانین چۆن هاتۆتە مەیدانی پیرۆزی هونەر.

● شۆڕش عەبدوڵا عەبدلقادر . لە ساڵی ١٩٦٣ لە شاری هەڵەبجە لە دایك بووم - من چەشەی مۆسیقاو گیانی مۆسیقام لە برا کەمەوە وەرگرتووە چونکە ئاری هەر لە (١٠) ساڵیەوە هەر خەریکی مۆسیقا بووەو بەتایبەتی ئوکوردیون .

- وەئێستا ئەندامم لە تیپی مۆسیقای دهۆك‌داو ئالەتی (فلوت)م بەدەستەوەیە .

- لەگەڵ تیپەکەماندا بەشداریم کردووە لە ئاهەنگو تۆمارکردنیان بۆ تەلەفزیۆندا .

- وەئێستاش قوتابیم لە پۆلی پێنجەمی وێژەی .

- ئاواتم ئەوەیە کە بتوانم خزمەتی گەلەو نیشتمانم بکەم وەهونەری مۆسیقای کوردی بگاتە ئاستی هونەری جیهان .

نووسینگەی دهۆك

هاوکاری
رۆژنامەیەکی هەفتانەی سیاسی گشتی‌یە
وەزارەتی رۆشنبیری و راگەیاندن
دەزگای رۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی
شەقامی الخلفاء
ساحەی الخلانی
تەلەفوون
٥/٨٨٧٥٧٩٥خەت
چاپخانەکانی « دارالحریة »